

Uvodnik

Danijel Devetak

Kakšne počitnice?

Poletne počitnice niso samo daljši oddih med dvema šolskima letoma, priložnost za morje, gore ali morda potovanje. Lahko so veliko več; za tiste, ki si vse to lahko privoščijo, pa tudi za tiste, ki jim to ni dano, pa vseeno imajo vsaj malo dobre volje.

Počitnice so namreč izredno pomembne že z vzgojnega vidika, saj imajo opraviti s temelji zdrave osebnosti. To je privilegirani čas, ko smo lahko v stiku z realnim svetom, ko se "dotikamo" sveta. V poletnih mesecih se narava razbohoti in razživi, vabi nas, da se je dotikamo. In to je - po mnenju strokovnjakov - vse prej kot banalno. Dotikati se sveta je danes temeljna izkušnja, pravijo. Nočemo že spet govoriti samo o mladih, češ da je zanje pomembnejši fiktivni svet od realnega, ker neprestano buljijo v računalnike, "pametne" mobilne in druge elektronske naprave. Veliko je namreč tudi odraslih, ki - niti ne za razvedrilo, temveč zaradi službe - preživljajo/mo več časa "v stiku" z računalnikom kot pa z družino ali prijatelji! Virtualni svet je postal za premnoge "naravni habitat", saj jim pomeni več kot realni svet, brez nje ga preprosto ne morejo živeti. Izguba stika z realnim svetom pa vodi k skromnejšemu doživljanju lastnih občutij: obstajajo ljudje, ki niso nikdar videli jutranje zore ali uživali opojnega pomladnega dehtenja; ki ne poznajo barv jesenskega gozda; ki se niso nikoli ustavili pred zatonom ugašajočega sonca v morju; ki ob pogledu na zvezdnati svod v gorah niso nikdar občutili hrepenenja in hkrati strahu... To so ljudje, ki jim zakrni duša: niso več sposobni se čuditi, niso več dojemljivi za skrivnost, kaj šele za doživljanje svetega in božjega! Človekov duh potrebuje počitek, da spet vzpostavi utrujeno in morda skaljeno notranje ravnovesje, da se prerodijo ustvarjalne sile. Saj ni nujno iskati sanjske počitnice na drugem koncu sveta; včasih je pomembnejše se zavestno odpovedati raznim skatlam, ki nas utesnjujejo - pa naj bo to avtomobil, televizija, računalnik ali mobi -, in iti na sprehod.

Počitnice so tudi odlična priložnost za krepitev človeških odnosov in pletenje novih vezi. Če besedi "srečanje" in "sreča" imata isti koren, ni slučaj, saj z veseljem rastemo le, če preidemo od "jaz" na "mi", če se soočamo z drugimi. Kolikor bolj kdo "izstopi iz sebe", toliko bolj je srečen in v življenju uspešen. Že vse leto živimo "zraven" drugih, največkrat ob njih, morda celo vzporedno... Vsaj med počitnicami odpravimo prislov "zraven" in se odločimo za "skupaj"!

Počitnice, nazadnje, poudarjajo svetlo plat življenja. Govorijo o tem, da življenje je naporno, včasih res pokaže zobe, je pa tudi lepo, še več, očarljivo. Tudi razmišljati o tem, da življenje ima svetle plati, danes (žal!) ni banalno, še manj samo po sebi umevno. Prav zato pa je nadvse pomembno. Potrebujemo zavest, da nismo v ječi. Zavest, da obstajajo zrak, svetloba in lepota. Zlasti mladi pa potrebujejo ob sebi odrasle, ki živijo z veseljem, ki zajemajo življenje z veliko žlico, ki imajo želje in načrte, pa tudi moč in pogum to uresničiti, ker imajo radi življenje.

Če je nekaj, kar resnično potrebujemo v poletju 2013, je morda prav ljubezen do življenja. Se vam zdi malo?

Morje vabi!

Foto Andreja Farneti

Splošna kriza pesti naše ustanove

Stiska Katoliške knjigarne

"Zelo smo zaskrbljeni z nezavidljivim stanjem, v katerem se je znašla Katoliška knjigarna, saj je prodaja knjig in drugih prodajnih predmetov zadnje čase močno upadla in je sam obstoj najstarejše knjigarne v Gorici pod vprašajem. Katoliška knjigarna ima stoletno prisotnost v mestu in tega pomena se zaveda tudi Deželna uprava Furlanije Julijske krajine, ki je knjigarni podelila odlikovanje. Dejstvo pa je, da je Katoliška knjigarna danes v krizi, in to predvsem zato, ker je upadlo povpraševanje po slovenskih knjigah. Katoliška knjigarna je slovensko kulturno središče na Travniku, v samem centru Gorice, in je bila od nekdaj pomemben prostor za slovensko in ne samo slovensko narodno skupnost, saj se v prostorih likovne galerije Ars nad knjigarno od nekdaj prirejajo razstave, predstavitve

knjig in druge kulturne prireditve, ki so širšega pomena, a kriza danes postavlja pod vprašaj obstoj knjigarne", je bil zaskrbljeno poveden predsednik Katoliškega tiskovnega društva dr. Damjan Paulin, ko smo ga zaprosili, naj nam pove, v kakšnem stanju je danes Katoliška knjigarna.

Naše uredništvo imamo v drugem nadstropju stavbe, v kateri se nahaja Katoliška knjigarna, in sami vsakodnevno vidimo, kako se je obisk knjigarne zmanjšal, kot smo tudi sami neme pričeli krizi, ki je zajela vse Travnika in vso Gorico. Ne moremo si predstavljati, da bi Katoliška knjigarna izgubila, zaprla svoja vrata, saj vemo, kako veliko vlogo je odigrala v preteklih časih, kako pomembna je še danes, a dejstvo je, da s prodajo šolskih knjig in šolskih potrebščin ne more preživeti v današnjem svetu. Cenične pripombe od zunaj, da je tak pač danes globaliziran svet, in ceneni nasveti, da bi se pač morala tudi Katoliška knjigarna prilagoditi časom, so tu popolnoma odveč, saj se teh sprememb še kako zavedamo vsi, tudi v Katoliški knjigarni.

V zadnjih petih letih se je zgodilo tudi to, da so razstave in druge kulturne dejavnosti v galeriji Ars vse manj obiskane, kot so tudi slabše obiskane skorajda vse naše kulturne prireditve, če odmislimo le nastope otroških pevskih zborov, na katerih je zagotovljena prisotnost sorodnikov nastopajočih malčkov.

**Park fundacije Coronini Kromberg
Drevored 20. septembra 14 - Gorica
Petek, 21. junija 2013**

Program

od 19.30 dalje

NAZDRAVIMO POLETJU - Enogastronomski dogodek

v organizaciji Združenja proizvajalcev rebule z Oslova
predstavijo se šest kleti in domači gostinci

ob 21. uri KONCERT

Informacije in prodaja vstopnic

Kulturni center Lojze Bratuž, tel. 0039 0481 531445

kcl.bratuz@libero.it

Kulturni dom tel. 0039 0481 33288

info@kulturnidom.it

v primeru slabega vremena bo prireditev v Kulturnem centru Lojze Bratuž

SVETOVNI SLOVENSKI KONGRES Konferenca za Italijo

22. OBLETNICA OSAMOSVOJITVE SLOVENIJE

Slavnostni govornik
IGOR GABROVEC

Podpredsednik Deželnega sveta FJK

Kulturni program MePZ "F.B. Sedej"
Zborovodja Aleksandra Pertot

Petek, 28. junija 2013, ob 20.30
Pod lipo - Klanec 14 - Števerjan

Sodelujejo:

Krožek Anton Gregorčič, Veterani vojne za Slovenijo, Zdr. za vrednote slovenske osamosvojitve, Svet slovenskih organizacij

Vrh skupine G 8 na Severnem Irskem

Različni pogledi na krvavo državljansko vojno v Siriji

Ameriški predsednik Barack Obama in njegov ruski kolega Vladimir Putin sta ob robu vrha skupine G8 na Severnem Irskem, ki je bilo v ponedeljek in torek, 17. in 18. t. m., izrazila različna mnenja glede reševanja krize v Siriji, a obenem obljubila nadaljevanje naporov za mirovno konferenco v Ženevi. Govorila sta tudi o sodelovanju držav na področju gospodarstva in boja proti terorizmu. Obama in Putin nista skrivala dejstva, da sta glede Sirije odtujena in da ne zmoreta najti soglasja o usodi Asada, a sta delovala pripravljena, da različna stališča glede sirске krize ne bi še bolj ohladila

la ameriško-ruskim odnosov. Napovedala sta, da se bosta 3. in 4. septembra sestala na rusko-ameriškem vrhu v Moskvi in s tem razširila že prej napovedano srečanje, ki vključuje tudi vrh držav G20. Na dvostranskem srečanju sta govorila tudi o sodelovanju na gospodarskem področju in v boju proti terorizmu in se dogovorila o oživitvi zamrznjenega sporazuma, ki zagotavlja varnost jedrskih in radioaktivnih snovi na področju nekdanje Sovjetske zveze. A glede Sirije razlike ostajajo očitne. "Najina stališča sicer niso soglasna, a vsi si želimo končanje nasilja v Siriji in konec naraščanja števila žrtev",

je dejal Putin, ki pa se je obregnil ob ameriške načrte za oboroževanje upornikov. Obenem je dejal, da sta se sporazumela, da se mora krvava državljanska vojna končati miroljubno in z mirovnimi pogovori. Obama je priznal, da imata s Putinom različne poglede. "Imava pa interes za zmanjšanje nasilja, zavarovanje kemičnega orožja in za zagotavljanje, da se tovrstno orožje ne bo uporabilo ali širilo. Krizo pa želiva poskusiti rešiti s političnimi napori, če je možno, zato bova najinim ekipam naročila, naj nadaljujejo napore v smeri mirovne konference v Ženevi", je dejal ameriški predsednik.

S 1. strani

Stiska Katoliške ...

Predvsem pa se je zgodilo to, da ljudje vse manj kupujejo knjige pri nas, še posebej (drage) slovenske knjige, ki jih ponuja Katoliška knjigarna, o čemer lahko spregovorijo tudi predstavniki naših knjižnih založb, če se že nečemo opirati samo na naravnost alarmantne številke, s katerimi nam postrežejo v Sloveniji, kjer se knjigarne zapirajo druga za drugo kot za stavo. Po datek, da se v Sloveniji počasi zapirajo manjše knjigarne, je dovolj govorjen, v Ljubljani na Slovenski cesti grozi zaprtje celo največji in najlepši slovenski in edini slovenski knjigarni evropskega for-

matata, Konzorciju. Če vemo, da so danes skorajda vse knjigarne v krizi, poleg Tržaške knjigarne, ki je nedavno to z javno, skrbno pri-

Foto DPD

pravljeno in odlično obiskano ter medijsko izjemno odmevno kulturno prireditvijo opozorila na nevzdržno stanje, v katerem se nahaja, vemo tudi, da sta tako Tržaška knjigarna v Trstu kot Katoliška knjigarna v Gorici izjemnega pomena za našo narodno ter širšo skupnost, saj sta edini slovenski knjigarni v Italiji.

Dobesedno vse, kar se okrog knjige pri nas dogaja, je odvisno od omenjenih knjigarn, ki imata nezamenljivo vlogo!

Tega se moramo vsi zavediti, tudi vsi tisti predstavniki naših društev in organizacij, ki zaradi malenkostnih razlik v cenah raje kupujejo artikle, pisarniško blago in knjige, drugje in ne v naših knjigarnah!

Gotovo je treba iskati rešitve in konkretno pomoč naše širše skupnosti in organiziranosti, prav gotovo ne le v praznih besedah izrečene solidarnosti, s katero si upravitelji knjigarn ne morejo pomagati, sicer se besede o solidarnosti res zelo lepo slišijo, a so v končni fazi bolj v posmeh kot v pomoč upraviteljem knjigarn!

Odnosi med Italijo in Slovenijo po mnenju Serracchianijeve

FJK ključna za kakovost stikov

"Furlanija Julijska krajina ima ključno vlogo pri določitvi kakovosti odnosov s Slovenijo. Prizadevamo si za razvoj poti,

ki jo je predsednik Enrico Letta zarisal s slovensko premierko Alenko Bratušek". Tako je izjavila predsednica Dežele Debora Serracchiani v komentarju o

poteku italijansko-slovenskega srečanja, ki je pred kratkim potekalo v Rimu. "Razvite izkušnje sodelovanja, katerim smo priča ob meji, ki jo je nekoč določala železna zavesa, dokazujejo, v kolikšni meri je dejansko Evropa koristna, a nas hkrati opozarjajo, da morajo biti cilji le-tega ambicioznejši". "Evroregija predstavlja instrument, ki nam ga Evropska unija nudi - je dodala predsednica Serracchiani -, da večnarodno območje spremenimo v resnično evropsko regijo, v kateri s sosedi deliti sredstva, infrastrukturo in človeški kapital za večjo skupno rast. Gre za cilj, ki si ga zastavljamo v odnosu s Slovenijo in drugimi državami območja ter ga nudimo državi kot dejanski prispevek za uresničenje njene zunanje politike in še predvsem - je sklenila - za skupno Evropo".

Slovesnost v Toblachu

Podpredsednik deželne svete FJK Igor Gabrovec na slovesnosti v Toblachu

V soboto, 8. junija 2013, je bila v Toblachu-Dobbiacu na Južnem Tirolskem slovesnost ob predaji predsedovanja Fundaciji Dolomitov UNESCO Pokrajini Bocen. Deželno upravo FJK je zastopal podpredsednik deželne svete Igor Gabrovec, ki je ob tej priložnosti tudi srečal razne institucionalne predstavnike Veneta, obeh avtonomnih Pokrajin Bocen in Trento, in Avstrije. S svojo prisotnostjo na tej slovesnosti želi FJK posebej poudariti zanimanje za skupno sodelovanje pri upravljanju in ovrednotenju krajinske dediščine Dolomitov, ki so skupni vsem sosednjim deželam. Obenem si želi nova politično-upravna vladna večina, ki jo vodi predsednica Debora Serracchiani, s Tridentinskimi Gornjim Poadizjem ponovno vzpostaviti tesne vezi sodelovanja in skupnega nastopanja v luči ovrednotenja vsebin in priložnosti, ki jih ponuja status dežel s posebnim statutom in torej tudi višji nivo upravne avtonomije.

Tudi sveti oče Francišek je sprejel predsednico slovenske vlade

Obisk premierke Alenke Bratušek v Italiji

Italijanski premier Enrico Letta je po pogovoru s slovensko premierko Alenko Bratušek v Rimu, v torek, 12. junija, izrazil velik interes Italije za proces privatizacije v Sloveniji.

Premierja sta na skupni novinarski konferenci pogovore označila kot plodne in koristne, pri tem pa izrazila odločenost obeh vlad po dodatni krepitvi že sedaj zglednega sodelovanja in odnosov med državama, še posebej gospodarskih. "Italija je izrazila svoj interes za proces privatizacije, ki trenutno poteka v Sloveniji", je dodal Letta in napovedal, da si bodo "prizadevali, da se bodo italijanska podjetja vključila v ta proces".

Na vprašanje Slovenske tiskovne agencije, kje imajo italijanska podjetja konkreten interes, pa je podčrtal letališki, poštni in bančni sektor. Dodal je še, da si to vprašanje zasluži posebno pozornost, saj je tako v interesu javnih kot zasebnih podjetij v Italiji, in da se je zato odločil, da se bo del uslužbencev vlade s tem poglobljeno ukvarjalo. Premierka Bratušek ob tem na novinarsko vprašanje glede načrtovanega drugega paketa privatizacije ni hotela konkretno odgovoriti, pa tudi ne glede pričakovanega izkupičja od prvega paketa. Kot je dejala, ima vlada narejeno oceno, koliko pričakuje od prodaje podjetij, da pa o tem ne želi javno govoriti. Naglasila je še, da sta v pogovoru z Letto poudarila tudi potrebo po okrepitevi gospodarskega in infrastrukturnega sodelovanja, tako da sta se dogovorila za ustanovitev poslovnega sveta, "kjer bomo manj govorili in več uresničili". Glede gospodarskega sodelovanja je Letta še pozdravil izraženo pripravljenost Slovenije za sodelovanje na Expo 2015 v Milanu.

Po besedah Lette sta vladi potrdili tako vezi med državama kot tudi manjšinama, in sicer tako s pogovori o vprašanih manjšin kot tudi s skupnim srečanjem s predstavniki slovenske in italijanske manjšine. Bratuškova je izrazila zadovoljstvo, da bo delo kmalu nadaljevalo stalno delovno omizje za vprašanje Slovencev v Italiji, ki

la sta še, da sta bili glavna tema pogovorov s premierjema šolstvo in reforma volilnega zakona. V tej vidi manjšina priložnost za pridobitev stalnega sedeža v parlamentu. Slovenska premierka, ki je bila na prvem delovnem obisku v Rimu, se je sešla tudi z italijanskim predsednikom Giorgiom Napolitanom.

ga je italijanska vlada ustanovila v okviru notranjega ministristva. Letta in Bratuškova sta se namreč prvič v zgodovini sešla s predstavniki slovenske in italijanske manjšine. Slovensko so predstavljali predsednik krovnih organizacij Rudi Pavšič (SKGZ) in Drago Štoka (SSO) ter poslanka Tamara Blažina, italijansko pa Furio Radin in Maurizio Tremul ter poslanec v slovenskem parlamentu Roberto Battelli.

Senatorica Tamara Blažina je po pogovoru za slovenske medije izrazila zadovoljstvo, da imata obe vladi posluš za manjšinska vprašanja, dr. Drago Štoka je pogovore označil kot zgodovinski dogodek, s katerim je bil postavljen temeljni kamen in storjen velik korak naprej. Kot je dodal, se s tem obe manjšini pridružujeta evropskemu modelu. Poveda-

Po sredinem obisku pri italijanskih oblasteh se je premierka mudila na obisku v Vatikanu, kjer jo je v zasebno avdienco sprejel papež Francišek. Sestala se je tudi z državnim tajnikom kardinalom Tarcsiom Bertonejem, v pogovorih pa so se dotaknili tudi gospodarske krize. Kot so sporočili iz kabineta predsednice vlade, se je Bratuškova s papežem srečala v luči poglobitve in krepitve odnosov med državama. Slovenija si želi nadaljevanja dialoga in sodelovanja na vseh ravneh in dobrim odnosom s Svetim sedežem pripisuje velik pomen, so dodali. S papežem sta posebno pozornost namenila tudi prihodnosti mladih in upanju. Ob koncu je papeža Franciška povabila v Slovenijo, srečala pa se je tudi s slovenskim kardinalom Francem Rodetom.

Povejmo na glas

Veličastna poslednja vloga Staneta Lebana

V minulih dneh smo se poslovili od enega najbolj priljubljenih igralcev Primorske, Staneta Lebana. Morda je mlajšim generacijam nekoliko manj znan, zato pa ga imamo vsi ostali v živem in gotovo neizbrisnem spominu. Več kot pet desetletij je bil eden od osrednjih stebrov Primorskega dramskega gledališča, ki sedaj nosi častitljiv naziv Slovensko narodno gledališče Nova Gorica. Nepozabne so tudi njegove vloge na filmskih in televizijskih zaslonih, kjer so bili še posebej slikoviti njegovi komični, kasneje pa tudi karakterni liki. Nobenega dvoma ni, da je bil Stane Leban igravec izjemnega talenta in izjemne odzivnosti, v kateri je združeval posluš za klenost preprostega in prijaznega človeka primorske zemlje s pronicljivostjo natančnega umetniškega oblikovalca, kar je vedno bil. Toda tega zapisa ne pišem v želji, da bi do potankosti obnovil njegove igralske stvaritve in njegovo edinstveno ljubezen do gledališča. Ta se je kazala v tem, da je zavzeto sodeloval tudi pri nastajanju predstav, v katerih ni nastopal, pa je želel, da bi njegovi kolegi dosegli kar največji uspeh. Pišem te vrstice zato - in to je gotovo širše zanimivo in pomembno -, ker je Stane Leban prav v času zadnje bolezni odigral nemara največjo vlogo svojega življenja, kar se zdi bridko, v resnici pa je več kot veličastno. V zadnjih dveh letih je bil namreč soočen s hudo boleznijo, za katero je vedel, da zanj ni zdravila. Večkrat sem ga v tem času obiskal in še večkrat poklical in ga vedno spodbujal v pre-

pričanju, da se bo nekega dne obrnilo vse na bolje. Te spodbude so ga zelo razveselile, čeprav jih v nekem smislu niti ni potreboval. Imel je v sebi posebno moč, da se napredujoče bolezni preprosto ni bal. Vselej je z njemu lastno natančnostjo opisoval, kako se bolezni po njegovem mnenju kaže, kako napreduje, in v vseh teh pripovedih je bila njegova čvrstost neomajna. Ko sem mu rekel, da ga občudujem in da ga gotovo občudujejo vsi, ki ga na tej poti spremljajo, se je rahlo nasmešnil in odvrnil, kaj pa čem, kot bi hotel reči, da je v dani situaciji tako pač najbolje. Ta njegova drža, ki je bolezni nepopustljivo in ves čas kljubovala, me je vsakokrat navdajala z iskrenim občudovanjem in duševnim vzhicem, čeprav se je Stane raje pogovarjal o gledališču, kjer ga je zanimalo vse: kaj je v pripravi, kakšna je bila zadnja premiera, kako in v čem je ta ali oni igravec oziroma igralka napredoval in napredovala, pa tudi, kako je bilo tedaj, ko sva pred več kot tremi desetletji tesno sodelovala. Živo in presenetljivo prodorno je svoje gledališče ves čas spremljal, medtem pa, lahko tudi nevede, dopolnjeval svojo veličastno in enkratno drzno vlogo, ki se ji pravi neustrašenost ob pogledu na usodo, ki mu je bila namenjena: te usode se ni bal, ni se bal bolezni, ni se bal smrti. In kadar koli le morem, pripovedujem o tem njegovem pričevanju, ki nam zagotavlja, da je mogoče premagati tesnobo, neskončno večjo od naših težav.

Janez Povše

POGOVOR Predsednik TPK Sirena Peter Sterni o dejavnosti kluba

Jadranje je mešanica športnega agonizma in šahovskih trikov

Bilo nam je skorajda žal, da se je predsednik Tržaškega pomorskega kluba Sirena inž. Peter Sterni strogo držal urnika našega sestanka. Po dogo-

Daljši časa je bil podpredsednik, tretje leto pa Sireni predseduje. Sterni nas je pospremil v lične prenovljene prostore sejne sobe in nam najprej poklonil knjigo z

naslovom Pomorski klub Sirena - Slovenski glas v Tržaškem zalivu, ki jo je napisala novinarka Ivana Suhadolc: v knjigi podrobno razčlenjena zgodovina društva, katerega korenine segajo daleč v čas. Inž. Sterni nam je razložil, da je bil sedež Sirene deležen kar nekaj strukturalnih novosti, ki so ga nedvomno posodobile. Posegi so zadevali tudi zunanjšino: "Racionalizirali smo prostor na odprtem, preuredili smo razsvetljavo, ograjali prostore za plovila in skladišča, obnovili smo zelenice in posadi-

la želje članov klubov Sirena, Barcola Grignano in Saturnia, že obstaja: "Preliminarni načrt smo predstavili pristajniški ustanovi. Novo prošnjo so skupno predstavila društva Sirena, Barcola Grignano in Saturnia, ki so oblikovala nov konzorcij t. i. Marina di Barcola". Predsednik je omenil tudi sodelovanje s sorodnim sesljskim klubom Čupa, ki zajema vse sektorje jadrane dejavnosti. Jadranje je po njegovem mnenju šport, ki poleg gole športne dejavnosti omogoča tudi vrsto stranskih, sicer nezanemarljivih vidikov: "Človek ima na jadrnici neposreden stik z morjem in naravo. Kdor se je v otroških in mladeniških letih tudi za krajši čas lotil česa podobnega, ga dediščina tega izkustva spremlja vse življenje. Na podlagi osebne izkušnje in na podlagi izkušnje, ki jo otroci in mladi doživljajo pri nas, verjamem, da jadrnanje nauči predvsem reda in odgovornosti za opremo, zlasti pa vlije osebi pomemben intelektualni zalogaj v zvezi z jadrnalno tehniko in taktiko: če bi iskali sintezo jadrnanja, bi dejal, da je to mešanica športnega agonizma in šahovskih trikov. Sam sem v mladosti gojil jadrnanje in košarko. Čeprav

Peter Sterni

voru je bil točno ob 17.30 na sedežu kluba. Še in še bi namreč radi volje nemo zrl predse in občudovali, kar se iz oči vrtoglavo spušča v dušo. Takrat so sončni žarki v sicer kilavem predpoletnem času opuščali objem in se polagoma predajali večerni sapici: od obširnega in lepo urejenega dvorišča, posejanega z bori in jadrnicami, se je pogled razprostiral na barkovljansko nabrežje, ki ga v rahlem zalivskem polkrogu kot nalašč sklepa Miramarski rtič z očarljivim 'biser-nobelim' gradom. Peter Sterni je na tem kraju dejansko odrasčal.

Od otroških let dalje je spremljal preporod barkovljanskega kluba, ki je v agonističnem razcvetu poklonil naši narodni skupnosti kar nekaj uspešnih mladinskih jadrancev. Ko je dokončno snel tekmovalno opremo, je ostal tako ali drugače vezan na Sireno.

redili smo razsvetljavo, ograjali prostore za plovila in skladišča, obnovili smo zelenice in posadi-

Regata

li nekaj novih dreves", nam je povedal in dodal, da je želja kluba doseči dolgoročno koncesijo (20-30 let) lokacije, za pridobitev katere je potrebno snovati prav tako dolgoročne razvojne načrte na barkovljanskem nasipju. Zamisel o novi marini, ki bi zadovolji-

se jadrnanje zdi individualen šport, je pri tej dejavnosti skupinski duh ključnega pomena: res je, da si na barki sam ali pa s sojadrancem, regate in treningi pa so v skupini".

/str. 16
Igor Gregori

Poletni jadrnalni tečaji so se začeli

Jadrnalna šola pri TPK Sirena poteka v poletnih mesecih na lepo urejenem društvenem sedežu ob morju in je namenjena vsem osnovnošolskim otrokom, ki bi se radi približali svetu jadrnanja.

"Našo poletno tečajno dejavnost predstavljamo na vseh slovenskih osnovnih šolah na Tržaškem, letos je steklo tudi sodelovanje s šolo v Sežani. Kakovost tečajev je visoka, ker so nam v oporo izkušeni trenerji; poleg tega v naših prostorih v poletnih mesecih potekajo delavnice. "Računamo", nam je povedal predsednik Sterni, "da bo letos naše tečaje obiskalo osemdeset otrok. Tokrat bomo priredili tudi tedenski tečaj za najstnike (potekal bo v dveh sklopih), avgusta pa še izpopolnjevalni tečaj za začetnike".

Dvotedenski tečaji nudijo otroku spoznavanje in usvajanje osnov jadrnanja; poleg tega tečajniki odkrivajo skrivnosti morja in vetra, spoznavajo osnove vremenoslovja, spoznajo jadrnico Optimist in njene sestavne dele, pridobivajo spretnosti na plovilu od ravnotežja do uporabe krmila in izkoriščanja vetra. Glavna dejavnost, predvsem v prvih dneh tečaja, je

vsekakor igra, s katero mladi in najmlajši krepijo medsebojna prijateljstva, spoznavajo nove vrstnike itd. Tako je vsakemu omogočeno, da se v družbi zabava, premaga morebitni začetni strah pred vodo in jadrnico ter da ju vzljubi na nevsihljiv način. V kratkem času pridobijo otroci potrebno spretnost in gotovost ter v nadaljevanju postopoma osvajajo

veščine jadrnanja. Otroci, ki konča dvotedenski tečaj, zna sam sestaviti svoj Optimist in samostojno krmariti. Poleg jadrnanja in jadrnalnih veščin se bo otrok učil tudi varnosti na morju, spoznavanja pomorske tradicije in naravovarstvene zakonitosti morja. Začetniški tečaji za otroke osnovnih šol (od 6. do 12. leta) so se začeli že 10. junija. Na voljo bodo še tri izmene istih tečajev, in sicer od 24. junija do 5. julija; od 8. julija do 19. julija; od 22. julija do 27. julija. Prvi trije tečaji bodo potekali od ponedeljka do petka od 8. do 17. ure. Zadnji tečaj v juliju bo trajal samo 6 dni, od ponedeljka do sobote od 8. do 17. ure. Pogoj za vpis otroka sta obvezno znanje plavanja in zdravniško spričevalo. Ostale informacije so na voljo na spletni strani www.tpkntsirena.it.

SESLJAN Slovenski jadrnalni klub Čupa

Trener Matija Spinazzola: "V svobodi morja in vetra!"

Slovenski jadrnalni klub Čupa bo letos praznoval štiri-
deset let delovanja, že od samih začetkov pa v klubu, ki ima sedež neposredno ob Sesljskem zalivu, namenljajo posebno pozornost prav najmlajšim.

Na spletni strani se klub takole

Med poletnimi meseci se v Sesljanu na sedežu jadrnalnega kluba Čupa zvrstijo različni tečaji za najmlajše in za otroke, ki že obiskujejo prve letnike nižje srednje šole. Trenerji Čupe opazujejo malčke med zabavo, na jesen pa tiste, za katere mislijo, da so bili najboljši, da so hitro dojemali

te postave, urnih gibov in vedno je zagorel, on je glavni trener mladih jadrancev pri Čupi. Ob njem, na videz je zadržane narave, kar je značilnost ljudi, ki so dosti na morju, se človek počuti kot ob mornarju, ki ve, kaj je treba na morju narediti ob vsakem vremenu; do morja goji

Mladi jadranci Čupe s trenerjem Sebastjanom Princem

predstavlja: "Jadrnalni klub Čupa domuje v Sesljskem zalivu, in sicer na desnem koncu dolge ovinkaste ceste, ki se spušča vse do morja. Ustanovilo ga je 23 članov 21. maja 1973. Prvi predsednik je bil Niko Kosmina. Čupa ima za sabo pestro in uspešno tekmovalno zgodovino, ki se bogati iz sezone v sezono. Med Čupinimi jadranci so se nekateri prebili v sam vrh na italijanskih, evropskih in svetovnih tekmovanjih".

Za otroke osnovnih šol čez poletje prirejajo poletne šole jadrnanja, v bistvu gre za neko zmes med poletnim rajanjem, kopanjem in učenjem prvin jadrnanja na morju med počitnicami, in to vsak dan med tednom od 8. do 17. ure. To poletno šolo pri Čupi imenujejo kar Zabava na morju. Skozi igro spoznati morje, se zabavati in spoznati prvine jadrnanja! Pri Čupi vedo iz izkušnje, da je za najmlajše predvsem pomembno, da morje spoznavajo skozi veselje, kopanje, zabavo, da se najprej morja ne bojijo, nato pa spoznavajo osnove jadrnanja in seveda morje, veter in jadrnanje vzljubijo.

osnove jadrnanja, povabijo, naj začno pri njih trenirati na jadrnicah razreda optimist. To so tiste barčice, ki jih po navadi vidimo v Sesljskem zalivu, kako urno, kot mlade račke za mamoraco, odjadrajo za motornim čolnom, na katerem strumno

spoštovanje, ki je lastno tistim, ki se ne bojijo, a vedo, kaj je predvidnost.

"Jadrati sem začel že zelo mlad, pravzaprav otrok. Tudi sam sem začel na optimistu. To je dejansko čoln, ki je najbolj preprost in se je na njem kot otrok naučil

Matija Spinazzola

stoji trener, na odprto morje. Matija Spinazzola, 33 letni Prosečan, ki živi v Nabrežini, zaposlen je sicer v Gorici, že na prvi pogled deluje zelo zdravo, čoka-

na morje, na lovljenje vetra, na prevračanje, na krmo; tu postaneš jadralec!

/str. 16
Jurij Paljk

Jadrnalna šola za otroke in najstnike pri Čupi

Dvotedenski tečaji nudijo otroku osnove iz sveta jadrnanja: odkrivanje skrivnosti morja in vetra, spoznavanje osnov vremenoslovja, srečanje z jadrnico optimist in spoznavanje njenih delov, pridobivanje spretnosti na plovilu - od ravnotežja do uporabe krmila in izkoriščanja vetra. Glavna dejavnost, predvsem v prvih dneh tečaja, je igra.

Otroci prevračajo čoln, plavajo in se skušajo potopiti z rešilnim jopičem na sebi, tekmujejo v veslanju, plujejo "slalom", si podajajo žogo z enega čolna na drugega in še in še. Taka metoda omogoča vsakemu otroku, da premaga začetni strah pred vodo in jadrnico in da ju vzljubi na nevsihljiv način.

V kratkem času pridobijo otroci potrebno spretnost in gotovost in v nadaljevanju postopoma osvajajo veščine jadrnanja. Otroci, ki konča dvotedenski tečaj, zna sam sestaviti svoj Optimist in samostojno krmariti. Tečaji so za otroke od 6. do 13. leta in znajo plavati. Tečaji so desetdnevni in potekajo od ponedeljka do petka od 9. do 17. ure.

Jadrnanje za najstnike - zabave na morju

Tedenski tečaji "Zabave na morju" so namenjeni najstnikom od 12. do 17. leta. Tečaji potekajo na jadrnici FIV 555. Obenem tečajniki poskusijo tudi jadrnanje na jadrnalnih deskah in jadrnicah tipa O'pen bic. Tečaji so petdnevni in potekajo od ponedeljka do petka od 13.00 do 18.00.

Tečaji pri Čupa Windsurf Team

Windsurf je hiter in navdušujoč način jadrnanja, ki združuje svobodo surfanja na valovih s tehniko jadrnanja. Tečaje vodijo izkušeni učitelji, vsi z opravljenim izpitom pri italijanski jadrnalni zvezi. V petek zvečer ob 19.00 bo teorija, sobota in nedelja pa na morju od 10.00 do 16.00 ure. Za informacije pokličite na 040 299858, odgovorila vam bo prijazna organizacijska tajnica Čupe Barbara.

Srečanje cerkvenih gibanj, ki so navzoča v koprski škofiji

Tukaj smo - spoznavamo se

Gibanja, ki so v temelju laiška, šele iščejo svoje mesto v Cerkvi. Mnogi kristjani, tudi duhovniki nanje gledajo z nezaupanjem. Okrepitev dialoga in večja edinost s škofom ordinarijem sta bili tako eden od glavnih namenov letošnjega srečanja, ki je v

pri sv. Ani v Kopru se je predstavilo 13 gibanj oziroma tudi društev in združenj. Izostalo je Marijansko gibanje, ki je imelo istega dne svoje letno srečanje na praznik Marijinega brezmadežnega srca na Sveti Gori. O svoji karizmi, ki predstavlja edinstveno pot do Boga, so

velja, da so predstavitve izvajali laiki, člani gibanj. Pri nekaterih ni šlo zgolj za podajanje informacij, ampak za živo pričevanje o tem, kako je Bog spremenil njihovo življenje, da ga sedaj živijo bolj v polnosti. Več kot polovica od njih je na stojnicah ponujala tiskovine,

je zato potrebno oboje. Dalje je Bizjak potegnil vzporednico med prvimi binkošti na Sinaju, ko je Mojzes prejel kamniti tabli božjih zapovedi, in drugimi binkošti, ko je Duh prihajajočega silnega Viharja v Jeruzalemu utrdil kristjane; obeh praznikov se spominjamo še danes 50. dan po Veliki noči. S ponazoritvijo prilike o krivičnem oskrbniku pa je še prikazal, kako sta Stara in Nova zaveza neločljivi. Oskrbnika je Gospod pohvalil, ker je znal odstopiti od črke, ker je znal odpustiti. Karizmatik opazi šibko črko v postavi in jo prične krepiti. Negativno je, če se prične rušiti ravnotežje med božjim in človeškim deležem. Karizma je lahko tudi skušnjava, da se opušča človeški vložek in pretirano poudarja božje delovanje, na kar opozarja apostol Pavel (prim. 1 Kor 14,7), ko pravi, da je tudi človeški delež potrebno vložiti. Prava pot je torej v nenehnem iskanju ravnotežja med človeškim in božjim; kar človek zna in je dolžan in kje mora odstopiti od črke postaviti. Vsakoletno obhajanje binkošti tako obnavlja zavezo, ki jo je

Vse pride polagoma na dan ...

Papež je priznal obstoj "gejevskega lobija" v Vatikanu

Papež Frančišek je priznal obstoj gejevskega lobija znotraj vatikanske skrivnostne kurije. 76-letni papež je pred kratkim na avdienci s pripadniki latinskoameriške in karibske konfederacije vernikov dejal, da so v kuriji sicer nekateri pravi svetniki, a da obstaja tudi tok korupcije. "Krožijo tudi govornice o gejevskem lobiju. In te so resnične, saj obstaja", je dejal sveti oče Frančišek. Argentinski papež si je kot ključni del svojega papeževanja postavil reformiranje rimske kurije, ostro kritizirane in skrivnostne vodstvene

organizacije katoliške Cerkve, a je priznal, da bo to težko. "Reform ne morem izvesti sam", je dejal papež. Ravno zato bo to nalogo izvedla komisija osmih kardinalov s celega sveta, ki jih je Frančišek imenoval aprila, da bi mu pomagali voditi Cerkev. Kardinali naj bi se prvič sestali oktobra.

Dejstvo je, da je papež Frančišek prvič spregovoril o gejevskem lobiju, svojim gostom je na zasebni avdienci povedal, da obstaja, da pa še ne ve, kaj se bo lahko naredilo, da se zadeve uredijo. V Čilu so papeževe besede objavili v časniku Reflexión y Liberación, v angleščini pa na spletnem portalu Rorate Coeli po zapisu enega od prisotnih na srečanju s svetim očetom, uradni Vatikan pa jih ni zanikal, papežev odgovorni za stike z mediji p. Lombardi je samo suho dejal, da je šlo za zasebno avdienco in da zato ne more dati komentarjev, medtem ko so vse svetovne tiskovne agencije novice objavile po vsem svetu in tako na posreden način potrdile, da je tako imenovana "komisija treh kardinalov" (Julijan Herranz, Josef Tomko in Salvatore De Giorgi) dobro opravila delo, ki ji ga je naročil nekdanji papež Benedikt XVI., ko je naročil, naj mu pripravijo poročilo o stvareh, ki so daleč od evangelija v samem vrhu Cerkve.

Že samo dejstvo, da sveti oče Frančišek noče v papeško stanovanje, ampak prebiva v skupnih prostorih za zaposlene duhovnike v Vatikanu, nedvomno kaže, da si sedanji papež prizadeva korenito spremeniti in reorganizirati rimsko kurijo.

Kopru potekalo 8. junija z naslovom *Tukaj smo - spoznavamo se*. Prvič so se sicer zbrali 14. maja 2005, kot je poročal Vinko Pajk iz gibanja Fokolarov. Koprsko srečanje je bilo tako po osmih letih ponovna priložnost za spoznavanje, ki so ga gibanja dobro izkoristila, saj so se zbrala v velikem številu.

V frančiškanskem samostanu

spregovorili: Frančiškov svetni red, Marijino delo - gibanje fokolarov, Pot, Vera in luč, Prenova v duhu, Družina in življenje, Svetovni molitveni dan, Občestvo in osvoboditev, Delavnice molitve in življenja ter predstavniki društva Prijateljev poti sv. Jakoba, Skupnosti MiR Slovenija, Klubov krščanskih izobražencev in združenja skavtov. Poudariti

knjige, glasila in dodatne informacije. Obiskovalec lahko hitro vidi, da se za vsem tem skriva veliko prizadevanosti in truda, ki ga prostovoljci v gibanjih in združenjih vlagajo v svoje skupnosti.

Predstavitve je spremljal tudi koprski škof ordinarij msgr. Jurij Bizjak. Kot je ob sklepu povedal, je začutil veliko predanosti in iskrenosti ter jih opogumil, naj z vedrim srcem izpolnjujejo zaupano jim karizmo.

Organizator srečanja, mag. Bogdan Vidmar, je podčrtal dve aktualni vprašanji: kje je meja med župnijo in gibanji ter kaj so potrebe škofije, kjer bi gibanja lahko pomagala. Na vprašanji je v nadaljevanju odgovarjal škof msgr. Jurij Bizjak. V predavanju je uporabil primerjavo med postavo in karizmo, črko in duhom, hierarhijo in gibanjem. Poudaril je, da se postava in karizma dopolnjujeta. Postava simbolizira vse, kar človek lahko in mora narediti, duh pa predstavlja božjo milost. Tako postava brez duha mori, duh brez črke pa se izrodi in

Bog sklenil s ljudstvom z zapovedmi v Stari zavezi ter s silnim viharjem, ki ga je v Novi zavezi prinesel Jezus Kristus. Bizjak je sklenil še s prisposodbo čudeža in šestih vrčev spremenjene vode v Kani Galilejski. Po Kristusovi besedi se je voda spremenila v vino in dobila štiri nove lastnosti: barvo, vonj, okus in moč, ne da bi vodi karkoli odvzelo. Tudi gibanja lahko temeljno tekočino pretvarjajo v marsikaj boljšega, ne da bi ji kaj odvzelo. Gibanja lahko vnašajo nove barve - barvita Cerkev, Kristusov vonj ter nov okus, ki daje Cerkev novo moč.

Skupaj s škofom so obhajali tudi sveto mašo, pri kateri je sodelovalo več duhovnikov, spremljal pa jo je priložnostni ansambel ritmično duhovne glasbe. Srečanje je bilo namenjeno tudi snovanju skupnih projektov. Razšli so se z zamisljivo, da bi lahko o predstavitvah izdelali skupen zbornik, njegova izdaja pa bi bila priložnost za naslednje srečanje.

jba

Višarski dnevi mladih

Rafaelova družba vabi mlade iz domovine, zamejstva in izseljenstva na višarske dneve, ki bodo potekali **od četrta, 1., do nedelje, 4. avgusta 2013.**

Program:

- srečanje z mladimi porabskimi Slovenci
  - porabski glasbeno-literarni večer
  - izlet in spoznavanje Porabja (Monošter, Gornji Senik itd.)
  - srečanje z goriškim Slovincem Frančkom Bertolinijem v Mariboru
  - obisk štajerskih Slovencev (ogled Pavlove hiše v Potrni itd.)
  - vzpon na Svete Višarje
  - vključitev v romanje treh Slovenij
  - druženje, prepevanje, duhovna obogatitev
- Odhod iz Ljubljane bo v četrtek, 1. avgusta, ok. 16. ure s skupnim prevozom (avtobus), vračanje v nedeljo proti večeru.

Prijave in informacije: Rafaelova družba, tel. 01 438 30 50 ali rafaelova.druzba@siol.net

ŠTEVERJAN Prvo sveto obhajilo

Velik praznik za štirinajst otrok

Na binkoštni dan, na dan prihoda Svetega Duha na apostole, je bilo v naši župniji v Števerjanu še posebej slovesno, saj je prvo sveto obhajilo prejelo 10 deklic (Mira, Vida, Lara, Petra, Valentina T., Veronika, Tereza, Sara, Silvia, Valentina F.) in 4 dečki (Ivan B., Simon, Ivan M., Matteo). Katoliška Cerkev je s tem praznikom sklenila velikonočni čas, prvoobhajanci pa so z vse bolj samostojnimi koraki stopili na pot aktivnih kristjanov. Ta pot v današnjem času ni lahka, na njej bodo potrebovali pomoč nas vseh.

Na praznik prejema prvega sv. obhajila so se otroci skupaj z gospodom župnikom Mirkom Butkovičem zav-

zeto pripravljali dve leti. Slovesnosti so se prav gotovo naj-

Foto Silvio Petroni

bolj veselili starši tistih štirinajstih otrok, njihovi krstni botri in dru-

gi najožji sorodniki. Pogled na etnotna oblačila prvoobhajancev in spreved s krstnimi svečami je bil posebej veličasten. Skozi ves obred je bilo zaznati veliko spoštljivost.

Prejem prvega sv. obhajila je za vsakega prvoobhajanca velik dogodek. Tako so narejeni prvi koraki k samostojnosti. Čisto sami,

njimi je veliko prvih izkušenj in dvomov, ali bodo zmogli. Zavedajoč se, da imajo oporo pri starših in v širši občestveni skupnosti, je lažje.

Simbola zakramenta Sv. Rešnjega Telesa ali sv. Evharistije sta kelih in hostija. Prav gotovo so vsi naši prvoobhajanci komaj čakali, da prvič v podobi hostije sprejmejo Jezusa v svoje srce. Z veliko hvaležnostjo so starši z nekaj besedami izrazili zahvalo g. župniku ter vsem, ki so na kakršenkoli način pripomogli k lepemu praznovanju. Mašo so prvoobhajanci popestrili z bogatim sodelovanjem: z branjem beril, prošnjami in zahvalami. Zapeli so tudi pesem Globoko vsi se priklonimo. Prvoobhajancem in njihovim staršem bo ta dan ostal v lepem spominu. Vsi skupaj pa upamo, da bo živ Jezus v njihovih srcih še dolgo prebival in risal žar v njihovih očeh.

Majda Sever

Ponudba Doma duhovnosti Klanec pri Kozini

Počitniško bivanje za velike družine

Dom duhovnosti Klanec pri Kozini družinam ponuja ugodno bivanje za preživljanje počitnic. Na voljo ima sobe z lastnimi ali skupnimi kopalnicami, kuhinjo, jedilnico, večnamenski prostor in travnato

najstnik 7 in otrok 4, malčki pod dopolnjenimi 4 leti ne plačajo nič. Cene za sobe s skupnimi kopalnicami so nekoliko nižje. Družinam se glede na število dni prizna dodaten popust, in sicer: za bivanje od 3-4 noči je 15%, 5-

nogometno igrišče. Okolica ponuja veliko izbire za oblikovanje počitnic: - morje in najbližja kopalnica (Ankaran, Koper ali Trst) so oddaljena 15 minut vožnje z avtom, - zanimive izletniške točke: Slavniki, Škocjanske jame, Brkini, naravni park Dolina Glinščice - sprehajalna pot stare železnice do Trsta, Ocizlske jame, Socerb in Sveta jama, ... Cena za odraslo osebo na dan je 9 evrov, za otroke glede na starost je cena nižja: mladostnik 8,

7 noči 25%, za 8 ali več noči pa 35%.

Za skupine 5 in več družin je priznan dodaten 10% popust. Več na: <http://zupnije.rkc.si/klanec/> Dodatne informacije in rezervacija: Iztok Mozetič, tel: 00386 40989 189.

Simbolika in teološko sporočilo (5)

Talar in koretelj

Tokrat se bomo zaustavili ob oblačilih, ki jih ne vidimo več tako pogosto, saj se, žal, v glavnem opuščajo. Imajo pa sicer v bogoslužju svoje mesto in sporočilo, kakor bomo videli. Govorimo o talarju in koretlju, katerima se bo prihodnjič pridružil še pluvial ali večerčni plašč. Prvega so postopoma opustili po 2. vatikanskem cerkvenem zboru, posledično pa se je torej opustila tudi zlasti uporaba koretlja, ki spada ravno na talar, saj je tujka za koretelj prav superpelicej ali superpelicij, kar pomeni, da se nadene nad plašč, s čimer je mišljen prav talar. O tem najbrž še vedno vemo, kako naj bi izgledal, saj gre za dolgo črno haljo, ki sega od gležnjev do praktično brade, zapne pa se z gumbi. Če talar nosi kak cerkveni dostojanstvenik, ima še obrobe ustrezne barve, poznamo pa tudi še korno obliko škofovskega in kardinalskega talarja - prvi je povsem vijolične, drugi povsem rdeče barve. Papež ima talar bele barve, to pa velja že kakih tisoč let, nasprotno od zmotnega in zgodovinsko nepodkrepljenega prepričanja nekaterih, da naj bi belo barvo papeškega talarja vpeljal sv. Pij V., ki je bil sicer dominikanec in naj bi po zgledu dominikanske bele redovne obleke vpeljal belo barvo papeškega talarja. V toplejših krajih imajo sicer tudi duhovniki, škofje in kardinali lahko bel talar z gumbi in obrobami ustrezne barve - najbrž si zlahka predstavljamo, zakaj. Naj povem, da je v naših krajih talar predstavljal bolj tisto posebno oblačilo, ki ga je duhovnik nosil v cerkvi, pri pogrebnih blagoslovih in podobnih rečeh, tako da bi ga lahko na neki način označili kot bo-

gosluzhno oblačilo, čeprav sam po sebi to seveda ni, ampak je to samo skupaj še z drugimi. V vsakdanjem življenju so duhovniki navadno pri nas lepo nosili gvant in srajco s kolarjem, ki pa je bil nekaj viden v celoti, okoli in okoli vratu. Naši duhovniki so tako nosili t. i. "curtus" v vsakdanjem življenju, sicer pa talar, praktično vedno pa so talar nosili duhovniki v Italiji. Gre sicer za zelo staro oblačilo, saj so ga katoliški duhovniki nosili že od 4. ali 5. stoletja dalje, zgedovalo pa se je po oblačilu hebrejskih duhovnikov, ki jim je prav tako oblačilo segalo do pete, zato tudi ime talar, saj "tallus" pomeni peta po latinsko. Gre torej za oblačilo, ki je dolga leta bilo lastno klerikom, torej tistim, ki so bili duhovniki in škofje, ali pa so bili na poti, da to postanejo - nekoč je kdo postal klerik z obredom tonzure, ko so semeniščniku obredno odrezali šop las vrh glave. Danes duhovnika le stežka ločimo od ostalih, saj smo večinoma oblečeni kakor ostali, kvečjemu ima kdo kak križ ali kaj podobnega, da bi se vsaj malo dalo sklepati na njegovo duhovniško službo. Clergyman (črn gvant in črna ali železno siva srajca s kolarjem), ki naj bi ga po 2. vatikanskem cerkvenem zboru nosili duhovniki namesto talarja, se kvečjemu nosi ob nedeljah in praznikih, pa še to ne. Če se kdo od duhovnikov slučajno odloči, da bo naokrog hodil vsaj v t. i. "kolar-srajci", je lahko deležen zanimivih opazk, pa ne vernikov ali drugih ljudi, da se razumemo. Koretelj nima tako dolge zgodovine kot talar, ampak ga prvič zasledimo v Rimu nekje v 12. stoletju, zdi pa se, da gre za nekakšno različico albe, le da je to oblačilo krajše, saj sega nekje do kolen. Najprej je to postalo oblačilo t. i. "nižjih redov", torej tistih, ki še niso bili duhovniki, so pa bili na tej poti. Nižjih redov sedaj ni več v redni cerkveni praksi, obstajajo le še v izredni. Sčasoma je koretelj vrh talarja postal "korna obleka", kar pomeni, da je služil za podeljevanje ostalih zakramentov in za drugo, kar ni bilo vezano na sveto evharistijo, in sicer od 14. stoletja naprej. Enako se to oblačilo pojmuje še danes. Koretelj je sicer lahko, po zgledu albe, precej navaden ali tudi bogato okrašen.

Andrej Vončina

Sv. mašo je daroval tržaški častni škof Ravignani Dekanijska birma v Nabrežini

Cerkev sv. Roka v Nabrežini je bila v nedeljo, 26. maja 2013, prizorišče podelitve zakramenta sv. birme za zelo lepo skupino deklet in fantov iz različnih kraških vasi. Iz župnije sv. Janeza Krstnika,

in razumnostjo preišljevat, kako naj se odločamo, ter v težjih okoliščinah razločevati, kaj je pomembno, da bi nato z darom moči skušali tudi izpolniti, kar smo spoznali za dobro. V sedanjih časih, ki jih pogojuje

Foto Boris Prinčič

se pravi iz Devina, Štivanja in Medje vasi, je bilo enajst birmancev, sedem iz župnije sv. Nikolaja v Mavhinjah, od sv. Pelagija v Šempolaju je prišlo šest mladih, medtem ko je nabrežinska župnija imela dvanajst birmancev. Skupno torej 36, kar je gotovo lepo število. Pripravljali so jih duhovnika Janko Hajšek in Jože Markuža ter katehistinja Olga Tavčar. Zakrament svete birme je podelil upokojeni tržaški škof msgr. Evgen Ravignani, ki je celotno liturgijo vodil v lepi slovenščini ob somaševanju že omenjenih duhovnikov in še devinskega in nabrežinskega župnika Giorgia Gianninija in Uga Bastianija. V homiliji je msgr. Ravignani zelo stvarno in vsem razumljivo spregovoril o tem, kako naj bodo milostni darovi Svetega Duha vsem birmancem, a tudi ostalim, v oporo in pomoč, da bomo znali v vsakdanjem življenju z modrostjo

relativizem na vseh področjih, je dar vednosti dragoceno vodilo, da ne bi zašli v zmote in bi se znali z zrelo pobožnostjo obračati na Boga ter z zaupanjem zreti na božje usmiljenje. Škof Ravignani je tudi preprosto povedal, da se sicer mnogi mladi oddaljijo od vere, ker ne spoznajo, zakaj bi bilo to zanje pomembno, prav dobro razumevanje darov Svetega Duha in njihova uporaba v vsakdanjem življenju pa jim in nam pomaga, da lahko osmislimo svoj odnos do vere in verskih obredov. Na koro je pri doživetju svečanosti pod vodstvom nabrežinskega organista prof. Huberta Mamola pel nekoliko okrepjen domači cerkveni zbor, po obhajilu pa so tudi sami birmanci ob spremljavi kitare ubrano zapeli eno pesem. Škoda le, da se je vreme ob koncu obreda skazilo, tako da so se ljudje kmalu razšli.

Ko ne bi bilo duhovnikov
ob strani mnogih, kdo bi bil?

INSIEME
AI SACERDOTI
INSIEME
AI PIÙ DEBOLI

WWW.INSIEMEAISACERDOTI.IT

Briška prestolnica narodno-zabavne glasbe

Vsi toplo vabljeni v Števerjan!

Prvi festival, 2. maja 1971, je kar dobro uspel in je bilo opaziti navdušenje nad prireditvijo, tako s strani publike kot tudi ansamblov; in kmalu se bo

Števerjanci. Na festivalu se bo letos zvrstilo skupaj 23 ansamblov, ki si po večini šele utirajo pot v svet glasbe. Prvi dan festivala se bo pričel v petek, 5. julija,

začel že 43. Festival narodno-zabavne glasbe "Števerjan 2013". Ansambli so v letih pokazali veliko naklonjenost števerjanskemu festivalu in v glavnem glede števila prijavljenih sestavov ni bilo nikoli večjih težav; letos je prijavljenih triindvajset glasbenih skupin. Od 5. do 7. julija se bomo popeljali v števerjanske večere, programsko nabite z motivi narodno-zabavne glasbe, in se med Borovci zasanjali ob zvoku zapeljivih polk in valčkov. Gostoljubje organizatorjev, kapljica briškega vina in dobro založeni kioski pa bodo poskrbeli za nadaljnje prijetno druženje na festivalu, ki se večkrat rado zavleče pozno v noč. Napovedovalca bosta tudi letos Andrej Hofer in Tjaša Hrobat. Oba sta med najpomembnejšimi in najvidnejšimi obrazi na slovenski televiziji in tudi to daje festivalu velik ugled.

Komisijo za glasbo bodo sestavljali: Slavko Avsenik ml., Anja Burnik, Mihael Corsi, Bertl Lipusch, Denis Novato, Igor Podpečan, Patrick Quaggiato, komisiji bo predsedoval Filip Hlede; komisijo za besedilo pa Petra Koršič, Janez Dolinar in Martina Valentinčič kot predstavnica organizatorja. Za ozvočenje sta zadolžena Vasja Križmančič in Niko Klanjšček, scenografijo bo pripravil znani slovenski strokovnjak Jože Napotnik, ki že vrsto let sodeluje s

ob 20. uri. Zvrstili so bodo ansambli: Črički iz Podkuma, Dolenjski zvoki iz Straže, Kraški cvet iz Zgonika pri Trstu, Mladi upi iz Šmarij pri Jelšah, Nemir iz Mokronoga, Osminka s Tržaškega zahodnega Krasa, Poskočni muzikantje iz Slovenske Bistrice, Savinjski kvintet iz Latkove vasi pri Preblodu, Smeh iz Šoštanja, Šaljivci iz Limbuša pri Mariboru, Topliška pomlad iz Dolenjskih Toplic in Veseli Dolenjci z Dolenjskega. Dan kasneje, 6. julija, se bodo ob isti uri pomerili ansambli: Čepon s Horjula, Dinamika iz Destrnika, Gregorja Gramca iz Krškega, Joc Bend iz Škofje Loke, Skupina Kolovrat iz Kamna, Maj iz Ljubljane, Mladika iz Dramelj, Potep iz Sevnice, Tik-Tak iz Studena pri Postojni, Vikend iz Vinske Gore in Žargon iz Središča ob Dravi. Finalni del festivala, ki bo gotovo privabil v vinorodno vasico ogromno ljudi od vsepovsod, bo v nedeljo, 7. julija, in sicer z začetkom ob 17. uri. Ljubitelji števerjanskega festivala in narodno-zabavne glasbe bodo lahko tudi letos spremljali celoten potek tekmovanja v živo na <http://sedej.org>. Organizator želi s kabelskim spremljanjem festivala zadovoljiti predvsem tiste, ki jim je Števerjan težko dosegljiv. Vabimo vas torej množično na 43. Festival narodno-zabavne glasbe "Števerjan 2013"!

SCGV EMIL KOMEL Snovanja 2013: klavirski recital Mirana Devetaka

Globoko doživet koncertni večer

Palačo Attems je v petek, 14. junija 2013, napolnilo veliko število prijateljev glasbe. Večer je vzbudil ne malo zanimanja: nastopil je namreč pianist goriškega rodu Miran Devetak, ki že vrsto let živi in umetniško deluje v Parizu. Tam se je izobraževal pri priznanem ruskem pianistu Igorju Lazku. Preden ga je življenjska pot popeljala v to evropsko kulturno prestolnico, se je Miran Devetak glasbeno izobraževal na šoli Emil Komel v razredu Helene Plesničar, pod mentorstvom katere je absolviral na tržaškem konservatoriju G. Tartini.

Struktura in izbira programa celovečernega recitala sta idealno opisali umetniško pot štiridesetletnega pianista: prvi del je bil posvečen italijanskemu, drugi del pa francoskemu kulturnemu prostoru. V sklopu skladb *Années de pèlerinage Deuxième Année, Italie* madžarskega mojstra Franza Liszta, ki je zajel celoten prvi del koncerta, je pianist dokazal vrhunski nivo glasbenega poustvarjanja. Ne le, da je bil pianist kos vsem

tehničnim in interpretativnim težavam heterogenega sklopa skladb, ampak tudi očaral občinstvo s prefinjenim fraziranjem (npr. v *Petrarkovih sonetih*) in s prepričljivim podajanjem Lisztove glasbene misli (npr. v *Fantaziji quasi Sonata*). V drugem delu večera smo prisluhnili francoskim komponistom; Devetak je pred-

stavil *Nocturne* št. 6 op. 63 Gabriela Fauréja, *Regard de l'étoile* Oliviera Messiaena in tri *Preludije* ter *L'isle joyeuse* Claudeja Debussyja. Pianist je zablestel predvsem pri Debussyju. S tankočutnim niansiranjem tona je znal podati občinstvu plastično podobo Debussyjeve glasbene govornice. Z mehkim tonom je npr. pričaral atmosfero meglenih dni iz *Preludija Brouillards*; z eksplozivnim temperamentom je podal razposajen značaj skladbe *L'isle joyeuse*.

Kot je sam glasbenik napisal v koncertnem listu, je bil večer posvečen spominu na pokojnega dolgoletnega prijatelja in ravnatelja šole Silvana Kerševana. V vsaki izmed predstavljanih skladb je namreč Devetak našel elemente, ki so ga spominjali na "predragega ravnatelja in profesorja (...), na njegov umetniški navdih, poetično žilico in na njegovo pristnost". Navdušenemu občinstvu je Devetak kot dodatek predstavil malo znano Schumannovo skladbo *Pomladanska Arija* v Lisztovi priredbi.

Neva Klanjšček

V štandreški cerkvi koncert sakralnih pesmi Lep, duhovno bogat pevski večer

Prvi polovici meseca junija že več let prireja Združenje cerkvenih pevskih zborov iz Gorice koncert cerkvenih pesmi, ki je pravzaprav končna prireditev sezone. Kot prejšnja leta je bil tudi letošnji koncert 13. junija v štandreški cerkvi sv. Andreja, ki je za večje prireditve zelo primerna, saj je akustična in prostorna. Tudi pevci se v njej lepo počutijo. Uvodoma je predsednik Združenja Dario Bertinazzi v nagovoru povedal, da je koncert posvečen Hermanu Srebrniču, zaslužnemu organistu in zborovodji, ki je veliko let uspešno deloval, predvsem na cerkvenem področju. Zahvalil se je nastopajočim zborom in tudi drugim, ki vlagajo veliko truda in prostega časa v vaje, sooblikovanje verskih obredov in nastopov. Vsem je zaželel, da bi se v poletnih mesecih odpočili in si nabrali novih moči za zahtevno delo, ki jih čaka v jesenskem času. Zahvalil se je domače-

mu župniku, ki je dal na razpolago cerkev, in Prosvetnemu društvu Štandrež za sodelovanje. Letošnji koncert je bil malo drugačen od ostalih, saj so nastopili otroški, mladinski in odrasli zbori, nekateri tudi v združenju in skupni zasedbi.

Koncert je uvedel MePZ F. B. Sedel iz Števerjana pod vodstvom Aleksandre Pertot. Na harmonij ga je spremljala Martina Hlede. Pred oltarjem so se nato zvrstili otroci zborov iz Štandreža in z Vrha Sv. Mihaela, ki sta jih vodili Lucrezia Bogaro in Karen Uljan. Na razna godala so zbor spremljali Ivana Cotič, Simon Cotič, Jurij Lavren-

čič, Danjel Vidmar in Samuel Zavadlav. Zulejka Devetak pa je na harmonij spremljala in vodila zborček iz Rupe in Peči. Iz Doberdoba sta se skupno predstavila otroško mladinski zbor Veseljaki in cerkveni zbor, ki sta zapela pod taktirko Lucije Lavrenčič Terpin in Daria Bertinazzija. Pevce so spremljali Zulejka Devetak, Ivana Gerin in Lucija Lavrenčič Terpin.

odrasli zbori, je začel MePZ Štandrež z dirigentko Mojco Sirk in ob orgelski spremljavi Marca Colella. Sledila sta moška zbor Štarmaver z zborovodkinjo Nadjo Kovic, ob spremljavi Martine Valentinčič, in zbor Mirko Filej pod vodstvom Zdravka Klanjščka. Bogat večer, kateremu so prisostvovali številni ljubitelji

Otroci zborov iz Štandreža in z Vrha Sv. Mihaela pod vodstvom Lucrezie Bogaro (foto DP)

Pred oltarjem in razpršeni po cerkvi so program izvedli mladi pevci zborov iz Štandreža, za katere skrbi David Bandelj. Na harmonij je igral Marco Colella. Drugi del koncerta, v katerem so nastopili

zborovskega petja, ki so napolnili prostorno štandreško cerkev, so dovršeno sklenile mlade pevke Bodeča neža z Vrha Sv. Mihaela pod taktirko Mateje Černic.

DP

Končna prireditev vrtca Sonček in ekskurzija Pot okoli sveta in obisk observatorija v Fari

Vsredo, 5. junija 2013, se je v večernih urah zbrala na dvorišču vrtca Sonček res številna publika, da bi si ogledala prireditev ob koncu šolskega leta z naslovom *Pot okoli sveta*. Mali Sonček so s predstavo povzeli celoleten program; pot okoli sveta, ki so jo med letom opravili, so obogatili z recitacijami, pesmimi in pesni in tako vsem prisotnim pričarali

nepozabno potovanje. Obiskali so Eskime na Grenlandiji in zaplesali "Olemajole" z Indijanci v Kanadi. V Združenih državah Amerike so se naučili "rock and rolla", v Mehiki pa so se srečali s kukarčami in "muchacom". Potem so se preselili v Azijo, kjer so z Arabci v Savdski Arabiji zapeli "Aram sam-sam", na Kitajskem pa so ob kitajski glasbi rajali z zmaji na bam-

busovih palicah. Ustavili so se še v Afriki, v Tanzaniji in zapeli afriško pesmico v slovensčini,

angleščini in italijanščini. Ob koncu so zapeli še pesmico, ki nosi v sebi globoko sporočilo

"Mi smo otroci enega sveta, gradimo mostove prijateljstva. Ni treba nam biserov ne zlata, želimo si pesmi prijateljstva ...". Na koncu so vzgojiteljice pozdravile "velike", to je tiste, ki bodo zapustili vrtec in jeseni prestopili šolski prag. Obdarile so jih s skupinsko sliko, ki lepo krasi "diplomo", in darilcem v spomin na vrtec. Dan po prireditvi so vzgojiteljice prepustile besedo nastopajočim, ki so o predstavi povedali, da jim je bil nastop zelo všeč, da so se zabavali ob petju in plesanju, posebno še "rock and rolla" in sklepne "Mi smo miniatrantanti". Otrokom je bilo v veliko veselje pokazati staršem in širši publiki to, kar so se

med letom naučili. Vsi so bili z nastopom zelo zadovoljni. V petek, 7. junija, so starši organizirali zanimiv ogled observatorija v Fari. Družine so se najprej zbrale pri bogato obloženih mizah, za kar so poskrbeli sami, nato so si pod vodstvom prostovoljcev v dveh skupinah ogledali planete, zvezde, ozvezdja, galaksije, nebuje ... Z mogočnimi teleskopi so lahko videli celo Saturn. Res hvalevredna ekskurzija, ki je v lepem junijskem večeru zbrala otroke, starše in vzgojitelje vrtca, ki so ob sproščenem kramljanju nedvomno okrepili in obogatili medsebojne vezi.

KF

DEVIN Otroško in mladinsko petje obhaja srebrni jubilej

Uspešen koncert v sklopu Snovanj z glasbeno pravljico

Avditorij Jadranskega zavoda združenega sveta v Devinu je bil v nedeljo, 9. junija 2013, prizorišče enega izmed koncertov iz ciklusa Snovanj, ki ga prireja SCGV Emil Komel iz Gorice. Sam glasbeni dogodek je bil vezan na 25-letnico delovanja OPZ Ladjica, s katerim devinska podružnica sodeluje. O nastanku in mejnikih zbora pa je udeležence seznanjala posebna zgibanka, ki so jo izdali ob tej priložnosti.

V prvem delu večera so s pesmico nastopile deklice, ki za Barbaro Corbatto pojejo v skupini Do-Mi-Sol, nato je OPZ Ladjica pod vodstvom Olge Tavčar zapel tri priredbe ljudskih pesmi in pokazal, kako je med letom napredoval. MIVS Ladjica, ki jo vodi Marja Feinig, pa je prepričljivo podala Ježevega Polža in Mihelčičevo priredbo ljudske Ptičje svatbe. Vse pesmi je ob klavirju spremljala Barbara Corbatto.

Prireditve, ki je potekala pod pokroviteljstvom občine Devin-Nabrežina, se je nato nadaljevala s priložnostnim nagovorom občinske odbornice za kulturo in šolstvo dr. Marije Breclj, ki je ob čestitkah poudarila vlogo tega otroškega zbora; le-ta zbira

otroke, ki prihajajo v devinsko osnovno šolo iz različnih vasi. Ugotavljala je, da se je v 25 letih na Ladjico "vkrčalo" veliko pevk in pevcev in z njo plulo za krajše

rov, ker pomenijo bogatitev za celotno družbo. Voščila je ravnateljica SCGV Emil Komel prof. Schettinova, pridružili so se še starši in sama občinska uprava.

ali daljše obdobje. Podčrtala je izreden vzgojni pomen sodelovanja otrok v zborih, saj veliko pridobijo na različnih ravneh, vključno na področju sposobnosti sodelovanja v družbi in smislu za red ter odgovornost, ker redno sodelovanje pri vajah in na nastopih terja veliko discipline pri otrocih in njihovih starših. Zvrstili so se še pozdravi in čestitke. Voščili so Zveza cerkvenih pevskih zborov iz Trsta, Ivo Kralj, kot dolgoletni devinski zborovodja, ki je videl rojstvo Ladjice, nadalje predsednik Fantov izpod Grmade Aleš Breclj, ki je poudaril dragocnost takih vaških zbo-

rov, ker pomenijo bogatitev za celotno družbo. Voščila je ravnateljica SCGV Emil Komel prof. Schettinova, pridružili so se še starši in sama občinska uprava. Posebno voščilo so si omissili nekdanji pevci Ladjice, ki so se organizirali in tudi sami zapeli ter se veselili s sedanji pevci in njihovo zborovodjo Olgo Tavčar, ki se je nato zahvalila vsem prisotnim in dodala, da je bilo moč goče 'prepluti' četrto stoletja, ker so Ladjici stali ob strani starši in številni sodelavci. Tako je povabila pred občinstvo prof. Mirjam Bratina, ki je pomagala ustanoviti Ladjico in je v prvem desetletju tudi sodelovala pri vodenju. Drugi del večera je bilo pravo glasbeno-pravljico potovanje, pevke in pevci obeh zborov z

gojenci devinske podružnice SCGV Emil Komel, ki so jih pripravili profesorji Corbattova, Feinigova, Mirko Ferlan in Frančišek Tavčar, so uprizorili vsebino pesmi, ki so jih vadili med letom. Mala čarovnica je namreč spremenila tri papirnate ladjice v ladjo, s katero so se mali pevci odpravili najprej v Afriko, kjer so dobili banane, nato v Španijo, kjer so srečali hudo mravljičico, in mimo Gibraltarske ožine šli še na Irsko in Nizozemsko ter na obisk v Rusijo, od koder so se vrnili domov še pravočasno za večerjo, kot so pač ob odhodu obljubili mami. Na poti sta otroke spremljala in njihovo potovanje komentirala galeba - lutki, ki sta ju spretno vodili Martina Bearzi in Ivana Pahor. Domeselno je vso zgodbo in dogajanje na odru obogatilo predvajanje diapozitivov, ki so prikazovali kraje, ki jih

je obiskala devinska posadka, oz. pesmi, ki jih je pela. Za to tehnično plat je skrbel Borut Breclj. Petje je na klavir spremljala Barbara Corbatto. Vmesne glasbene točke je igral mali orkester učencev, ki jih je vodila Marja Feinig in ki so z glasbo ustvarili vzdušje obiskanih krajev. Naj še posebej omenimo medigro, saj je to bila instrumentalna priredba znane pesmice Barčica po morju plava, ki je s svojim sporočilom "oj, le naprej, oj, le naprej" idealno nagovorila nastopajoče in občinstvo, da se ob srebrnem jubileju zazrejo tudi v nova obzorja.

V. J.

PEVMA Vrtec Pikapolonica

Veseli ob ekopravljici in novih igralih

Neko se je začelo skoraj že spet cmeriti, a nadležne oblake je pregnalo sonce, ki je zažarelo nad otroškimi vrtec Pikapolonica v Pevmi. Na njegovem lepem vrtu so malčki pripravili prireditev ob koncu šolskega leta. Od januarja dalje so z zunanjo sodelavko Martino Serban imeli tečaj psihomotorike. Gibalne spretnosti, ki so jih usvojili na njem, so pridno uporabili v ekopravljici, ki so jo ponosno predstavili zbranimu občinstvu v sredo, 12. junija 2013, popoldne. Kostumsko domiselno "preobraženi" v drevesa, ptičke, bobre, lisičke, prašičke, dežne kapljice in črn vihar s streli, so ljubko z besedo, pesmijo, rajanjem in gibi pod vodstvom potrpežljivih in delavnih učiteljic Alessandre Posillipo in Katje Bandelli prikazali, kako je kosmati medved s sabljico v šapah v svoji nerodnosti posekal vsa drevesa,

nato pa, ko se je razdivjal vihar in odnesel njegov dom, za to dejanje krivil prebivalce gozda, dokler se ni zavedel, da je on "zakuhal" to godljo, in marljivo posadil drevesne mladike. Nastop malčkov so gledalci nagradili s toplim ploskanjem. Šest otrok, ki bodo v jeseni stopili v prvi razred, je iz rok učiteljice Katje Bandelli prejelo diplome in ostržka za pridno uvajanje v predšolsko branje. S tem seveda praznika ni bilo še konec. K mikrofonu sta stopila Mauro Battista, predsednik Združenja staršev, ki je po dol-

Prinčič, in gospe Gabrijeli, ki zmeraj priskoči na pomoč, tudi pri drobnih zadevah.

Vsi dobrotniki so v zahvalo prejeli priznanje. V imenu občinske uprave se je vsem, ki so se potrudili, da so otroci dobili igrala, zahvalila Silvana Romano, kot predstavnik goriške pokrajine pa Gennaro Falanga. Čisto ob koncu se je slovesnosti udeležil tudi goriški župan Ettore Romoli, ki je, potem ko so otroci, oblečeni v rdeče "pikapoloničine" majice, zapeli himno vrtca, z njimi prerezal trak. Še prej pa je domači župnik Marijan Markežič prebral priložnostno molitev in blagoslovil igrala, da bi se na njih varno igralo čim več otrok. Praznično razpoloženje se je nadaljevalo ob prigrizku in radoživem igranju malih cicibanov, ki so se srečni "polastili" igrala. Združenje staršev si bo prizadevalo, da bodo, v sodelovanju z občino, s prispevkom Fundacije Goriške hranilnice iz Gorice in preostalim denarjem, opravljena še nujna notranja popravila vrtca.

Obvestila

Jesensko romanje z Novim glasom v Sveto Deželo in Palestino - ko je huda vročina že mimo in je puščava čudovita. Romanje bo od 22. do 30. septembra 2013 pod vodstvom mag. Renata Podbersiča ml. in p. Petra Lavriha. Vpisovanje se začne takoj, sicer najkasneje do 1.8.2013. Program in vpisovanja na sedežih Novega glasa v Gorici in Trstu.

Za rojene leta 1963, ki so obiskovali nižjo srednjo šolo Ivan Trinko v Gorici, in njihove morebitne sošolce drugih letnikov bo 22. junija družabno srečanje; kraj in ura bosta naknadno sporočena. Obvezna je prijava prek sms-ja na tel. 328 3437060 (Marinka). Pobudniki pozivajo vse, naj razširijo glas o junijskem druženju.

Svet slovenskih organizacij sklicuje zasedanje Izrednega občnega zbora, ki bo v sredo, 26. junija 2013, ob 18.00 v prvem sklicu in ob 19.00 v drugem sklicu, v dvorani Finžgarjevega doma na Opčinah.

Svet slovenskih organizacij sklicuje zasedanje Deželnega sveta, ki bo v sredo, 26. junija 2013, ob 19.30 v prvem sklicu in ob 20.00 v drugem sklicu, v dvorani Finžgarjevega doma na Opčinah.

Deželni šolski urad obvešča, da je bil v Uradnem listu italijanske republike št. 42 z dne 28. maja 2013, v seriji "Concorsi e Esami", objavljen razpis natečaja za redno zaposlitev vodstvenega in upravnega osebja z znanjem slovenskega jezika pri Deželnem šolskem uradu za FJK. Čas za predložitev vloge je do 27. junija 2013. Potrebne informacije na spletni strani www.scuola.fvg.it.

"Poletnosti 2013": Mladinski dom prireja: 24. - 28. junija Zeleni teden za srednješolce; 26. avgusta - 6. septembra pripravi na začetek pouka Šola za šalo za osnovnošolce in Srednja na štartu za osnovnošolce; 2. - 6. septembra tečaj Vstop v srednjo šolo, za petoprvošolce. Informacije in vpisnina tel. 334 1243766, 328 3155040, 0481 546549/ 536455 ali po e-pošti mladinskidom@libero.it

Skupnost družin Sončnica in Slovensko pastoralno središče v Gorici prireja od 21. do 24. avgusta štiridnevni izlet z avtobusom na Bavarsko. Program predvideva postanek v Salzburgu, ogled dvorca bavarskega kralja Ludvika II. na otoku Herren (Kimsko jezero), postanek v Altöttingu (največjem romarskem kraju v Nemčiji), ogled Münchna, benediktinskega samostana v Ettalu, romarskega središča Wies

Ob smrti drage mame

MARIJE REJEC vd. KOGOJ

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki ste se udeležili njenega pogrebne slovesa. Posebno zahvalo izrekamo župniku g. Marjanu, vsem somaševalcem, cerkvenim pevcem iz Štandreža, darovalcem cvetja in vsem, ki ste darovali v dobre namene.

Žaljujoči sinovi Lucijan, Franko in Joško z družinami

Gorica-Trento, 17. junija 2013

DRUŠTVI JADRO in TRŽIČ

vabita na

TRADICIONALNO KRESOVANJE

in nagrajevanje najlepših svetoivanskih venčkov

Selce, petek, 21. junija 2013, ob 20.30

Iz beležke goriškega nadškofa

Goriški nadškof msgr. Redaelli bo v nedeljo, 23. junija, ob 9.30 maševal v bližini stolnice v Trziču ob Prazniku ljudstev. V ponedeljek, 24. junija, bo obiskal poletna središča nekaterih župnij. Od 28. junija do 1. julija bo vodil škofijsko romanje v Rim ob letu vere, kjer mu bo papež Frančišek kot metropolit podelil palij.

Kratke

Duhovnja sv. Ivana / Praznovanje zavetnika V ponedeljek, 24. junija, na dan sv. Janeza Krstnika, bo zvečer v duhovnji sv. Ivana v Gorici praznovanje zavetnika. Ob 20. uri bo slovesna maša, ki jo bo vodil upokojeni nadškof msgr. Dino De Antoni, pel bo Mešani pevski zbor Lojze Bratuž. Sledi družabno srečanje ob tradicionalnem kresu. Toplo vabljeni!

Snovanja 2013 / Solo&Orkester

Snovanja se bodo končala s slavnostnim koncertom Solo&Orkester v gledališču Verdi v Gorici v ponedeljek, 24. junija, ob 20.30. Nastopajo: Črtomir Šiškovič - violina, Giuseppe Guarrera - klavir in simfonični orkester Arsatelier. Dirigent Marco Feruglio.

Akvareli Andreja Kosiča v državni knjižnici

V torek, 25. junija, ob 18. uri bo v galeriji Mario Di Iorio v državni knjižnici (ul. Mameli, 12) v Gorici odprtje razstave del Andreja Kosiča z naslovom Akvareli - Moja dežela moj svet. O slikarju in njegovih delih bosta spregovorili dr. Verena Koršič Zorn in prof. Cristina Feresin. Razstava bo odprta do 6. julija.

Gorica / Knjiga Petra Stresa o Antonu Gregorčiču Delaven in nesebičen politik z močno vizijo

Politična biografija o dr. Antonu Gregorčiču, ki jo je napisal zgodovinar Peter Stres, izdala pa jo je Goriška Mohorjeva družba ob podpori Študijskega centra za družbenopolitična vprašanja Anton Gregorčič, postavlja pod drobnoogled izrazito politično osebnost, ki je bila v ospredju dogajanja na Goriškem zadnji dve desetletji 19. stoletja in vse do začetka prve svetovne vojne. Gregorčič je bil pragmatičen politik, deželni in državni poslanec in namestnik goriškega deželnega glavarja; njegovo plodno delovanje je krojilo uspeh in sijaj goriškega prostora, kakršnega mesto kasneje ni nikoli več doseglo.

O monografiji z naslovom *Dr. Anton Gregorčič (1852-1925) - Politična biografija*, ki so jo predstavili 13. junija v konferenčni dvorani Pokrajinskih muzejev v grajskem naselju v Gorici, je urednik Peter Černic uvodoma povedal, da je GMD prav rada izdala delo Petra Stresa, saj govori o človeku iz slovenskih katoliških krogov, ki je

veliko dal vsej Goriški, kljub temu pa smo nanj na neki način pozabili. V svojem času je bil "vodilna siva eminenca celotnega političnega življenja v Gorici", "čistokrvni politik", ki je postavil temelje društvu Sloga, "enemu večjih kulturnih programov, ki smo jih goriški Slovenci premogli". Ob koncu 19. stoletja je Gregorčič naredil "pomembno politično izbiro izven nacionalnih logik", povezal se je z italijanskimi liberalci. To priča o dejstvu, da "smo Slovenci v Gorici, politično gledano, vedno znali taktično zelo dobro razmišljati"; ker smo "se znali otresti ozkih ideoloških predsodkov, smo znali postaviti pokonci programe, ki so Slovincem v mestu prinesli dosti". Černic se je zahvalil pokrajinski upravi, ki je pokazala pozornost za dogodek, mu dala pokroviteljstvo in ga vključila v niz odmevnih pobud o enkratni in izvorni zgodovini goriško-gradišanskega območja (razstava *La Provincia di Gorizia e Gradisca: autonomia e Governo 1861 / 1914*.

Lecture di un territorio je na ogled v Pokrajinskem muzeju do prvih dni novembra letos). Navzoče je pozdravil odbornik za kulturo Federico Portelli, ki je opozoril na pomen omenjene razstave in hkrati poudaril namen uprave, da ovrednoti pomembne like iz preteklosti nekdanje grofije, med katere gotovo spada tudi Gregorčič. Podpredsednica pokrajinske uprave Mara Černic (pred okrog 100 leti je isto funkcijo opravljal Gregorčič, je še povedal P. Černic) je poudarila pomembno politično vlogo, ki jo ima danes provinca. "Institucija je danes pod velikim vprašanjem", je dejala, "levosredinska koalicija, ki jo vodi, pa je proti njeni ukinitvi in katerikoli preobrazbi prav zaradi vraščeneosti v teritorij"; to stališče odločno podpirajo tudi Slovenci, ki so še danes pomenljivo prisotni in "soudeleženi pri upravljanju teritorija". Peter Černic je nato vodil pogovor z avtorjem, Šolnikom in politikom Petrom Stresom, ki je povedal marsikaj zanimive-

Peter Černic, Peter Stres in Mara Černic (foto DPD)

ga o Antonu Gregorčiču in njegovem času. Dejal je, da je Gregorčič ogromno naredil, in vendar "dosti časa nismo slišali o njem", "v našem narodnem spominu skoraj sploh ni funkcioniral". V nekaterih delih je bil obravnavan le delno, po Stresovem mnenju tudi "preveč kritično". Vse to je vzbudilo avtorjevo radovednost, tako da se je lotil temeljitega raziskovanja virov. Gregorčič "se je zavestno odločil za politiko", v njej je "neprestano šel v spore". Ustanovil je ogromno institucij, vedno je šel naprej in ustvarjal kaj novega. "Prezvel so mu banke in časopise, ustvarjal je novo"... Pri njem vidimo "zelo močno vizijo, ogromno delavnost in nesebičnost". Ves svoj denar je med drugim dal za slovenske šole. Pomembno vlogo je imel pri odprtju prve slovenske državne gimnazije

v Gorici. Prilepili so mu veliko najrazličnejših etiket, "bil je Slovenec, a ne tako radikalen kot liberalci. Pri njem sta bili vrednoti krščanstva in slovenstva na isti ravni. To pa Mahnič ni slo v račun". Ni kritiziral katolištva, "v politiki pa je hotel biti prostih rok". Politično ravnanje je tako "krmaril, da je bil 40 let osrednja oseba dogajanja in je stvari peljal tako, kot je mislil, da je prav": izpolnjeval je slovenski narodni program na Goriškem, "Slovenec tu je pripeljal za veliko stopnjo više". Pri svojem delu "je bil velik garac". Anton Gregorčič je sodeloval tudi s Simonom Gregorčičem; na političnem področju je bil pesnik "povsem enakega mnenja kot Anton". Ta pa ima tudi velike zasluge, da so Simona "dvignili v javnem mnenju". Vse do smrti pesnika 1906 sta bila do-

bra prijatelja. Sploh pa je precejšnje število duhovnikov videlo v šolskem delu Antona Gregorčiča veliko stvar, češ da so se tako "reševali otročiči narodu in Cerkvi". Predstavitvi monografije je sledilo nekaj vprašanj oz. posegov prisotnih med občinstvom. Med drugimi je prapranečak Simona Gregorčiča, nekdanji (večkratni) kobariški župan Pavel Gregorčič, spregovoril o tem, kako doživlja svoja ugledna sorojaka. Na eno izmed vprašanj je posebno lepo odgovoril Stres, ko je dejal, da je "politika zelo pomembna stvar. Anton Gregorčič je ogromno naredil za našo deželo... Če hočemo biti Slovenci zrel zgodovinski narod, moramo imeti pozitivno oz. lepo podobo o politikih, ker to je konec koncev ena izmed osrednjih stvari demokracije". / DD

Bruce Springsteen na koncertu v Padovi

"Easy rider" s kitaro v roki

Tokrat sem Springsteena četrto poslušal v živo: in ko že misliš, da te ne more več presenetiti, bodi prepričan, da se hudo motiš. No ja, že res, da pri Springsteenu nisem ravno najbolj objektivni poslušalec ali recenzent: njegov zvok in njegova melodičnost najdetu nujno pot v vsakem mojem glasbenem sezna-

osem pesmi tega pomembnega mejnika rockovske zgodovine. Springsteen in njegov E-street band sta se vrnila v sedemdeseta, ko je bil Boss še mladenič. *Thunder road* in *Born to run* sta postala pravi medgeneracijski himni in predstavljata mejo med mladostniškim in odraslim svetom mladega Springsteena. Pesmi sta

sko vezane druga na drugo), pri Springsteenu te neposredne povezave med pesmimi v posameznih albumih ni. Je pa res, da ob poslušanju celotnega albuma (v živo) te kantavtor na krilih ponesse v svoj svet. In to spremeni koncert v nekaj neprecenljivega.

Duh Toma Joda, Bob Dylan in Bruce Springsteen: Ura je bila približno 20.45, mrak se še ni spustil nad stadion. Na oder je stopil Springsteen sam, članov E-street banda še ni bilo. Opanas je bil z akustično kitaro in začel s pesmijo, ki je ni nihče pričakoval: *The ghost of Tom Joad* iz istoimenskega albuma (1995). Baladni preblisk, ki spominja na *Nebraska* (1982) in na *The river* (1980). In predvsem, preblisk njegove druge plati, nekoliko bolj

Ne gre za epopeje, prej za nostalgčne utrinke.

In na koncu... "žur"! "Glasba po željah", ki jo poslušalci izražajo na bolj ali manj velikih kartonih in transparentih, je za Springsteena že nekaj navadnega. Navada postaja vse bolj tudi refren, ki ga "naključno" izbrani otrok iz prve vrste odpoje na melodijo *Waitin' on a sunny day*. In navada je tudi ples, ki si ga Boss privoščil z naključno oboževalko iz prve vrste, ko E-street band zaigra *Dancing in the dark*. Vsakič pa gre vseeno za nekaj novega. Ritmi postajajo vse bolj udarni, Springsteen kar "žene" bend s svojim standardnim "one, two... one, two, three, four". In tu je veselica. Prava veselica, ki ljudi "sili" k poskakovanju, plesanju in v dobro voljo. Ta je na Springsteenovih koncertih res vsakič nalezljiva, zelo nalezljiva. Začenši z *"Born in the USA"*, ki ima sicer močno družbenokritično noto, a je znana predvsem zato, ker je zaradi nje Springsteen postal rock zvezda; tukaj je tudi *The Rising*, pesem, ki je nastala kot spodbuda Američanom, naj ponovno zaživijo po 11. septembru. In da bo

mu. Springsteen je enostavno v mojih glasbenih okusih sinonim tistega klasičnega, starega in dobrega rock'n'rolla. Boss živi za turneje in živi za svojo publiko. Padova je bila zanj druga italijanska etapa letos, po Neaplju in pred kulturnim San Sirom. Jasno, Padova je bila v tem sklopu vmesna etapa, a Boss je ni izpeljal samo zelo profesionalno (skoraj 3 ure koncerta na vrhunskem nivoju). Ne, publiki je ponudil biser iz svoje neizmerne zakladnice. **Faktor "Born to run":** Sredi koncerta je kot velikokrat pogledal v prve vrste med publiko in poiskal zanimive predloge za koncertni spored. Na oder je povlekel simpatičen karton z napisom *"Born to run je spremenil moje življenje"*. In Boss je osupnil vse poslušalce z nepričakovanim presenečenjem. Karton je pomahal pred kamere, ga naslonil ob mikrofona, ga še enkrat pomenljivo pogledal in pripomnil: "Ja, meni tudi"! In druga za drugo je v deževno noč zazvenelo vseh

zgrajeni druga drugi v nadgradnjo: skandirajoči ritem, ki ustvarja napetost in upanje v boljši svet (in seveda v ljubezen), doseže svoj višek, ki se ubesedi kot jezna ugotovitev, da smo rojeni, zato da bi bežali. Springsteen tako naslika svet nekoliko manj razočaranih in nekoliko bolj zaljubljenih *"Easy riderjev"*.

To, da na koncertu v živo lahko v celoti slišiš tak kulturni album, je izjemna poteza, ki jo je Springsteen posvetil poslušalcem. Takih koncertov se je v zadnjih letih večkrat poslužil Roger Waters pri obujanju mita Pink Floydov: najprej je imel turnejo, na kateri je igral celoten Dark side of the moon, v naslednji turneji (ki še kar traja) pa še celoten The wall. Če pa gre pri Pink Floydih že v izhodišču za konceptualne albume (pesmi so glasbeno in vsebin-

razmišljujoče. To je Bruce Springsteen z orglicami: tisti, ki obuja klasično obdobje Boba Dylana in predvsem ameriški "folk žanr". Kot bi poslušali zvoke in melodije, ki se širijo med kavbojci, ko zvečer ob ognju na širnih prostranstvih "daljnega zahoda" razpravljajo o mitoloških razsežnostih narave med kanjoni, hribovjem in puščavo in o zgodbah, ki jih je ta narava spletla z ljudmi.

praznovanje popolno, ponoven skok v folk vode: tokrat nobene nostalgije, ampak pesmi za ples in veselje s sklepom v ritmičnih *"Twist&shout"*.

In ja, potem so se prižgali reflektorji za ponovno dobrodošlico v realnem svetu. In prva misel, seveda: *"Ko že misliš, da te ne more več presenetiti, bodi prepričan, da se hudo motiš"*.

Andrej Černic

Kratke

Muzej novejšje zgodovine Slovenije / Odprtje razstave Prekomorci

V muzeju novejšje zgodovine Slovenije je bilo odprtje nove občasne razstave Prekomorci, ki je na ogled od 15. junija 2013 dalje.

"Fantje, vi ste naša kri, skrbite, da ta kri ne zvodeni, da se ne zmeša s tujo, da se ne pokvari. Isto kri in isto srce prinesite nazaj, kot ga imate s seboj! Vi, ki ste cvet in seme našega naroda, ostanite zdravi, pošteni, verni in narodni, zvesto vdani svojemu narodu, ki vas čuva tudi v tujini in vam kliče ob odhodu: Bog z vami! Na srečno svidenje!"

(Napitek slovenskim fantom, ki so bili vpoklicani na služenje italijanskega vojaškega roka, objavljen v Goriški straži, 27.9.1922.)

Na razstavi o prekomorcih spregovorijo fotografije, predmeti, umetniška dela in arhivski dokumentarni posnetki.

Zgodba slovenskih prekomorcev se je začela z raznarodovalnim projektom fašistične Italije in nacistične Nemčije: po dolžnosti so bili italijanski vojaki, prisilno nemški vojaki in prisilno vključeni v italijanske posebne bataljone, internirani in konfinirani v italijanska taborišča. Med afriško puščavo in sibirskim mrazom so sodelovali v najhujših in ključnih spopadih druge svetovne vojne na strani Italije in Nemčije in izkusili fašistično nasilje. Zajeti in osvobojeni okupatorjevih spon so bili z levjo podporo Britancev, iz tujine "preko morja" poslani v Jugoslavijo, kjer so v zadnjem letu in pol vojne močno okrepli partizansko gibanje. Za povojno komunistično oblast v Jugoslaviji so bili drugorazredni partizani.

Na ljubljanski univerzi promovirali že 9001. doktorja znanosti

Rektor Univerze v Ljubljani Radovan Stanislav Pejovnik je v torek, 11. junija, promoviral 9001. doktorja znanosti. Kot so sporočili z univerze, so ponosni na vse svoje doktorje znanosti, ki jim želijo še veliko raziskovalnega duha in znanstvenih izzivov, veselijo pa se tudi njihovih prihodnjih uspehov.

"Vsaka promocija doktorjev znanosti je dokaz o uspehu, je dogodek, na katerega so ponosni vsi, doktorandi, njihove družine in še posebej njihova alma mater Univerza v Ljubljani", so v sporočilu za javnost zapisali na ljubljanski univerzi. Okroglo številko 9000 je imela doktorandka Romana Rošič s Fakultete za farmacijo. Na Univerzi v Ljubljani, ki je bila ustanovljena leta 1919, je prvi doktorat znanosti pridobila Ana Mayer Kinsky, in sicer s področja kemije. Tako je Univerza v Ljubljani v 94 letih obstoja podelila že več kot 9000 doktoratov.

Kratke

Slepi in slabovidni predstavili načrte za sodobnejšo knjižnico

Zveza društev slepih in slabovidnih Slovenije je predstavila projekt prostorske, tehnične in vsebinske prenove knjižnice slepih in slabovidnih. Na novinarski konferenci so predstavili načrte za pridobitev večjih prostorov in uvedbo sodobnih tehnologij zvočnega zapisa kot odločilnih prednosti nove knjižnice.

Projekt z naslovom "Vzpostavitev infrastrukture za zagotavljanje enakih možnosti dostopa do publikacij slepih in slabovidnim ter osebam z motnjami branja" bo omogočil večje prostore za lažje in neovirano gibanje, večji nabor knjižničnih gradiv, boljšo kakovost branja ter uvedbo novih, sodobnih tehnologij zvočnega zapisa in ostale opreme. V sklopu projekta bo razvit nov model knjižnice za prihodnja desetletja. Med drugim bo omogočal večjo socialno vključenost ranljivih skupin v družbo ter povečanje števila naslovov strokovne in druge literature, namenjene pridobivanju delovnih kvalifikacij in različnih stopenj izobrazbe, so v sporočilu za javnost navedli v Zvezi društev slepih in slabovidnih. Poudarjajo namreč, da imajo slepi in slabovidni zelo podobne informacijske potrebe kot videči. "Branje je ena najkompleksnejših in zato tudi najzahtevnejših sposobnosti vida. Z novimi tehnologijami lahko bistveno povečamo kakovost branja, s tem pa tudi znanja slepih in slabovidnih", so navedli v zvezi. Verjamejo tudi, da bodo aktivnosti v novi knjižnici bistveno vplivale na izobrazbo in poklicno pot njihovih obiskovalcev. Ob tem, ko se spreminja zakon o

avtorskih in sorodnih pravicah, v zvezi upajo, da bo zakonodajalec vendarle prilagodil določbe, ki se nanašajo na slepe in slabovidne. In sicer "vsaj toliko, kolikor ta hip dopušča evropska zakonodaja". Upajo tudi, da bo nova pogodba o avtorskem pravu, ki naj bi jo na ministrski konferenci v Marakešu podpisali v prihodnjih tednih, globalno zagotovila boljše in bolj enakopravne možnosti za uporabo avtorskih del slepih in slabovidnim. Tako bi pomagala odpraviti "lakoto po branju med to skupino državljanov sveta", je dejal predsednik zveze Tomaž Wraber.

Namen projekta knjižnice slepih in slabovidnih je sicer vzpostavitev in promoviranje mehanizmov in pogojev za celostno informiranost, dostop do kulturnih dobrin ter usposabljanje slepih in slabovidnih kot pogoj za njihovo enakopravno vključevanje v družbo. Projekt se bo predvidoma končal februarja leta 2015.

Prejemnik Župančičeve nagrade za življenjsko delo je Evald Flisar

Pisatelj Evald Flisar je v torek, 11. junija 2013, v Centru kulture Španski borci prejel Župančičevo nagrado za življenjsko delo, najvišje priznanje za kulturo Mestne občine Ljubljana. Flisar je mojstrski pripovedovalec, pa tudi mislec, ki zna misliti drugega, kar je v sodobnem svetu redka sposobnost, je v utemeljivji zapisal pisatelj Andrej Blatnik. Svojo sposobnost Flisar še posebej dokazuje v romanu To nisem jaz. Svoje junake pogosto pošilja po svetu, iz katerega pa se praviloma vrnejo obogateni za voltairovsko spoznanje, da je pomembno obdelovati lasten vrt. Tudi zato, ker nas opozarja na to večno, a večno znova prezrto resnico in ne le zato, ker gre za enega najmočnejših, najbolj uspešnih in najbolj vitalnih opusov v novejšem slovenskem leposlovju, si Flisar po mnenju Blatnika zasluži nagrado mesta Ljubljana za življenjsko delo.

Nagrade za dveletno ustvarjanje pa letos prejmejo dramski igralec, gibalec in režiser Ivan Peternej, lutkovni umetnik, igralec, animator in predavatelj Brane Vižintin ter ansambel Slovenski tolkalni projekt (SToP). Peternej z umetniškimi kreacijami zadnjih let potrjuje, da je vsestranski odski umetnik. Nagrado prejme za vloge v predstavah Ribič in njegova duša, Izgubljena čast Katharine Blum, Luna na cesti, Klistirajmo Srčka! in Škrat Kuzma dobi nagrado. Ribiča in njegovo dušo ter Luno na cesti je Peternej tudi režiral.

Vižintin je v obdobju minulih dveh let igral v predstavah Bagdaski tatič, Romeo & Julija, Mala Čarovnica, Živalska farma ter Ti loviš!. Njegova igra je visoko profesionalna, saj se svojih vlog loteva natančno, predano, poglobljeno in kompleksno, pri čemer ne gre spregledati njegovega izjemnega občutka za muzikalnost.

Ansambel Slovenski tolkalni projekt (SToP), ki ga sestavljajo Barbara Kresnik, Matevž Bajde, Damir Korošec, Franci Krevh, Tomaž Lojen, Davor Plamberger, Dejan Tamše in Marina Golja, je v zadnjih dveh letih izvedel vrsto projektov s področja klasične tolkalne glasbe. v SToP je tolkalce združila želja po komornem muziciranju, izvajanju kakovostnih skladb ter raziskovanju novih tolkalnih zvokov, piše v utemeljivji. Komisijo Mestne občine Ljubljana za podelitev Župančičevih nagrad so poleg Blatnika sestavljali še Milček Komejli, Matevž Čelik, Jurij Meden, Gregor Pompe, Tomaž Toporišič in Vojko Vidmar.

Vsi mehanizmi morajo umreti!
Novi človek prihaja!

Tako je davnega julija 1. 1925 zapisal Srečko Kosovel. Letos je zopet postal zanimiv v njegovi rodni Sežani. Ga. Jolka Milič mu je po zaslugi Kosovelove knjižnice v Sežani posvetila kar dve zanimivi knjigi. Prva, s Kosovelovim portretom, ki ga je naslikal Krištof Zupet, ima naslov *Misli in prebliski in še marsikaj*, druga, žepnega formata, pa *Ne vprašaj me, kaj je življenje, živi!*.

Tudi tej je avtorica izbrala primeren Srečkov portret, delo sedmošolca Blaža Živca. Prvo bežno prelitanje izriše svojstveno podobo Kosovela in postavi pred bralca kup vprašanj. Odgovori nanja se mu začno luščiti, ko se malo poglobi v obe omenjeni deli. Pravzaprav je vsebina manjše knjižice le zbirka istih misli in aforizmov, kot jih vsebuje večja, z dodatkom "telegrafskih" podatkov o pesniku na koncu – kot ponudba bralcu, da si delo vtakne v žep in ga prebira kadarkoli in kjerkoli. Tem za razmišljanje ima več kot dovolj! Misli in aforizmi so urejeni po abecedi črk, na katere se začnajo, obliki prikaza v obeh knjigah pa sta različni, pač spet v Kosovelovem stilu oziroma stilu njegove dobe.

V Mislih in prebliskih pa Miličeva v svojem iskrivem in prodornem stilu podaja še veliko drobnih biserov iz mozaika svojega temeljitega poznavanja Srečka Kosovela. Lahko rečemo, da, če

kdo pozna pesnika Srečka Kosovela, ga pozna ona, pa ne samo skozi "papirnati zapis" kot temeljita in dosledna raziskovalka, ampak tako, kot ga pozna samo

brinjevka.

Kot vedno se ob zapisih ge. Jolke lahko veliko komentira, razpravlja in, če je kdo hudomušen, tudi zabava. Tokrat se je tudi postavila kot prava Kraševka na Kosovelovo stran in ga obelodanila z barvami. Leta 1982 je v tržaškem MOST-u Taras Kermauner zapisal: "Neodmišljiva značilnost Ko-

prava Kraševka – s srcem in dušo. Zato bo ta njena knjiga kažipot in vzpodbuda nadaljnjim raziskovalcem in izdajateljem Kosovelovih del.

Marsikaj sem že pozabil, kar smo se svojčas učili, nisem pa pozabil tega: pred 53 leti sem maturiral in v zvezku sem opazil, da je pri Kosovelu bilo omenjeno, da so leta 1927 izšle nekatere njegove pesmi v nemškem jeziku. Vem pa tudi, da so študentje na graški germanistiki med drugim pri izpitu dobili tudi nalogo prevesti kakšno Kosovelovo pesem. Čisto slučajno sem se pred leti tu na Krasu srečal z eno od tamkajšnjih diplomantk. Prosila me je, naj ji pokažem brin in kje gnezdi

Brlec bi lahko ob tem barvnem babilonu dobil tudi drugačno asociacijo, recimo takšno: Kermauner je pač to pisal v času, ko so poznali tri barve z rdečo zvezdo ali pa rdečo barvo z rumenim srpom in kladivom ... Druge barve so bile takrat v ozadju!

Ker pa smo o Kosovelu brali že marsikaj, je prav, da opozorim tudi na tale Jolkin zapis: "V pisnu Cirilu Debevca dne 12. IX. 1925 lahko preberemo Kosovelov stavek: 'Življenje je neizčrpljivo in kdor meni, da je vse skupaj nič, je sam nič'."

Kosovel je tako mnogostranska osebnost, da mu lahko pritaknemo vse mogoče izme in ga popolnoma v dobri veri poljubno razlagamo. Iz njega lahko naredimo go-rečega vernika (ali mistika) ali brezbožneža, zagovornika smrti ali življenja, privrženca vsemu ali ničemur, prepričanega revolucionarja ali nihilista, angažiranega pesnika ali intimnega izpovedovalca, nacionalista ali planetarca, zanesenjaka (na robu psihoze) in treznega, lucidnega fanta z nogami na tleh, ki točno ve, kaj hoče, čisto nič v

sebi razdvojenega in sprtega s svetom itd. Zanj vsaj je značilno, da pada prej iz skrajnosti v skrajnost, kot da bi harmonično krožil in se enakomerno vrtel okrog svojega ali kakega drugega središča. Kaj vse so že nekateri hoteli narediti iz Kosovela in kako vse so ga skušali predstavljati, pa ne glede na kateri strani! – Kljub vsemu pa ostaja pesnik večna zagonetka...

In prav to Jolkin zadnje delo marsikaj razkrije in obenem srčno vabi k še nadaljnjem razkrivanju njegove prave podobe.

Ambrož Kodolja

Smrtna kosa v vrstah primorskih gledališčnikov

Poslovil se je igralec Stane Leban

Po dolgotrajni bolezni, ki ga je iztrgala z gledališkega odra in ga vklenila med domače stene in v zadnjem času priklenila na posteljo, je v 79. letu v sredo, 12. junija 2013, zjutraj, za vedno zapustil odsko in življenjsko prizorišče priljubljeni upokoje-ni igralec Stane Leban. Živo bo ostal v spominu vsem tistim, ki s (m) o mu neizmerno hvaležni za neštete nepozabne umetniške užitke, ki nam jih je daroval z interpretacijo raznovrstnih likov, v katere se je prelevil na 55 let dolgi, zadoščenj polni gledališki poti. Na njej je postal neizbrisen in dragocen tkalec zgodovine primorskega gledališkega prostora, kakor je v obrazložitvi zapisala žirija, ko mu je 1. 2012 podelila nagrado tantadruj za življenjsko delo: "Širok razpon izraznih sposobnosti, od svetlih dimenzij komičnega, šaljivega, zlahtno ljudskega, preko poetično subtilnih in meditativnih vpogledov v ustroj človeka in sveta pa vse do najtemnejših demoničnih tonov zla, je omogočil Stanetu Lebanu, da je v dobrega pol stoletja kot atraktiven ustvarjalec sooblikoval več kot sto petdeset predstav novogoriškega gledališča. S popolno predanostjo, trdim delom in vztrajnostjo, osupljivo vitalnostjo in dovtetnostjo za novo, predvsem pa s čisto ljubeznijo do odrskih desk je postal tako rekoč eden od zaščitnih znakov primorskega gledališča". Lahko se imamo za srečneže vsi tisti, ki smo občudo-

vali njegove gledališke preobrazbe. Nepozabno bodo v spominu ostali npr. njegova ognjevitva služkinja Mary v neadkriljivi Tauferjevi postavitvi Ionescove Plešaste pevke (sezona 1994/1995), nenasitna nona v Cossovi Noni (1995/1996), svojo usodo objokujoči

Teja in še posebno Tadej, je trpljenje in bolečine prenašal zelo lucidno in vdano.

Pokojni Stane Leban se je rodil 29. decembra 1934 v Stanovišču pri Breginju. Izučil se je za medicinsko sanitarnega tehnikarja, a ga je ljubezen do gledališča kaj kmalu pritegnila na

Stane Leban v predstavi Mali princ

gostilničar Moj Jezus v predstavi Tistega lepega dne, ki jo je po Kosmačevi noveli priredil Srečko Fišer (2000/2001), smešno jecljajoči ribič Lipe v Primorskih združenjih (1971/1972) in njegova zadnja vloga prof. Angelinija v predstavi Race Andraža Golca (2009/2010).

Kot znajo povedati vsi, ki so mu stali ob strani v tej mučni bolezni, predvsem njegova draga žena Andreja in družina igralca Jožeta Hrovata (Nada,

odrske deske, na katerih je radodarno razdaljal svoje življenjske moči.

V lepem sončnem popoldnevu v petek, 14. junija 2013, so se poslovili od njega domači in prijatelji (med njimi so bili Janez Starina, Milan Vodopivec, Branko Ličen, Srečko Fišer, v. d. umetniškega vodje SNG Nova Gorica dramaturginja Martina Mrhar in nekateri člani Amaterskega gledališča Kontrada, katerega je bil dolga leta mentor in režiser) v kapelici na

pokopališču v Stari Gori, kamor so pripeljali njegovo žaro po upepelitvi v Ljubljani. Pogrebni obred je vodil gvardijan samostana na Kostonjčevici p. David Šrumf in z božjo besedo ter nagovorom vžil upanja svojcem, da se bodo z drugim pokojnikom spet srečali v onstranskem življenju, ki nas čaka po smrti. Pokojnemu kolegu sta se poklonila Blaž Valič z branjem utemeljitve nagrade tantadruj za življenjsko delo, ki

je imeniten povzetek Lebanovega umetniškega snovanja, in prvak SNG Nova Gorica Bine Matoh, ki je prebral odlomek iz pesnitve Alojza Gradnika o Lucipetru, ki je bil Lebanu še posebno pri srcu. Ob zvokih od daleč se oglašajoče trobente, ki je med drugim z nežno otožnostjo zaigrala pesem o rdečem cvetu iz Beneških dolin, z rojstnih koncev pokojnika, se je vil žalni spreved iz mrliške kapelice do križa, kjer je bil na travniku, pod bujnimi krošnjami dreves, po želji pokojnika in njegove ljubljene žene, raztrošen pepel iz žare. Ob tem so v srcih živo zazvenele svetopisemske besede: prah si in v prah se povrneš.

Verjamemo pa, da se plemenita duša Staneta Lebanega že radostno – verjetno s tistim hudomušnim pridihom, ki mu je bil lasten – spreha po neskončnem nebeškem odru, kjer nad predstavo nikdar ne pade zastor.

Kratke

Koncert pod zvezdami

Slovensko kulturno društvo Barkovlje in Glasbena matica, s pokroviteljstvom Zveze slovenskih kulturnih društev in Slovenske prosvete, vabita na Koncert pod zvezdami. Nastopila bo Nova filharmonija, v nedeljo, 23. junija 2013, ob 21.00 uri, na sedežu SKD Barkovlje v ulici Bonafata 6. Dirigent Simon Perčič. Koncert je omogočila Zadruga kraška banka. Vstopnina: odrasli 10 evrov, otroci in gojenci glasbenih šol 5 evrov. Za informacije lahko pokličete na telefonski številki 040/415797 ali 338/7845845. Vabljeni!

Spomin na stoletnico rojstva dveh zaslužnih mož: Jakoba Kanduta in Stanislava Sobana

Letos se v naših krajih spominjamo stoletnice rojstva številnih mož, ki so v svojem življenju zapustili vidno sled zaradi požrtvovalnega delovanja v naši narodni skupnosti. Mednje spadata tudi dva pravnikarja, ki pa sta se posvetila predvsem poučevanju. To sta Jakob Kandut in Stanislav Soban, ki so ju podobne življenjske okoliščine vse življenje povezovale v prijateljstvo.

Jakob Kandut je bil doma iz Ukeve v Kanalski dolini. Srednjo šolo je obiskoval v Malem semenišču v Gorici, nato je diplomiral iz prava na univerzi v Padovi. Ostal je v domači vasi in pomagal ljudem iz Kanalske doline pri njihovih najrazličnejših pravnih in birokratskih zadevah. Zelo velike zasluge ima, da prebivalci Ukeve leta 1939 niso optirali za nemško državljanstvo, ker bi se sicer morali izseliti v Nemčijo in bi tako vas izgubila slovenski značaj, ki ga še vedno ohranja. Kasneje se je dr. Kandut posvetil poučevanju nemščine na Tablji in nato Trbižu. V začetku sedemdesetih let se je preselil v Trst in tu poučeval nemščino na slovenskih srednjih šolah. Po upokojitvi je bil do smrti leta 1996 na voljo vsem, ki so se zanimali za problematiko Kanalske doline.

Stanislav Soban se je rodil v Lokavcu pri Ajdovščini na Vipavskem. Srednješolsko izobrazbo je dobil v Gorici, najprej v Malem semenišču, nato pa na državni klasični gimnaziji. Po maturi je študiral pravo v Padovi in leta 1940 diplomiral. Najprej se je posvetil notarskemu poklicu, a je zaradi vojaških obveznosti moral notarsko prakso prekiniti. Po kapitulaciji italijanske vojske septembra 1943 se je pridružil domačinom, ki so se pred nemško vojaško premočjo umaknili v Trnovski gozd. Sprejel je službo na goriškem županstvu, kjer je skrbel za dvojezično uradovanje. Tudi po vojni je pod Zavezniško vojaško upravo ohranil službo, a jo je pod italijansko moral zapustiti. Preselil se je v Trst in do upokojitve poučeval na slovenskih srednjih šolah, najdlje na Trgovski akademiji pravne in ekonomske predmete. Za te predmete je tudi sestavil številne prepotrebne učbenike. Za Slovensko skupnost je pripravil temeljit osnutek zaščitnega zakona. S preudarnimi nasveti je vse do smrti leta 2001 rad pomagal slovenskim organizacijam in posameznikom, če so ga zaprosili za nasvet. / (mab)

Državni izobraževalni zavod Jožefa Stefana
Dijaški kolobar
za spoznavanje Krasa

Državni izobraževalni zavod Jožefa Stefana je v letošnjem šolskem letu obogatil izobraževalno ponudbo z zanimivim projektom, ki je k sodelovanju pritegnil prav vse dijake in je pri njih naletel tudi na veliko zanimanje. Poznamo ga pod imenom Kolobar. V sklopu tega projekta bodo dijaki pod mentorstvom profesorjev uredili koncentrični drevni nasad na kraški planoti. V središču nasada bodo postala

lahko pojmujejo kot samostojno zaključeno enoto. Ob tej priložnosti smo na šoli organizirali tudi razpis za misel oz. verz, ki naj bi krasila ta kamen. Nanj se je prijavilo lepo število dijakov, ki so vnovič dokazali, da so tudi jezikovno ustvarjalni in iznajdljivi. Sami so ob koncu razpisa tudi izbrali najlepšo misel. Verjetno ni slučaj, da so se dijaki odločili za tole: "KAMEN SEM..." Projekt nastaja tudi v sodelovanju bazoviškega jusa,

vili izklesan kamen, kot simbol naše stoletne prisotnosti na tem ozemlju. Osnovna misel, ki je dijake vodila pri delu, je ta, da je človek del narave in da je kot tak, mimo vseh zakonitosti, podvržen njenim univerzalnim zakonem, ki jih mora torej upoštevati in spoštovati. Projekt se sicer vključuje v široko dejavnost preučevanja značilnosti kraškega okolja, a

kar dodatno utrjuje in nadgrajuje povezavo med šolo in območjem. Ob koncu šolskega leta so se v soboto, 8. junija, dijaki zbrali v Bazovici v bližini spominskega parka bazoviških junakov, ki nosi ledinsko ime Štirenca. Tu so odkrili kamen in posadili prvo drevo, dogodek pa je obogatil tudi krajši kulturni spored, ki so ga prav tako oblikovali dijaki.

DSI Podelili so nagrado Nadja Maganja

Letošnja prejemnica je
gospa Angelca Klanšek

"Večkrat človek brez-ciljno tava v preveliki zagledanosti vase, Nadja pa je posvečala veliko energij za udejstvovanje v raznih organizacijah. Čeprav je bila drobne postave, jo je odlikovala močna osebnost, poleg tega je bila vztrajna, pogumna in bojevita". Tako se je prijateljice in dolgoletne sodelavke Nadje Maganje, preminule leta 2006, s hvaležnimi besedami spomnila Ivica Švab. Podčrtala je njeno angažiranost v Slovenski zamejski skavtski organizaciji, v kateri je bila najprej voditeljica, nato vrsto let načelnica, blagajničarka in članica uredništva revije Jambor več kot deset let. Po končanem slovenskih šolah se je zaposlila in ob službi diplomirala iz zgodovine. Poučevala je z navdušenjem. Sodelovala je z društvom TIGR in s Skupnostjo sv. Egidija.

Nagrado Nadja Maganja že četrto leto zapored prirejajo in podeljujejo Skupnost sv. Egidija, Slovenska zamejska skavtska organizacija, Društvo slovenskih izobražencev in družina Maganja v spomin na preminulo šolnico in javno delavko. Prvo leto

je nagrada romala v Slovenijo, nato v Uzbekistan, lani v Trst, letos pa v Argentino, kar potrjuje, kot je dejal Sergij Pahor, da je to lepa priložnost za nagraje-

Batagelj. Njeno življenje je bilo razburkano. Morala je zapustiti domovino, vso bolečino pa je z ljubeznijo preoblikovala v skrb za druge. Bila je begunka v ta-

Foto Kroma

vanje Slovenk tako po svetu kot doma, istočasno pa utrjuje sodelovanje slovenskih društev z italijanskimi. Zaradi vrednot, za katere se je potegovala Maganja v organizacijah, so letos nagradili 90-letno gospo Angelco Klanšek, ki jo je v Peterlinovi dvorani predstavila ena izmed prvih učenk šole Franceta Balantiča v Buenos Airesu, Miriam Jereb

borišču na Koroškem, nato pa jo je življenjska pot vodila čez ocean v izseljenstvo, kjer je prispela v tujo pokrajino, si poiskala streho in službo, iz želje po darovanju je prevzela tečaj slovenskega jezika v buenosaireski četrti San Justu, argentinskem predelu, ter z ljubeznijo vzgajala otroke, čeprav brez ustreznih potrebščin in plače. Ob sobotah je

vodila tečaj slovenskega jezika, med tednom pa je bila v prostem času dirigentka in pevovodja otroškega pevskega zbora, prirajala je Miklavževe prizore in bila nasploh ustvarjalna in mentorica različnih pobud. Gospa Angelca Klanšek zna spodbujati in zaupati. Mladim je posredovala svoje izkušnje in jih v Argentini usposabljala za učiteljski poklic. Skrbela je tako za osebno rast kot tudi za zanimala za novosti v pedagogiki in slovenskem jeziku. Prostovoljno delo že več kot šestdeset let še vedno opravlja iz ljubezni do otrok, Boga in slovenstva. Nagrajenki, "preprosti izseljenki begunski učiteljici", sta nagrado, delo argentinske Slovenke, kiparke Zalke Arnšek, izročila Nadjina sinova Ivan in Peter. Nagrajenka se je zahvalila vsem, ki so ji bili ob strani in ji pomagali, ter dejala, da vidi pri vsej svoji dejavnosti posebno božjo pomoč. 90-letni nagrajenki je čestitala tudi nekdanja učenka Balantičeve šole, v kateri si še vedno prizadevajo za ohranjanje ljubezni do Boga, do naših dedov in slovenskega narodnega izročila, naslednica Angelce Klanšek Irena Urbančič Poglajen. Ob koncu je baritonist Marko Fink ob klavirski spremljavi Jane Zupančič zapel Cortadera plumerito Carlosa Guastavina in Premrlovo pesem Kmetiška na besedilo Franceta Bevka.

Šin

PROJEKT JEZIKLINGUA Predstavili so študijo o poučevanju slovenščine pri odraslih v FJK

Manjšina bo preživela, če bo znala
privabiti nove člane v svojo sredino

Manjšina je obsojena na izumrtje ali propad, če si za cilj postavlja ohranjanje trenutnih pripadnikov in njihovih potomcev. Naj bo namreč še tako učinkovita pri ohranjanju pripadnikov, jih bo z vsako generacijo nekaj 'izgubila' zaradi izseljevanja, asimilacije, mešanih zakonov itd. Zato je strategija ohranjanja manjšinskih skupnosti, ki temelji na 'etnični čistosti' njenih pripadnikov, obsojena na propad. Dolgoročni razvoj in obstoj manjšine je možen le v primeru, da je manjšinska skupnost sposobna privabiti nove člane in jih vključiti v svojo stvarnost.

Tako je zapisala dr. Sara Brezigar v svojem sklepnem razdelku študije z naslovom *Med drugim in tujim jezikom - Poučevanje in učenje slovenščine pri odraslih v obmejnem pasu FJK*, ki jo je založilo Ciljno začasno združenje Jezik-Lingua v sklopu strateškega projekta čezmejnega sodelovanja EU JezikLingua. Študijski center v Špetru) in raziskovanja šolske dejavnosti namenja projekt posebno pozornost jezikovnim storitvam. Mednje je JezikLingua uvrstil tudi raziskavo glede poučevanja in učenja slovenščine kot drugega oziroma tujega jezika, ki jo je zaupal Sloriju.

Namen raziskave, ki sta jo uredi-

la Devan Jagodic in Štefan Čok, je bil preučiti vrsto vidikov, povezanih s pridobivanjem znanja slovenščine pri odrasli populaciji v tržaški, goriški in videmski pokrajini. Že sam naslov študije, ki je nastala po različnih anketnih postopkih, pa razkriva zapleten sociolingvis-

tičen odnos, ki ga prebivalci večine izkazujejo do slovenskega jezika in do slovenske narodne skupnosti v Italiji: ta vidik obenem odpira nove razvojne možnosti manjšinskega telesa, ki temeljijo na centripetalni sili. Kot je poudaril Štefan Čok, se je splošni položaj percepcije in zanimanja za slovenščino s strani pripadnikov večinske skupnosti v letih postopoma izboljšal. Razmah zanimanja za učenje slovenščine kot drugega ali tujega jezika gre vsekakor za znanje v zadnjih dvajsetih letih, se pravi po osamosvojitvi Slovenije. Takrat je obdobje evropskih integracijskih procesov zanimanje postopno večalo. Te spremembe so tudi vplivale na predstavo in odnos italijanskega večinskega prebivalstva slovenskega jezika: vstop RS v mednarodne organizacije je pripomogel k večanju ugleda naše matične domovine in posledično manjšine. Pomemben je podatek, ki kaže, da se je od srede 90. let do leta 2010 v šolah s slovenskim učnim jezikom potrojilo število otrok iz popolnoma italijanskih družin (od 7% do na 24% vseh vpisanih otrok).

Analiza sodobne izobraževalne ponudbe, anketiranje udeležencev tečajev in njihov uspeh pri usvajanju znanja slovenskega jezika so sestavljali ogrodje raziskave. Jagodic je glede izsledkov poudaril, da se tečajev udeležujejo zlasti predstavniki delavskega sloja (pred-

ga znanja udeležencev, hkrati je dokaj ne-učinkovita promocija tečajev samih. O posledicah pomanjkanja sistemske urejenosti pri poučevanju slovenščine kot drugega oziroma tujega jezika je pisala Maja Mezgec. Pojasnila je, da je akreditacija ustanov večših dokaj površna: dogaja se namreč, da ustanove na območju - npr. društva - prirejajo tečaje v lastni režiji, kar je nedvomno hval-

evredno, didaktični doprinos tečajev pa je lahko vprašljiv. Poleg tega primanjkuje jasni kriteriji glede strokovne usposobljenosti učnega kadra, preverjanja znanja in izdajanja potrdil o pridobljenem znanju. Krovno vlogo bi lahko v tem vidiku odigrala ustanova (Mezgečeva razmišlja o ustanovitvi Centra za slovenski jezik), ki bi delovala kot referenčna točka za vse dejavnike, ki prirejajo tečaje slovenskega jezika; obenem bi lahko opozarjala javnost na to, da slovenščina ni samo jezik, "ki je v rabi v RS, temveč tudi jezik, ki ga posamezniki lahko uporabljajo na obmejnem pasu FJK (...). Tečajniki zelo pogrešajo večjo prisotnost slovenščine na teritoriju, kar bi okrepilo možnost rabe jezika", je zapisala. Odpira se tako ključni problem raziskave.

/ str. 12
IG

Štefan Čok, Devan Jagodic, Ivo Korva, Suzana Pertot, Sara Brezigar in Maja Mezgec (foto IG)

vsem zaposleni), pa tudi upokojenci. Izobrazbena raven tečajnikov je razmeroma visoka. Raziskovalci so med 37 ustanovami, ki so sodelovali pri študiju, zabeležili 111 prirejenih tečajev, ki se jih je udeležilo kar 1.372 posameznikov. Med pobudniki tečajev gre poudariti zlasti slovenska društva in krajevne javne ustanove, ki prirejajo tečaje za svoje uslužbence, pa tudi zavode za poklicno izobraževanje in podjetja. Vsekakor pa je treba poudariti, da množenja števila tečajev v zadnjih letih ne spremlja sočasna kakovostna nadgradnja le-teh. Ponudba tečajev je na osnovni ravni bogata, šibka pa na srednji in visoki ravni; poleg tega primanjkuje preverjanje usvojenosti

DRUŠTVO MARIJ KOGOJ

v sklopu praznovanja župnijskega zavetnika Sv. Ivana vabi na celovečerni koncert

APZ TONE TOMŠIČ

zbor vodi Sebastjan Vrhovnik

župnijska cerkev pri Sv. Ivanu v Trstu
sobota, 22. junija 2013, ob 20.30

Krožek za družbena vprašanja Virgil Šček in založba Mladika

Kominform je pri nas v marsičem še boleča rana

Marsikateri pripadnik slovenske narodne skupnosti v Italiji, ki je živel ali odraščal sredi prejšnjega stoletja, bi med najhujše ujme, ki so tedaj doletele naš življenj, nedvomno najprej uvrstil fašizem, italijansko raznarodovalno politiko in drugo svetovno vojno. Najbrž bi pa nato na seznam uvrstil razkol, ki je nastal v krajevnih levičarskih vrstah, ko je Stalin izključil Jugoslovansko komunistično partijo iz kominforma. To dejanje je imelo namreč tako globoke posledice, da so krepko spremenile usodo številnih pripadnikov delavskega gibanja in posledično tudi slovenske narodne skupnosti: nastopil je namreč čas nemira, strahu, tehtanja in nazadnje razkola, ki je tovariške vrste razdvojil. Niso se uničile le vezi med komunisti, zarez je nastala celo v naših vaseh, številnih družinah, med prijatelji, "ki še danes vedo, kdo je bil za koga", je zapisala Nina

Ključno vlogo je tedaj imel komunist in borec v španski državljanski vojni ter izrazit antitrockist Vittorio Vidali. Jugoslovanski komunisti so ga namreč imeli za izkušenega in zaupanja vrednega vplivnega političnega delavca italijanske narodnosti, ki naj bi postal v novih razmerah ob ustanovitvi STO referenčna oseba za krajevni proletarijat italijanskega jezika in zavesti. Vidali pa je kaj kmalu po prihodu v Cono A STO začel rušiti nadzor Komunistične partije Slovenije nad krajevnimi komunisti. Čeprav se je na za-

stalina. Vodja nasprotnega tabora je bil tedaj sekretar KP STO Branko Babič, ki je vztrajal pri partizanski tradiciji, prežeti s slovensko nacionalno mislijo. Babič je obenem sprva zagovarjal stališče, da z ozirom na posebne politične razmere - razdeljenost območja na dve coni, narodnostna mešanost ozemlja, zainteresiranost obeh sosednjih držav za to območje - resolucija informbiroja ni osnova delovanja v konkretni borbi proti imperializmu in za demokratične pravice tržaškega prebivalstva. Vidali-

Foto Kroma

Lončar v uvodu svoje študije z naslovom *Kominform in tržaški Slovenci*. Knjigo so predstavili v mali dvorani Prosvetnega doma v sredo, 12. junija, ob prisotnosti velikega števila poslušalcev (dvorana je bila namreč pretesna, da bi jih lahko udobno sprejela) in mnogih gostov, ki so tedanje dogajanje tako ali drugače spremljali. Večer je vodil novinar Ivo Jevnikar, urednik knjižne zbirke Krožka za družbena vprašanja Virgil Šček, ustanove, ki je v sodelovanju z založbo Mladika izdala Lončarjevo knjigo.

Na večeru, ki je nastal v organizaciji Krožka Šček in Knjižnice Pinko Tomažič in tovariši (v imenu ustanov sta pozdravila Rafko Dolhar in Konstanca Filipovič), sta avtorica knjige in Jože Pirjevec, njen somentor pri diplomski nalogi, v kateri se je Lončarjeva lotila ravno te problematike (diplomirala je na univerzi v Mariboru leta 2003), podala zgodovinski okvir, v katerem so se na našem področju znotraj KP STO vrstile posledice Stalinove obsodbe Titove politike leta 1948.

četu zdelo, da svoja prizadevanja ne bo udeležil, je spor Tito - Stalin dal njegovi politiki izrazito usmeritev: v tem vidiku ga je Pirjevec na večeru označil za uničujoč lik za tržaške Slovence. Izvedel je namreč notranji udar znotraj KP STO in se v njem postavil na čelo prosovjetske frakcije. Po 28. juniju 1948 je tako prišlo med tržaškimi delavskimi množicami do usodnega razkola, saj se je večina v imenu proletarskega internacionalizma opredelila proti Titu. Mnogi Slovenci, ki so mu sledili, so zapustili slovenska društva in izpisali otroke iz slovenskih šol. S tako razklano komunistično partijo je angloameriška vojaška uprava lahko brez skrbi razpisala občinske volitve leta 1949, je še povedal Pirjevec. Pred resolucijo je bila namreč močno v skrbeh, da bi zmagala ravno komunistična stran.

Čeprav je ta razkol sam Vidali označil za najbolj dramatičen trenutek v zgodovini mednarodnega komunističnega gibanja, je kmalu postal v sklopu KP STO vodja večinske struje, ki se je opredelila za

jev tabor pa je kaj kmalu prevzel vzvode moči. V imenu proletarskega internacionalizma in v imenu zvestobe moskovski pravovernosti so 'vidaljevci' pretrgali vse vezi s 'titoisti' na terenu in z matično domovino Slovencev. Politična, kulturno-prosvetna, društvena in gospodarska struktura, ki so jo slovenski komunisti na Tržaškem oblikovali v letih med vojno in po njej, je razpadla, iz njenih razvalin pa sta nastali dve novi gibanji, med katerima je vladalo smrtno sovraštvo. Razlog za gnetenje te mrnje pa je morda v načrti politiki in želji Komunistične partije Italije, da bi tržaške komuniste spravila na stališča proti priključitvi celotnega STO Jugoslaviji. Marsikomu je bil tako spor dobrodošel, "predvsem meščanskim strankam, ZVU in tistim, ki so bili proti priključitvi Trsta Jugoslaviji", je zapisala Lončarjeva, ki je na večeru poudarila, da je svoje delo osnovala na arhivskem gradivu NŠK in Arhivu RS in na glasilih obeh komunističnih struj (Primorski dnevnik in Delo). Avtorica je

pričevalce našla bolj malo, je priznala zgodovinarica, saj o teh kočljivih temah z njo niso želeli spregovoriti, pa čeprav je v Trstu preživela več mesecev. Da je obravnavana tematika še danes zanimiva in tudi pekoča, ne priča le tako množična prisotnost občinstva na openskem večeru, ampak tudi kakovost debatnega dela. Afera 'kominform' je namreč med našo starejšo generacijo še kako občutna. Dejstvo, da je Nikita Hruščev po Stalinovi smrti rehabilitiral Tita in priznal, da je Moskva z izključitvijo KPJ iz kominforma storila usodno napako, ni odpravila brazgotine, saj je rana v določenih vidikih ostala živa še dalj časa. Prav je imel podpredsednik Krožka Šček Rafko Dolhar, ko je ugotavljal, da bi knjigo Nine Lončar morala dopolnjevati še nova publikacija, ki bi poleg golega zgodovinskega dela obravnavala pričevanja še živih ljudi, ki so v tedanjem sporu aktivno sodelovali. Kot pričevanski vzor travme takratnega boja je Tomaž Susič prebral odlomek iz knjige Draga Štoke Po prehojeni poti, v kateri sedajni predsednik SSO (dolžnosti ob slovensko-italijanskem srečanju so

ga zadržale v Rimu) obravnava posledice razkola na levičarstvu v svojem rodnem Kontovelu: te je opazoval kot otrok. V zapis je natresel več neprijetnih resnic, posebej pa se je spomnil domačina Franca Štoke, ki je nato moral živeti v Jugoslaviji. Nanj spominja doprni kip v Izoli, na domačih tleh, na Kontovelu, pa nima nobenega obeležja. Med mnogimi, ki so se oglasili iz občinstva, bi se spomnili Aleksandra Furlana, Severina Kureta in Stanke Hrovatin; Stojan Spetič pa je za predavalno mizo kot predstavnik levece poskušal opredeliti razloge 'vidaljevcev' in 'titoistov', saj zadevo ne gre opredeliti skozi črno-belo etično in zgodovinsko prizmo. Izpostavljeno je bilo vprašanje, kako je kominform vplival na osip otrok slovenskih družin v po vojni na novostanovljenih šolskih zavodih. Po Spetičevem mnenju bi do osipa slovenskih ljudi v organizacijah in šolah prišlo tudi drugače: ko je postalo jasno, da Trst ne bo pripadal Jugoslaviji, je ob razočaranju nastopil tudi strah.

IG

Obvestila

Društvo slovenskih izobražencev vabi v ponedeljek, 24. junija, ob 20.30 na srečanje z Vilmo Purič, avtorico romana *Brez zime* (Mladika, 2012). Pisateljico in njeno delo bosta predstavili Marija Cenda in Majda Artač Sturman. Glasbeni utrinek bo ponudil duo flavt Valentina Jogan in Nausikaa Concina iz razreda prof. Erike Slama pri Glasbeni matici. Srečanje bo potekalo v prostorih Tržaškega pomorskega kluba Sirena v Barokovljah.

Svet slovenskih organizacij sklicuje zasedanje Izrednega občnega zbora, ki bo v sredo, 26. junija 2013, ob 18.00 v prvem sklicu in ob 19.00 v drugem sklicu, v dvorani Finžgarjevega doma na Opčinah.

Svet slovenskih organizacij sklicuje zasedanje Deželnega sveta, ki bo v sredo, 26. junija 2013, ob 19.30 v prvem sklicu in ob 20.00 v drugem sklicu, v dvorani Finžgarjevega doma na Opčinah.

Klub prijateljstva in Vincencijeva konferenca vabita na izlet v Celje v sredo, 26. junija 2013: ogled mestnih znamenitosti in Starega gradu, kosilo v domu sv. Jožefa z ogledom kraja, info in vpisovanje: 225 468 (zvečer),

347 1444057 (Vera), 347 5469662 (Ivica)

Župnija Bazovica organizira romarski izlet na Sv. Višarje v nedeljo, 30. junija. Odhod avtobusa izpred cerkve v Bazovici ob 7.30. Prispevek 50 evrov vključuje avtobus, dobro kosilo in ceno za žičnico. Vabljeni!

Rojanska župnijska skupnost vabi v nedeljo, 30. junija, ob 18. uri na srečanje in druženje z zlatomašnikom Francem Vončino. Srečanje bo v Marijinem domu v Rojanu (ul. Cordaroli, 29).

Jesensko romanje z Novim glasom v Sveto Deželo in Palestino - ko je huda vročina že mimo in je puščava čudovita. Romanje bo od 22. do 30. septembra 2013 pod vodstvom mag. Renata Podbersiča ml. in p. Petra Lavriha. Vpisovanje se začne takoj, sicer najkasneje do 01.08.2013. Program in vpisovanja na sedežih Novega glasa v Gorici in v Trstu.

Cestitke

Dne 26.6. bo g. Milan Nemec, kaplan pri Sv. Ivanu, slavil 40-letnico mašniškega posvečenja. Obilo božjega blagoslova ob zahtevnem dušnopastirskem delovanju mu prav iz srca vošči hvaležna svetoivanska slovenska župnijska skupnost.

Vitovska in morje tokrat v Trstu

V petek in soboto, 21. in 22. junija, se vrača priljubljena vinska promocijska pobuda Vitovska in morje, ki jo letos prvič prireja novo ustanovljeno Društvo vinogradnikov s Krasa. Sedma izvedba prireditve, ki so jo predstavili na tržaškem županstvu, bo v stavbi nekdanje glavne ribarnice na Nabrežju, kjer je že potekal festival prosekarja. Doslej je bil prizorišče odmevne degustacije, ki vrednoti to avtohtono belo kraško vinsko sorto, slikovit Devinski grad, tokrat pa so se za spremembo lokacije odločili tudi zato, ker je soorganizator Občina Trst, ki je krila stroške za izvedbo manifestacije v mogočnem Salonu čudes. Priznani praprovski vinar Benjamin Zidarich, eden od organizatorjev in stebrov gibanja kraških vinogradnikov, je dejal, da se želijo tudi preko te pobude odpirati širši javnosti. Prisotnost v tržaškem mestnem središču v strukturi, ki sprejme veliko več obiskovalcev, je zato pozitivna, nikakor pa ne pomeni, da so fascinantni Devinski grad s parkom zaradi tega odpisali. Prireditve, je dejal, bi se lahko, zakaj ne, v prihodnje selila tudi v Benetke, Milan ali Dunaj, vedno s ciljem, da bi postala vitovska - pa tudi kraško območje nasploh - vse bolj prepoznavna.

Prireditve se bo v petek začela ob 15.00 v hotelu Savoia s posvetom o vinski sorti vitovska in o delu samih proizvajalcev. Dve uri kasneje pa bodo odprli vrata festivalskemu dogajanju. Poleg stojnic vinarjev bodo poskrbeli tudi za fotografsko razstavo umetnikov Dubokoviča, Pellizzona in Rinaldija, majhno knjigarno za predstavitev del o tržaškem ozemlju in prodajno središče drugih tipičnih proizvodov. Predstavitveno tiskovno konferenco v dvorani tržaškega občinskega odbora so poleg predsednika Društva vinogradnikov s Krasa Edija Kanteta vodili občinski odborniki za gospodarski razvoj Kraus, za kmetijstvo Laureni in za kulturo Miracco, podpredsednik pokrajinske uprave in odbornik za kmetijstvo Dolenc ter deželna svetnika Gabrovec in Ukmar. Vsi so poudarili, da je smiselno, da v mejah možnosti Slovincem naklonjene krajevne uprave tovrstne pobude, ki vrednotijo vrhunsko delo domačih proizvajalcev, še bolj prepričano podprejo. / HC

DEVIN Devinski vrt ustvarjalnosti

Ustvarjalna svoboda oblikuje posameznika v človeka

Tudi v letošnjem zgodnjem poletnem obdobju, prav ob koncu šolskega leta, so sedež devinskih zborov ponovno zasedle pisane lutke, ki se jim otroci iz Devina in okolice pristrčno posvečajo pod mentorstvom koordinatork in animator, letos pa zlasti ob spretni režijski zaslombi zakoncev Igorja Cvetka in soproge Jelene Sitar. Sitarjeva spremlja delavnico OPZ Ladjica z naslovom Devinski vrt ustvarjalnosti že več let, tudi letos sta ga podprla Urad RS za Slovence v zamejstvu in Zadruga na kraška banka. Odziv malih lutkarjev je bil velik (kar 21

otrok), prav zato se je razvrstitev v dve starostni skupini, ki jo prireditelji preizkušajo že več let, tudi tokrat izkazala za pravilno, saj so starejši lutkarji dosegli stopnjo spretnosti, ki se ne usklajuje več z ročnostjo mlajših. Mlajši so tako na sedežu devinskih zborov prejšnji teden pripravljali igro ljudske zakladnice Podkovana žaba pod mentorstvom Igorja Cvetka, ki jo je sam priredil, srednješolci pa so v prostorih devinske osnovne šole pripravljali igro Hruške gor, hruške dol po besedilu Franeta Puntarja. To skupino, katere člani že več let obiskujejo

lutkovno delavnico, je spremljala Jelena Sitar. 'Lutkovna zakonca' sta tako poskrbela za režijo obeh predstav, ki so ju predstavili na končni prireditvi v petek, 14. junija, na kar dveh ponovitvah. Prvo so spremljali malčki vrtcev devinsko-nabrežinske občine: dogodek se je obenem ujemal s podelitvijo bralnih značk. Druga ponovitev pa je bila namenjena staršem in sorodnikom.

Tako udeleženci kot njihovi dragi so se lahko še enkrat prepričali o dejstvu, da devinska delavnica ponuja dragoceno pedagoško sredstvo. Otrok se mora namreč

Foto IG

spoprijemati z različnimi vzgojnimi področji hkrati: nekaj mora povedati, ročno preoblikovati material v določeno figuro in jo nato oživiti; ne nazadnje pa mora svoj trud predstaviti pred občinstvom. Gre torej za celosten način vzgajanja.

Kreativnost je danes silno pomembna: ni dovolj, da otrok požre le to, kar mu odrasli ponujajo, veliko bolj pomembno je, da otrok razmišlja o tem, kar sproti dela. Ustvarjanje je sredstvo, ki nas dela svobodne. Ustvarjalna svoboda pa je nekaj, kar

posameznika oblikuje v človeka. To je namreč vodilo zakoncev Cvetko-Sitar, ki sta ga nedvomno znala posredovati udeležencem delavnice v sanjskem tednu grajske vasi na kraškem robu.

IG

Ob vstopu v Slovenijo se zopet priporočajo Višarski Materi Božji Združevati pod Marijinim plaščem in ne razdruževati!

Organizaciji župnije Log pod Mangartom, družine Rozalije Pohar iz Strmca in drugih ustanov so pri Mlinču, nedaleč od odcepa ceste na Mangart, postavili nadomestno kapelico, saj je staro pred 13 leti uničil zemeljski plaz.

Nova kapelica, v kateri je občudovanja vredna mozaična upodobitev Višarske Matere Božje, je delo mlade umetnice Maje Pohar, ki se je strokovno izsolala v Spilimbergu. Maja je Mariji darovala štirideset dni svojega dela pri po-

manje peljal njihov duhovni pastir Marjan Kokalj in z dekanom Čušinom sta vodila nepozabno lepo zapete litanije.

Pred obredom se je v imenu pastoralnega sveta župnije Log pod Mangartom Rozalija Pohar zahvalila prostovoljcem, razvojni drugi Log pod Mangartom, krajevni skupnosti, gasilcem, turističnemu društvu ..., ker so prispevali, da kapelica lahko zopet stoji na tem mestu, in pripomogli k postavitvi šotora, ki je dal streho pred ploho, da so lahko

nima prave vrednosti; zgodovina pa nas opozarja, da so stranpoti tlakovale trpljenje, tudi nedolžnih, kar je še kako prepoznavno tudi danes. Gospa Pohar je povabila mlade, naj to ohranjajo v svojih srcih in negujejo v svojih družinah.

Posebej se je zahvalila Niki Komac iz Predela oz. prednikom iz njene družine, ki so v ljudskem spominu vseskozi skrbeli za to kapelico, in jih je prosila tudi za varstvo nove.

Da bi dokazala, kako so domačini čutili in še čutijo to kapelico, je Nika Komac nanizala nekaj dragocenih misli in spominov, saj je minilo okroglih 40 let, odkar se je primožila v ta kraj in življenje vodi njene korake velikokrat ob kapelici pri Mlinču. Bili so časi, ko pri hiši na samem še ni bilo avtomobila, pot k nedeljski maši v Log pod Mangartom in nazaj je družino vedno vodila mimo kapelice. Besede niso bile potrebne; z možem sta rada tiho postala, se zahvalila za prejeto in zaprosila za blagoslov. Pozneje je bil vsako nedeljo v avtomobilu šopek za Višarsko Marijo v kapelici.

Med prisotnimi je bilo slišati tudi željo po pobratenju z župnijo Log pod Mangartom in župnijo Dravljice, ki ju je desetletja povezoval pater Miha Žužek, nadaljujejo pa vsi tisti iz njegovih nekdanjih skupin duhovnih vaj, ki se h kapelici v te kraje vračajo in se srečujejo na tej poti k Višarski Mariji in gojijo njeno naročilo: združevati pod Marijinim plaščem in ne razdvajati stran od njega.

Pri tem ne pozabimo na staro molitev višarskih romarjev:

Pozdravljena sveto-višarska Kraljica!

Pozdravljena vzvišena naša Gospa!

Si nam priprošnjica, si nam pomočnica,

si Mati dobrotna usmiljena vsa.

Miran Mihelič

laganju mozaika, kar v današnjih časih ni pogost primer globoke vernosti in dobrega zgleda mladega človeka, ki si mora zagotavljati osnovne življenjske potrebe.

Ob prisotnosti kakih 150 vernikov iz bližnjih župnij in župnije Dravljice je kapelico blagoslovil dekan Viljem Čušin. Draveljčani so za to priložnost organizirali romanje v dolino stotih slapov, kot jo je imenoval njihov pater Miha Žužek. Gor je namreč desetletja vodil mladinske skupine na duhovne vaje, ob čemer so raziskovali slapove, jih tudi opisali in izdali zanimiv vodnik poti do njih.

Tokrat je farane iz Dravelj na ro-

prpravili tudi družabno srečanje s sladkimi mojstrovinaми gospodinji.

Ob tem je gospa Pohar spomnila, da spada ta kapelica med številne druge, ki so edinstvena podoba slovenske duhovne kulture in kulturne krajine. Zopet so postavili kapelico v bližini Predela, ob vstopu v Slovenijo. Povsod, kjer so Mariji verni ljudje postavili veliko število kapelic, znamenj in cerkvic po razglednih vzpetinah, je še danes prepoznati značilno slovenski način vernosti, čeprav so nekateri od teh krajev v sosednjih državah... To nam tudi danes govori, da so naši ljudje že davno spoznali, da človekovo življenje brez božjega blagoslova

MARIJINE BOŽJE POTI PRI NAS (7)

Mariza Perat

Stara Gora pri Čedadu

Stara Gora je ena najstarejših Marijinih Božjih poti v Oglejskem patriarhatu. Zelo verjetno je tu že v rimskih časih stala vojaška utrdba s poganskim templjem. Ko je tudi v te kraje prodrlo krščanstvo, so tempelj spremenili v krščansko svetišče in ga posvetili nadangelu Mihaelu. Kdaj se je to zgodilo, ni znano. Vemo le, da so nadangela Mihaela začeli na zahodu že zelo zgodaj častiti. Ko je cerkveni zbor v Efezu leta 431 razglasil versko resnico, da je Marija Božja Mati, se je Marijino češčenje tudi v Oglejskem patriarhatu zelo razširilo in okrepilo. Po vsej verjetnosti so tudi svetišče na Stari Gori takrat obnovili in ga posvetili Materi Božji in ne več nadangelu Mihaelu.

V Čedadu je bila že v 4. stol. prisotna močna krščanska skupnost. Zgodovinske je dokazano, da so v 8. stol. na Staro Goro romale redovnice benediktinke, ki so v Čedadu imele svoj samostan. Ta romanja so bila združena z istimi odpustki, ki so jih bile deležne njihove sestre v Rimu, ko so obiskale sedem rimskih bazilik.

Kot beremo v knjigi p. Odila Hanjška OFM, "Marijine božje poti", čedajski kanonik Vincencij Sillani leta 1729 poroča, da je poreški škof Cezar De Nares v imenu Oglejskega patriarhata leta 1585 opravil kanonično vizitacijo starogorskega svetišča. Pri tem je pisno izjavil, da je v Rimu videl zapisnik, iz katerega je razvidno, da je Marijino svetišče na Stari Gori obstajalo že pred 1000 leti, torej leta 585.

Oglejski patriarh Johannes je leta 1015 cerkev

in druga poslopja na Stari Gori daroval opatu pri cerkvi sv. Štefana v Čedadu. Pozneje, leta 1253, je Stara Gora postala last čedajskega kapitulja. Ta je dal utrditi celotno naselje na Stari Gori. Tu so bila stanovanja za duhovnike in hiše za prenočišče romarjev. Cerkev in stavbe so bile

Stara gora pri Čedadu

obdane z obzidjem, da bi bili tako romarji varni pred Turki, ki so v tistih časih pogosto vdirali v Furlanijo. Stara Gora je tako postala močna trdnjava, kamor so se ljudje zatekali tudi pred turško nevarnostjo.

Najstarejši del cerkve na Stari Gori je kripta, v kateri je glavni oltar posvečen sv. Mihaelu nadangelu. Kip sv. Mihaela je lešen in predstavlja nadangela Mihaela, ki stoji na zmaju - satanu in ga tepta.

Kapucini, ki upravljajo starogorsko svetišče, v kriпти vsako leto v božičnem času postavijo jaslice, saj je bil prav sv. Frančišek tisti, ki je prvi predstavil Jezusovo rojstvo v jaslicah. Nad kripto je zgornja cerkev, posvečena Materi Božji. Ta cerkev je bila zgrajena že pred letom 1253, ko so ob njej gradili samostan. Kripta je bila pod prezbitერიem.

V tem času je bila starogorska božja pot ena najbolj znanih in najpomembnejših svetišč v Oglejskem patriarhatu, tako da ji je papež Inocenc IV. leta 1247 naklonil izredne odpustke.

Tudi Habsburžani so starogorsko svetišče imeli zelo v čisljih in leta 1273 cerkvi poklonili srebrni kip Matere Božje z Jezuškom. V kip je bil

vdelan grb habsburške vladarske hiše.

/ dalje

Oltar sv. Mihaela nadangela

KULTURNI DOM GORICA Komigo

Glasbeno, satirično-kabaretna vezenina

Letošnji, jubilejni, 10. trijezični festival komičnega gledališča Komigo v organizaciji goriškega Kulturnega doma in kulturne zadruge Maja iz Gorice v sodelovanju in s podporo raznih slovenskih in italijanskih ustanov je svoj epilog zapisal v glasbeno, komično-satiričnih tonih. V petek, 14. junija 2013, je bil namreč v veliki dvorani Kulturnega doma na sporedu zadnji večer letošnjega pestrega programa, ki je kot vselej obsegal gledališke predstave in glasbene ponudbe. Za konec pa so organizatorji poskrbeli za glasbeno-humoristični kabaret *Traskomigo*.

Večerni spored je uvedel ljubiteljski igralec Robert Cotič, član Tik Tak Teatra, ki je pred kratkim na območnem Srečanju ljubiteljskih gledaliških skupin Severnoprimorske prejel nagrado za najboljšo moško vlogo, in sicer za vlogo Feliceja v predstavi S. Bennija *Pravljice (za odrasle)*. Kar precejšnje število gledalcev je v narečni obarvanosti pozabaval z likom preprostega človeka, ki mu je vsega dovolj in sklone vreči bombo na rimski parlament ... a tudi za to je potrebna dolga čakalna doba!

Za njim so na oder prišli odlični

glasbeniki, harmonikar Sebastiano Zorza, kitarist Marko Feri, basist Pietro Spanghero in bobnar Giorgio Fritsch, ki sestavljajo Gorni Kramer Quartet, ustanovljen l. 2003 in že nekajkrat gost v Gorici. Z njimi sta bila pevec Leonardo Zannier in Martina Feri, ki vselej očara s svojim to-

Gorni Kramer Quartet z Martino Feri

plim, lepo izoblikovanim glasom, s katerim so znane popevke, kot so *Parole parole*, *Guarda che luna*, *Un bacio a mezzanotte* pa tudi hudomušno obarvane *El can de Trieste* ali satirična, ki vabi: "stopi tudi ti na tranpolin" (na melodijo Yellow Submarine slavnih Beatlesov) - da boš uspešen v zamejski mlaki -, zablestele v vsej zvočni polnosti in čutni obarvanosti. Dobro izbrane glasbene medigre so se prepletale z duhovitimi, pa tudi ostrejšimi satiričnimi bodicami, ki sta jih s svojih napetih lokov izstreljevala Boris Devetak in Andro Merku; letos

sta se združila v TranSatiro in se tako predstavila tudi poslušalcem slovenskega programa RAI. Merkuja pa so spoznali tudi televizijski gledalci programa La7. Merku', ki mu imitatorskega talenta res ne manjka, zbadljivih puščic pa tudi ne, je goriški publici privlačno in v zabavnem slogu predstavil nekaj svojih posrečenih likov (Margherito Hack, pisatelja Claudia Magrisa, papeža Frančiška, in seveda kričavega, z vsem svetom sprtega Beppeja Grilla). Pri tem mu je bil v oporo Devetak, ki je ponudil tudi nekaj samostojnih kabaretnih točk.

Kritične puščice so padale na račun znanih osebnosti, pa tudi vodilnih mož v našem malem zamejskem krogu. Prav Borisu Devetaku kot večkratnemu gostu je letos pripadlo priznanje Komigo, ki mu ga je izročil ravnatelj Kulturnega doma Igor Komel.

Kot je dejal Komel, se je v zadnjem večeru idealno zrcalil duh Komigo, saj sta se v besedi in glasi prepletala slovenski in italijanski jezik.

Zadnje srečanje s komično nabritostjo se je nadaljevalo na dvorišču Kulturnega doma, kjer je briški vinogradnik Rado Figelj ponudil v pokušnjo malvazijo iz l. 2010, da bi z njo nazdravili okroglemu jubileju Komigo, pa tudi 85. pomladi gospe Vilme Bralni, ki je zvesta obiskovalka tega edinstvenega festivala komičnega gledališča.

IK

Z 10. strani

Manjšina bo preživela ...

Če se namreč polovica tečajnikov s slovensčino v življenju prvič sooča na tečaju, preostalo polovico sestavljajo osebe, ki že imajo izkušnje s tem jezikom (izhajajo npr. iz slovenskih družin), piše Devan Jagodic, ki ugotavlja, da je v tržaški pokrajini koncentriran najvišji delež tečajnikov s predhodnimi povezavami s slovenskim jezikom. V tem vidiku so razlogi za učenje jezika bolj povezani s pomembnostjo spoznavanja jezika avtohtone manjšinske skupnosti. Eden izmed pogojev, da se to udejanja, je tudi priložnost za rabo slovenskega jezika.

Kje in kdaj lahko uporabljamo jezik, se je vprašala Sara Brezigar. Poudarila je, da izsledki raziskave pričajo o tem, da se italijanski oziroma neslovenski tečajniki odločajo za učenje slovensčine, ker nanje vpliva bližina sosednje države, RS: dejstvo, da število tečajev raste, ne gre enačiti za zanimanje za rabo slovenskega jezika v vidiku prisotnosti slovenske narodne skupnosti v Italiji. Raje se odločajo za študij slovensčine kot tuj jezik, ker jim pojem 'drug jezik', na področju, na katerem živijo, ni prišel v zavest. Korak k tovrstnemu ozaveščanju vsekakor predstavljajo tečaji slovensčine, saj manjšina lahko na ta način priva-

blja neslovenske govorce k jedru svoje biti. Brezigarjeva je namreč predstavila t. i. koncentrični model manjšine (ki ga je izdelal jezikoslovec Kühn). "Model ponuja koncept manjšinskosti, ki ne temelji na krvni čistosti pripadnikov manjšine in ki spodbuja izjemno pozitiven odnos do ljudi, ki z manjšinsko skupnostjo delijo vsaj kakšno značilnost, npr. jezik", je zapisala. Potemtakem sestavljajo trdno jedro manjšine posamezniki, ki se opredeljujejo za Slovence, uporabljajo slovensčino v domačem okolju, delijo slovenske vrednote in slovensko kulturo in se aktivno vključujejo v manjšinsko življenje. Osrednji pas sestavljajo posamezniki, za katere slovensčina ni nujno (edini) jezik, ki ga uporabljajo doma. "Ta skupina ljudi ne povezuje jezika in narodne pripadnosti". Zanje je značilno, da se identificirajo kot Slovenci in da imajo trdno slovensko kulturno tradicijo, ne glede na stopnjo poznavanja oz. rabe manjšinskega jezika. "Zunanji pas predstavljajo posamezniki, ki se sicer nimajo za Slovence, ampak izkazujejo aktivno zanimanje za slovenski jezik ali kulturo", npr. starši, ki vpisujejo otroke v slovenske šole: njihovi otroci bodo tako usvajali ne le slovenski jezik, ampak tudi slovensko oziroma manjšinsko kulturo.

Med te ljudi sodijo tako tudi tečajniki slovenskega jezika, čeprav je pri teh ozaveščenju glede relacije manjšina-jezik še tuj pojem. So pa lahko potencialni 'novi manjšinci'. K temu, kot rečeno, bi lahko pripomogle enostavne poteze, na primer napisi na tistih trgovinah, v katerih uslužbenci govorijo slovensko. Tako bi tudi tečajniki slovenskega jezika imeli več priložnosti za rabo slovensčine, obmejni pas pa bi seznanjali s tem, da je lahko slovensčina ne le tuj jezik, jezik sosedov, a predvsem drug jezik lastnega ozemlja.

Povezovalka srečanja, Suzana Perrot, je nato predala besedo občinstvu. Oglasili so se med drugimi Samo Pahor, ki je naglasil potrebo po večji premočrnosti manjšincev pri korištenju svojih pravic, Aleš Lokar, ki je poudaril sestavo nove študije, v kateri bi temeljito obdelali odnos med gospodarstvom in znanjem/poučevanjem jezika, poslanka Tamara Blažina, za katero je lahko študija Slorija izhodišče za nadaljnje strateško razmišljanje o manjšini, Vlasta Polojaz, ki je podčrtala bojazen Slovencev, da bi v primeru rabe materinega jezika negativno izstopali v očeh večinskega prebivalstva, in Majda Kaučič Baša, sociolingvistična strokovnjakinja, ki je v odgovor Vlasti Polojaz poudarila, da bi se odnos Slovencev in tudi Italijanov do slovenskega jezika in ugled slovensčine same izboljšal v primeru, da bi se slovenski zapisi redno pojavljali v sklopu javnih ustanov.

Premierka Bratuškova v sosednjih državah pojasnjuje politiko vlade

Papež Frančišek vabljen na obisk v Slovenijo

V slovenski družbi in državi se nadaljujejo trenja in spori, ki so v veliki večini posledica političnih in ideoloških razprtij in razdeljenosti ljudi. Splošno vzdušje se je še poslabšalo po obsodbi Janeza Janše, Tonea Krkoviča in Ivana Črnkoviča na zaporne kazni v zdej za sloveški zadevi Patria. Komentarji o t. i. sojenju desetletja se nadaljujejo in se postopno prenašajo v zavest družbe in standardov sojenja. Nekdanji predsednik ustavnega sodišča dr. Lovro Šturm v daljšem pogovoru z naslovom Politika ali neznanje, objavljenem v novi številki slovenskega katoliškega tednika Družina, odgovoril tudi na vprašanje, koliko se zadeva Janeza Janše dotika vsakega državljanca, in, ali gre za vzorčni primer, ki bi moral zaskrbeti slehernega izmed nas. Omenjeni pravni izvedenec pravi, "da so se zaradi tega zastrašujočega poudarka na sodni obravnavi zganiili številni pravni strokovnjaki, tudi tisti, ki jih ni mogoče šteti za privrženca Janeza Janše. Zgroženi so opozorili, da sodbe v zadevi Patria popolnoma spreminjajo standarde sojenja in vsebujejo grozeče sporočila. Ob takem načinu sojenja bi bilo namreč v Sloveniji mogoče vedno vsakogar obtožiti in nato obsoditi na podlagi namigovanj ali podtikanj, brez stvarnih dokazov torej. V takih razmerah pa nihče v Sloveniji ne more biti več varen pred samovoljno obsodilno sodbo".

Kakšna pa je ob Janezu Janši, ki navzlic linču na njegovo osebnost in politično delovanje, ki traja neprenehoma že petindvajset let, ter v javni zavesti ostaja eden od glavnih osamosvojiteljev

in pomemben slovenski državnik, narava koalicije in sedanje vlade? Ali je premierka Alenka Bratušek iskrena, ko na obiskih v sosednjih državah tamkajšnje voditelje prepričuje o slovenski privrženosti demokraciji in evropski povezavi? Pred dnevi je obisk opravila pri voditeljih Italije, uspešna je bila tudi v Vatika-

Janez Janša

nu. Morda je ta obisk in srečanje s svetim očetom pripravil slovenski kardinal dr. Franc Rode, ki tam pogosto deluje v korist Slovenije. Pomembno in zelo koristno je, da je naša predsednica vlade papeža Frančiška povabila, naj obišče Slovenijo, ki mu je sicer znana že iz prejšnjih obiskov, ko še ni bil voditelj rimsko-katoliške Cerkve.

A, kakšen je drugi obraz, ideološka in politična opredeljenost slovenske premierke? Z nekaterimi ukrepi in potezami deluje namreč v izključno korist politične levice, ki ji tudi sama pripada. Vlada, ki jo vodi, ovira odkrivanje množice političnih in drugačnih mogočev, ki so pri Novi ljubljanski banki, Novi kreditni banki Maribor in pri A banki dobili velika posojila, ne da bi izpolnjevali pogojev in imeli jam-

stva za prejeti denar. Na take načine pridobljenih kreditov naj bi bilo domnevno skupaj kar za okoli 8 milijard evrov. Evropska komisija hoče raziskati bančni sistem v Sloveniji, vlada pa zahteva iz Bruslja zelo nerada sprejema. Ni voljna objaviti imena ljudi iz različnih elit, ki so zlahka prišli do posojil, ki jih najbrž nikoli ne bodo vrnili. Primer slabih bančnih posojil je nemara mogoče povezati z mnenjem dr. Egon Zakrajška, najplivnejšega Slovenca v svetu financ, ki je visok bančni funkcionar v ZDA. V pogovoru z Andrejem Černicem, objavljenem v reviji Reporter, je razmišljal, "kako Slovenija daje vtis, da se bo potem, ko bo zadostila zahtevam Evrope, v kar je prisiljena, želela znova vrniti na stara pota".

Politika slovenske vlade se kaže dvolična, vljudna in celo servilna je do Bruslja, hkrati pa odločna pri ohranjanju duha in simbolov totalitarne preteklosti. Takšna politika se bo zelo verjetno ponovno potrdila ob praznovanju 25. junija, Dneva državnosti Slovenije. Znova se bo razgalila razdvojenost našega naroda, tudi v odnosu do lastne države. Državni koordinacijski odbor za proslavo, ki ga vodi minister za kulturo Uroš Grilc, je namreč sklenil, da bodo na osrednji državni proslavi dneva državnosti, ki bo 24. junija zvečer na Kongresnem trgu v Ljubljani, znova lahko sodelovale tudi tiste organizacije, ki na svojih praporih nosijo rdeče zvezde in druge simbole nekdanje Jugoslavije. Vlada, ki jo predstavlja premierka Alenka Bratušek, torej ni podprla zahteve opozicijskih

strank SDS in NSI in seveda večine udeležencev vojne za Slovenijo, "da na praznovanju slovenskega državnega praznika simboli prejšnjega nedemokratskega sistema nimajo kaj iskati". Ker jim to ni bilo ugodeno, se bodo resnični ljubitelji in privrženici slovenske države zbrali na drugi proslavi dneva državnosti, ki bo dva dni po osrednji državni proslavi v Vrhpolju pri Vipavi. Iz te vasi so dan pred začetkom vojne za Slovenijo tanki jugoslovanske armade poskušali kreniti proti Ljubljani, a je vaščanom s pomočjo tedanjih miličnikov uspelo jih zaustaviti. To dejanje je sicer v slovenski poosamosvojitveni zgodovini malo znano. Mozaik dogodkov ob praznovanju dneva državnosti pa bodo najbrž povečali t. i. vstajniki, ki za praznične dni napovedujejo možnost nove, že šeste t. i. vseslovenske ljudske vstaje.

Tudi v Sloveniji pa je najbolj resnična stvar življenje samo, ki je za okoli četrtino prebivalstva čedalje bolj kruto in drago. Finančno ministrstvo je objavilo nov zakon o davku na nepremičnine. Uveljavili bi ga v začetku leta 2014. Zakon bo nadomestil nekatere manjše dajatve s področja nepremičnin, ki so jih ureničevali v prejšnjih časih, obremenitve lastnikov nepremičnin pa naj bi se v povprečju povečale za trikrat. Davčna obremenitev enega lastniškega stanovanja v Sloveniji naj bi po novem znašala okoli 120 evrov na leto. Občine pa bodo imele pravico za 50 odstotkov znižati ali pa za toliko povišati davčno obremenitev stanovanj.

Za konec tega prispevka še boleče spoznanje in obvestilo. Sindikat zdravnikov splošne medicine Praktik. um je sporočil, da je družinska medicina v Sloveniji pred sesutjem. Zdravnikov je premalo in so zato tisti, ki delajo, močno preobremenjeni. Desetletja trajajoča preobremenjenost povzroča tudi znižanje življenjske dobe v družinski medicini. Zdravniki v tej dejavnosti umirajo sedem let prej kot drugi zdravniki specialisti, zdravnice v družinski medicini pa naj bi umirale kar 20 in celo 25 let prej kot druge ženske v Sloveniji.

Matijan Drobež

18 let delovanja društva hospic

Ob slovesnosti društva hospic želje po celoviti paliativni oskrbi

Slovensko društvo hospic je v četrtek, 6. junija, na slovesnosti v ljubljanskem Cankarjevem domu obeležilo 18-letnico delovanja. Minister za zdravje Tomaž Gantar je kot slavnostni govornik izrazil željo, da bi v Sloveniji vzpostavili celovito in strokovno organizirano paliativno oskrbo. "Smo

Tatjana Fink

v času neslutene napredka vrhunske tehnologije in medicine, ki skoraj zna delati čudeže, ki pa ni razkrila vseh skrivnosti življenja", je dejal minister. Umiranje po njegovih besedah ostaja del življenja in "naloga sodobne in napredne družbe je poskrbeti za življenje slehernega med nami od rojstva do smrti". V času od ustanovitve društva smo v Sloveniji po njegovih besedah tudi kot družba naredili nekaj pomembnih korakov v smeri razvoja paliativne oskrbe. "Pred nami pa je še velik del poti, če želimo res priti do cilja, torej do celovite in strokovno organizirane paliativne oskrbe na ravni celotne države", je pojasnil.

Po besedah predsednice društva Tatjane Fink je bilo 18 let zaznamovanih z navdušenostjo. "Bilo je veliko težkih trenutkov, a gremo naprej", je dejala. Kot je pojasnila, so v 18 letih oskrbovali približno 148.000 ljudi, ki so se "srečevali z minljivostjo, ki je trkala na njihova vrata". Tako minister Gantar kot Finkova sta na novinarski konferenci, ki je sledila slovesnosti, izrazila željo po dolgotrajni rešitvi za program hospic, v katerem nudijo pomoč ljudem ob koncu življenja.

Dejavnost hospica še vedno v pretežnem delu financirajo iz donacij, v skladu z dogovorjeno začasno rešitvijo pa bo zanjo zagotovljenih nekaj več kot 100.000 evrov, je dejal Gantar. Finkova je ob tem dodala, da to pomeni približno tretjino potrebnega zneska. Bolnišnična dejavnost bo financirana preko Kirurgije Bitenc. "Ta bo ponudila svoj račun, na katerega bo prišel denar z Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije", je pojasnila Finkova. Trajnejšo rešitev bo ministrstvo za zdravje poiskalo skupaj z ministrstvom za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti, ki bo podelilo koncesijo. Do podelitve koncesije bodo po Gantarjevih besedah zagotavljali sredstva po splošnem dogovoru, da se program lahko tako nadaljuje.

Žalostna soap opera Mercatorja

Hrvaški najboljši sosed

Soap opera okoli Mercatorja je nazadnje le doživela svoj epilog. "Najboljši sosed" je od prejšnjega petka v večinski hrvaški lasti. Agrokorju se je na koncu le uspelo pogoditi z vsemi delničarji, ki jim je bila prodaja deleža v interesu. In, glej čudo, vsi delničarji, ki so šli v prodajo deležev, so bili slovenska podjetja in banke. Zgodba o bolečih porodnih krčih te prodaje pa je zelo zanimiva.

Jankovićevo obdobje

V času, ko je bil prvi človek Mercatorja še Zoran Janković, so na veliko špekulirali, da pripravila sedanji ljubljanski župan prevzem največje slovenske trgovske verige. To je bilo takrat moderno, in to so počenjali malodane vsi menedžerji večjih slovenskih podjetij. Mercator se je v obdobju od konca devetdesetih vse do polovice prejšnjega desetletja utrdil kot vodilna trgovska veriga v Sloveniji. Kako je Jankoviću uspelo veliki met? Za to lahko najdemo več razlogov. Prvič, Mercator je v tistem obdobju izvajal predvsem prevzeme na slovenskem trgu in tako povečeval svoj vpliv doma. Drugič, Janković si je ustvaril močno politično podporo in ozadje. Sedanji ljubljanski župan je osebni prijatelj Milana Kučana in je med ustanovnimi člani Foruma 21. Kčan se je v

Jankovićevo obdobju udeleževal odprtja novih Mercatorjevih centrov. Slovenski mediji so tudi večkrat pisali o tem, da naj bi prav politična prijateljstva pomagala Jankoviću, da varuh konkurence ni nekoliko bolj zavzeto pregledoval proces povečevanja tržnega deleža. Nazadnje imamo tukaj eno od najbolj znanih izjav Antona Ropa, ki je Jankoviću (ne) vede pred kamerami zabrusil: "Politika te je nastavila, jaz sem te nastavil". V tem obdobju so se rodili tudi sporni posli med Mercatorjem in podjetji v lasti družine Janković, ki so še danes pod drobnogledom javnosti.

Janković se je sredi prejšnjega desetletja začel zavzemati za menedžerski prevzem Mercatorja, ki bi moral biti le eden od toliko v takratni Sloveniji, zaslepljeni z logiko nacionalnega interesa. A politične razmere so se takrat obrnile na glavo. Jankovićev načrt naj bi sicer bil t. i. "prevzem štirih": po 25 odstotkov družbe naj bi prevzel menedžment Mercatorja (najverjetneje po družbi KLM), Pivovarna Laško (takrat še Tone Turnšek - Forum

21), Istrabenz (Igor Bavčar) in KD skladi (Matjaž Gantar).

Janševa vlada in prodaja Mercatorja

Leta 2004 je vlado prevzela Janševa ekipa, ki je v Jankoviću videla ekspozituro Milana Kučana. Zadeve so se tako obrnile popolnoma drugače. Namesto da bi prišlo do dogovorjenega prevzema, sta Pivovarna Laško in Istrabenz odkupila državni delež Mercatorja, Janković pa je bil zamenjan novembra 2005. Ta do-

govor o prodaji naj bi se zgodil 12. avgusta 2005 v kabinetu takratnega premierja Janeza Janše, a je Janša tak razplet vselej zaničal. Na mesto prvega moža Mercatorja je bil imenovan Žiga Debeljak. Mercator je začel investicijsko politiko, v prvi vrsti v

državah Balkana, ki pa je pripeljala družbo v precejšnjo zadolženost. Lani je breme Mercatorjevih dolgov znašalo 1,8 milijard evrov. Vmes smo imeli še obdobje tajkunov oziroma boja med Janševno vlado in (v prvi vrsti) Boškom Šrotom, ki je takrat začel izvajati menedžerski prevzem Pivovarne Laško. Stvari so se spet postavile na glavo, Šrot in Janša sta postala smrtna sovražnika, in to je bilo tudi obdobje, ko je javnost na veliko začela razpravi-

Večji del njihovih deležev so zapevnile banke, ki so tako na veliko vstopile v Mercatorjevo lastniško strukturo. Jasno pa je, da je bil ta vstop v lastništvo samo začasen: osnovna dejavnost bank ni in ne more biti upravljanje podjetij. Med delničarji so, čeprav v manjši meri, ostala tudi podjetja iz skupine Pivovarna Laško. Pred prodajo hrvaškemu Agrokorju se je lastniška struktura kazala v takih obrih: podjetja iz skupine Pivovarna Laško so obvladovala približno 20 odstotkov delnic (Union 12,33 odstotkov, Laško 8,54 odstotkov in Radenski 2,57 odstotkov), NLB je imela v portfelju 10,75 odstotkov Mercatorja, NKBM 5,24 odstotkov, med tujimi delničarji pa so bili najmočnejši francoski Societe General - Splitska banka (10,17 odstotkov), Unicredit Slovenija (8,01 odstotkov) in Hypo banka (4,4 odstotke). Številni Agrokorjevi poskusi

O morebitni prodaji Mercatorja Agrokorju se je že velikokrat govorilo. Hrvati so tudi že predstavili konkretne ponudbe, a doslej ni nikoli bilo politične volje oziroma toliko vode v grlu, da bi bila prodaja nadvse nujna. No, ta trenutek je očitno nastopil. Stanje v slovenskih bankah je že dalj časa nadvse katastrofalno: NLB je na skupščini komaj odo-

brila novo 500 milijonsko dokapitalizacijo, ki jo bo "morala priskrbeti" država, NKBM pa je le malo pred tem odobrila dokapitalizacijo v višini 400 milijonov evrov. Tukaj je še skupina Pivovarna Laško, ki ima 363 milijonov evrov "odprtih" posojil. Agrokor je kupil 53 odstotni delež v Mercatorju, ki mu ga je prodal konzorcij 12 slovenskih podjetij in bank: že omenjena tri podjetja iz skupine Pivovarne Laško, NLB, NKBM, Hypo banka, NFD hoding, Gorenjska banka, Banka Celje, Prvi faktor in Banka Koper. Cena delnice, ki vključuje tudi premijo za večinski prevzem, je bila postavljena na 120 evrov, Agrokor je odkup tako izpeljal s stroškom v višini 240 milijonov evrov. Približno isti znesek v višini 105 milijonov evrov naj bi dobili Skupina Pivovarna Laško in slovenske banke, ki so pristopile k dogovoru (med njimi NLB 50 milijonov), ostali pa naj bi si razdelili "drobtinice". Kar je potrebno še posebej poudariti, je tudi dejstvo, da je Agrokor v preteklosti ponujal že tudi precej višje prevzemne ponudbe, ki pa niso bile sprejete. Najvišja je bila jeseni 2011, ko je Agrokor oddal ponudbo v višini 221 evrov za delnico. Čeprav je bilo takrat že zelo jasno, da bo prodaja neizbežna, so vrli delničarji izpustili priložnost iz rok. Danes so iztržili samo še približno polovico od takrat ponujene cene. Ja, tudi to je nacionalni interes.

Andrej Černic

POGOVOR Irena Jevšček

Poseben maraton s pogledom na Sočo

V obrtni coni v Solkanu, tik pred ozko cesto, ki vodi proti solkanskim poljem na italijanski strani, stoji hišica z napisom Zdravo gibanje. V njej je telovadnica, ki jo vodi Irena Jevšček, navdušena športnica, ki z dobro voljo in pozitivno energijo navdušuje obiskovalce vadb. Že tretje leto zapored prireja spinning® maraton, dogodek, ki je v kratkem času postal mednarodno obarvan in je vsako leto bolj obiskan. Z Ireno sva se pogovorili o bližajočem se dogodku, pa ne samo.

Na spletni strani www.zdravogibanje.si so omenjene vse telovadbe, ki jih lahko vadimo v tvoji telovadnici. Nekatera imena pa so nekoliko neznanca nepoznavalcem. Nam lahko na kratko obrazložiš, kakšne so?

Vadbe, ki jih lahko obiskujete pri meni, so namenjene osebam z različnimi kondicijami, nekatere so primerne za vse, druge pa so primerne za bolj trenirane. Pilates je vadba, namenjena krepitvi globokih mišičnih skupin, stabilizaciji v trupu in proti bolečinam v križu. Z njo lahko povečamo gibljivost, razteznost in okrepimo mišice medeničnega dna.

Trx® je funkcionalni trening na posebnih trx trakovih, na katerih se lahko dela večina vaj iz fitnesa in se težavnost veča ali manjša glede na naklon telesa. Insanity je visoko intenzivna vadba, primerna za bolj trenirane, saj jača moč in poveča eksplozivnost.

Bokwa® je aerobna vadba, pri kateri se z nogami rišejo črke in številke. Primerna je za vse starosti, saj lahko individualno spreminja intenzivnost. Ta vadba je letošnja novost v Sloveniji in jo poleg nas izvajajo le še v Ljubljani. Čez poletje poteka vadba na

katalkališču Perla v Solkanu. Zumba® je aerobna vadba s koreografijo v ritmu latinoameriških zvokov. Pedokinetika je vadba za razgibanje dojenčkov.

Večina telovadnic poleti ne ponuja več vadb. Kako pa je pri tebi?

Čez poletje imamo še nekaj ponudbe, vendar v nekoliko okrnjeni obliki. Čez poletje bosta na odprtem (vendar pod pokritim objektom) potekali vadbi spinninga® in bokwe®. Vse informacije v zvezi s tem so na spletni strani.

Poudariti pa moram, da potekajo pri nas med letom vadbe tudi v dopoldanskem času, ob nedeljah in med večino praznikov, tako lahko ljudje čim bolj kombinirajo s svojimi službami.

Tvoja telovadnica leži tik ob meji z Italijo, zato se to vprašanje rojeva skorajda spontano. Ali obiskujejo tvojo telovadnico samo Slovenci iz Slovenije ali mogoče prihaja še kdo drug? Lahko govorimo o tem, da šport združuje?

K meni hodi na vadbe tudi nekaj zamejcev, nekaj Italijanov, za katere včasih tudi prevajamo navodila, ko je to potrebno, in celo Nemci, ki so se preselili v Gorico. Z obiski so zadovoljni in zdi se, da tudi vadba v različnih jezikih funkcionira. Ljudje se zadnje čase vse več ukvarjajo s športom, tudi zaradi zelo stresnega načina življenja. Šport združuje različne ljudi, vendar je včasih težko organizirati kakšen večji dogodek, ker ne

veš, na koga naj bi se obrnil. Manjkajo informacije, kontakti, institucije se tudi ne zanimajo prekomerno za to. Smešno je, da se včasih lahko izgubimo v sosednjem mestu, ker se premalo poznamo.

Če bi se Gorica in Nova Gorica še bolj povezali (nekaj malega se dogaja v to smer), bi se lahko celotna turistična ponudba izboljšala. Naši kraji so bogati, zato je škoda, da bi nas poznali le zaradi casinojev (ali mogoče nakupovalnih središč).

Bliža se Spinning® maraton – Soča open air. Kaj pravzaprav je spinning®?

Spinning® je vadba na stacionarnih kolesih (spinnerjih®) v ritmu glasbe in po navodilih inš-

truktora. Pri nas vadijo ljudje stari od 18 do 70 let. Tudi najstarejši se nato udeležujejo maratonov. Povprečna starost udeležencev maratonov tudi po Evropi pa je med 35 in 40 let.

V eni uri prekolesariš med 23 in 28 km, kar je primerljivo z dvema urama v naravi, saj se v naravi tudi spuščaš in ti takrat ni treba potiskati pedalov, medtem ko se na stacionarnem kolesu ne moreš ustaviti.

V soboto, 22. junija, bo torej v Solkanu pestro. Kaj lahko napoveš o tem dogodku?

Maraton bo potekal od 16. do 22. ure. Inštruktorji, ki bodo vodili maraton, pa prihajajo iz Italije, Slovenije, Anglije, Madžarske in Poljske. Od 22. do 2. ure pa bo zabava s plesnimi vadbami (zumba® in bokwa®). Za zdaj je prijavljenih čez 60 koles (kapaciteta je sicer za 100 ko-

les). Nekateri vozijo sami kolo ves čas, drugi pa si v dvojicah delijo kolo. Prišlo bo tudi veliko tujcev: Madžarov, Poljakov, Čehov, Srbov, Italijanov in mogoče se bo našel še kdo.

Lansko leto je delovala internetna povezava, tako da so nas lahko spremljali tudi iz tujine. Po dogodku smo dobili precej elektronske pošte. Naš maraton je bil zaradi lokacije med desetimi najlepšimi maratoni na svetu. Američani so delili slike z maratona na facebooku in med komentarji so pisali tudi o tem, kako dobro

uporabljajo fotoshop, ker so tako lepo obarvali Sočo, a smo jim nato povedali, da je to naravna barva Soče. Ker je maraton na

menjen rekreativcem, ne pa tekmovalcem, sem ponudila tudi izlete, s katerimi bodo lahko spoznali našo čudovito okolico. Cilj dogodka ni namreč samo športno udeleževanje, ampak tudi zabava, druženje in spoznavanje novih krajev ter ljudi.

Organizirali smo dva izleta, ki se jih lahko udeležijo tudi neudeleženci maratona. Oba bosta potekala v nedeljo, dan po maratonu. Prvi je namenjen spoznavanju Gorice in Nove Gorice. S kolesi bomo spoznali ulice in zanimivosti obeh mest ter tako odkrivali mejo oz. nemejo med mestoma.

Drugi izlet pa bo po Brdih. Najprej bomo odšli na Sabotin, si ogledali kaverne, kosili v lovski koči. Od tam nas bo odpeljal avtobus na Dobrovo, kjer bomo prevzeli električna kolesa in spoznavali Brda, nato pa degustirali vina v vinoteki. Čeprav se turistične agencije in institucije ne zanimajo za ta dogodek in ne izkoristijo te priložnosti, prav tako pa ne pomagajo finančno, smo dobili pozitiven odgovor pri Občini Brda, ki je poskrbela za degustacijo vina. Poleg tega ima kajak center rav-

no takrat dan odprtih vrat, zato bo istega dne potekala predstavitev njihovega centra, na voljo bodo brezplačne vožnje z rafti in kajaki. Na razpolago bo tudi potujoči kamion s hrano, ravno tako bo cel dan odprt tudi bar Čolnarina. Udeleženci bodo imeli znižano ceno za obisk adrenalinskega parka in za skoke z mostu (bungee jumping), ki bodo prav tako potekali isti dan.

Že v preteklem letu je prišel na maraton tudi kdo iz tujine. Kakšen odnos imajo do naših krajev tujci? Kako se počutijo tu?

Tujci so zelo presenečeni nad lepoto naših krajev in predvsem nad dosegljivostjo različnih pokrajin. Zelo hitro si namreč lahko pri morju ali v visokogorju, v mestu ali na podeželju. Obe mesti sta zelo zeleni in narava je čudovita, oboje zelo cenijo. Turistične ponudbe je precej, vendar je premalo predstavljena v svetu. Zdi se mi, da naše kraje promoviramo lahko tudi s pomočjo takih dogodkov. Teden pred nami je na primer Kajak center iz Solkana organiziral prvenstvo v kajaku. Tudi oni imajo zelo dobro ponudbo in objekt, ki je urejen za take dogodke (s prhami in slačilnicami).

Kako izvejo tujci za ta maraton?

Ker je dogodek mednaroden, se oglašuje na mednarodnih straneh. Poudariti moram tudi pomen socialnih omrežij, predvsem facebooka. Marsikdo nas spozna na tak način. Fotografije morajo potem čim prej na facebook, ker je nato odziv takojšen. Prvo leto sem dogodek organizirala le za naše člane kot konec sezone in doživela velik uspeh, saj se je prijavilo 24 ljudi, imeli smo pa le 12 koles. Lani jih je bilo enkrat več, letos pa pričakujemo približno 75 ljudi (nekaj prijavi je še v zraku). Stremimo k temu, da bi zapolnili vsa kolesa, vendar smo vsekakor že zadovoljni z odzivom.

Slavica Radinja

truktora. Pri vadbi se uporabljajo tudi merilci srčnega utripa, na podlagi katerega se izvaja vadba. Simulira se kolesarjenje v naravi (hrb sede, hrbt stoje, ravnina, tek, skoki, sprinti). Kondicijska pripravljenost ne vpliva na vadbo, saj to lahko primerno prilagodiš, zato je lahko na enem kolesu športnik, na drugem pa

les). Nekateri vozijo sami kolo ves čas, drugi pa si v dvojicah delijo kolo. Prišlo bo tudi veliko tujcev: Madžarov, Poljakov, Čehov, Srbov, Italijanov in mogoče se bo našel še kdo. Lansko leto je delovala internetna povezava, tako da so nas lahko spremljali tudi iz tujine. Po dogodku smo dobili precej elektronske pošte. Naš maraton je bil zaradi lokacije med desetimi najlepšimi maratoni na svetu. Američani so delili slike z maratona na facebooku in med komentarji so pisali tudi o tem, kako dobro

Poleg tega ima kajak center rav-

Slovenci najbolj pogosti kupci nepremičnin na Hrvaškem

Slovenci so najbolj pogosti kupci nepremičnin na Hrvaškem - v zadnjih treh letih so tam kupili 5673 nepremičnin. Sledijo jim Nemci, Italijani in Avstrijci. Tako je poročal spletni portal poslovni.hr.

Tujci so na Hrvaškem od leta 2010 do 2012 po podatkih tamkajšnje davčne uprave kupili skupaj 13.883 nepremičnin, od tega je delež slovenskih nakupov znašal 40,86 odstotka.

Slovenecem so sledili Nemci z 12,66 odstotka in Italijani z 11,34 odstotka. Med kupci so tudi Švedsi, Britanci, Slovaki, Čehi, Francozi in Poljaki. Za pogoste in zelo zainteresirane kupce hrvaških nepremičnin veljajo tudi Rusi, a statističnih podatkov zanje ne

navajajo. Tujce zanimajo predvsem investicije v poslovne prostore in turistične objekte ter gradnja apartmajev in stanovanjskih hiš. Zanimajo jih

ugodne nepremičnine na privlačnih lokacijah. Tujci kupujejo nepremičnine predvsem na hrvaški obali. To so vile in hiše v Dubrovniku, Splitu, Opatiji in na otokih. Istra je sinonim za luksuz in elitni turizem, kjer poseben interes za nepremičnine izražajo Rusi, Angleži, Italijani in Slovenci. Za nakup nepremičnin z vidika investicije tujci večinoma stopijo v stik z nepremičninskimi posredniki. V primeru nakupa za lastno koriščenje nepremičnine pa so pri iskanju nepremičnin bolj neformalni.

NOVI
GLAS

ODGOVORNI UREDNIK Jurij Paljk, e-mail paljk@noviglas.eu
Izdajatelj Zadruga Goriška Mohorjeva - Predsednik dr. Damjan Paulin
Registriran na sodišču v Gorici 28.1.1949 pod zaporedno številko 5

Uredništvo v Gorici: Piazza Vittoria-Travnik 25, 34170 Gorica, tel. 0481 550330, faks 0481 548808, e-mail gorica@noviglas.eu
Uredništvo v Trstu: Ulica Donizetti 3, 34133 Trst, tel. 040 365473, faks 040 775419, e-mail trst@noviglas.eu
Uprava: Piazza Vittoria-Travnik 25, 34170 Gorica, tel. 0481 533177, faks 0481 548276, e-mail uprava@noviglas.eu

www.noviglas.eu

TISK: Centro Stampa delle Venezie Soc. Coop. a.r.l., Via Austria, 19/B - 35129 Padova PD, tel. 049 8700713 - faks 049 8073868; e-mail cdascv@libero.it

LETNA NAROČNINA: Italija 45 evrov, Slovenija 48 evrov, inozemstvo 100 evrov - Poštni tekoči račun 10647493

PODPORNA LETNA NAROČNINA: 100 evrov

Bančni podatki: IBAN: IT 67 M 05484 12401 001570069280, SWIFT ali BIC koda: CIVIIT2C, naslovljen na: Zadruga Goriška Mohorjeva - P.zza Vittoria-Travnik 25 - 34170 GORICA.

OGLAŠEVANJE: Oglaševalska agencija Tmedia, ul. Malta 6 - Gorica, ul. Montecchi 6 - Trst. Brezplačna tel. št. 800 129452, iz Slovenije in tujine 0039 0481 32879. E-mail advertising@tmedia.it

Jamčenje zasebnih podatkov: v smislu zakonskega odloka št. 196/03 (varstvo osebnih podatkov) jamčimo največjo zasebnost in tajnost za osebne podatke, ki so jih bralci posredovali Novemu glas. Bralci lahko brezplačno zaprosijo za spremembo ali izbris podatkov, ki jih zadevajo, kakor tudi izrazijo svoje nasprotovanje rabi leteh.

Novi glas je član Združenja periodičnega tiska v Italiji USPI in Zveze katoliških tednikov v Italiji FISC

Izdajanje našega tednika Novi glas podpira tudi Urad Vlade Republike Slovenije za Slovencev v zamejstvu in po svetu
Tednik Novi glas prejema neposredni državni prispevek v skladu z zakonom 7.8.1990 št. 250

To številko smo poslali v tisk v torek, 18. junija, ob 14. uri.

Ameriški internetni velikan na "obisku" pri nas Google naj bi slovenske ulice fotografiral že letos poleti

Ameriški internetni velikan Google naj bi s svojo floto avtomobilov v Slovenijo prišel že letos poleti, je pred kratkim preko Twitterja sporočila informacijska pooblaščenka Nataša Pirc Musar. S kamerami opremljeni avtomobili bodo poslikali slovenske ulice, fotografije pa bodo v aplikaciji Street View predvidoma na voljo v začetku prihodnjega leta. Pri informacijskem pooblaščenju so potrdili, da z Googlom potekajo pogovori o uvedbi storitve Google Street View. "Trenutno čakamo na podrobnejše informacije o sami izvedbi z njihove strani, to je glede terminskega plana, obveščanja javnosti, izbire poti in podobno". To so za STA potrdili tudi pri Googlu. "Pripravljamo se, da bomo oddali zahtevane informacije o načrtu snemanja", so zapisali, vendar pa podrobnosti za zdaj še ne razkrivajo. Informacijski pooblaščenec in Google sta sklenila dogovor, da bosta javnost o podrobnostih obvestila v skupnem sporočilu za javnost. "Javnost bo vsekakor pravočasno

obveščena o tem, kdaj in kje naj bi snemanje potekalo, kje bo dostopnih več informacij o sami storitvi in kam se obrniti v primeru težav", je dejal namestnik informacijskega pooblaščenca

tako Google zaradi spornega zbiranja informacij v projektu Street View v ZDA prislužil tudi milijonsko kazen.

"Informacijski pooblaščenec je od družbe Google zahteval širok

Andrej Tomšič.

Aplikacija Street View, ki Googlov spletni zemljevid dopolnjuje s podrobnimi posnetki mestnih ulic, je v mnogih državah sprožila nasprotovanje in polemike glede pravice do zasebnosti. Le pred nekaj meseci si je

nabor varovalk, od jasnega vnaprejšnjega informiranja javnosti do zameglitve obrazov in registrskih tablic ter drugih ukrepov", je dejal Tomšič in dodal, da bodo konkretne varovalke predstavljene, ko bodo znane natančnejše informacije o sami izvedbi.

Ljubezen prelepo, zanemarjeno čustvo

Zajec in pes

Pred mesecem ali dvema se je naši številni kosmati družini pridružil še zajec. Hišni zajec seveda, ki živi z nami v stanovanju in nikoli ne bo vedel, kaj je lonec. Na srečo. Seveda bo marsikdo pripomnil, koliko živali in seveda čemu. Toliko jih je, ker jih potrebujem, ker nama, meni in moži, lepšajo življenje in lajšajo razočaranja. Toliko jih je, ker jih opazujem in se od njih učim. Predvsem čustev. Predvsem ljubezni, hvalečnosti in poštenosti. Pred dnevi sva z možem opazovala prizor, pri katerem sploh nisva mogla verjeti svojim očem. Pravezprav sem najprej jaz zaslišala, da se za mojim hrptom nekaj dogaja, da nekaj teka, skače, se veseli. Takoj sem poklicala moža, češ poglej, zajec in pes se skupaj igrata.

In res, zajec in pes, dejansko plen in plenilec, sta se razposajeno lovila na kavču, tako kot bi se igrala psa. Kako in če se sploh zajci v naravi igrajo, tega ne vem povedati, ker jih premalo poznam. Zajec je igral vlogo plena, bežal, a počasi, saj je vsekakor za psa prehiter, pes ga je lovil, tudi ujel, prijel z obema šapama, malo obliznil in nato spet izpustil. In spet na novo, enaka igra, zajec je pri tem izzival in skakal okoli tri kilograme težkega psa. In z možem se nisva mogla načuditi in nagledati, kajti doslej sva igro tako različnih živalskih vrst spremljala samo na You Tubu. Tu pa sta se pred nami res igrala pripadnika dveh vrst, ki sta si v nara-

vi sovražni. Nagon? Ne, to ni samo nagon. Prej inteligenca, sposobnost prilagajanja, komuniciranja. In medsebojno zaupanje. Vse bolj opažam, da so ta dragocena čustva doma le pri živalih in seveda pri otrocih. Odrasli jih ne poznamo več, neka grda grenkoba nas spremlja, nezaupanje do sočloveka, sovraštvo in mržnja, do vseh in vsakogar. Morda živimo v takih časih, ko je vsega tega že v medijih preveč, ko ne moremo več zaupati niti tistim, ki nam vladajo in odločajo o našem življenju. Morda njim še najmanj. In prišlo nam je v navado, da vidimo v vsakem sočloveku sovražnika, tekmeča. Tudi tedaj, ko je pred nami samo človek, zbeگان od vsakdanjih problemov.

Sama sem ostala v tem otrok ... ali pa se ponovno učim od svojih živali. Človeku rada zaupam. Predvsem, ker ljubim življenje, ker se ga veselim. In življenje je lepo le, če je v njem zaupanje, če je polno ljubezni. Nevoščljivost mi je tuja... od nekdanj. Morda sem samo srečna in zadovoljna z življenjem, ki mi je dano. Morda imam vse, kar sem si kdajkoli želela. Predvsem zdravje. Morda mi je prišlo v kri, ko sem v svoj dom prinašala številne živali, pripadnike najrazličnejših vrst. In domače so vsakega novinca mirno sprejele in z njim delile prostor in hrano. Brez nevoščljivosti. In brez zlobe. Včasih mi je nelagodno, ko pomislim, da sem v hišo pripeljala majhnega belega bišončka, ki je v mojem srcu nadomestil te-

rierko, za katero sedaj skrbi mož. A ona je vse skupaj sprejela, enako je navezana name, četudi ve, da lahko mala Nina, ki je sicer bolna, prva seže po najboljši hrani in zanjo ostanejo le ostanki. Za tiste ostanke pa mi je terierka vseeno hvaležna. Kot sem jaz hvaležna življenju za vse to, kar imam. In me nevoščljivost, ki je ne dojemam, ravno zato tako boli.

Pred nekaj urami sem srečala soseda, ki živi ravno pod menoj in si je pravkar zgradil novo hišo. No, pol hiše, ker žal v teh časih denarja ni na pretek in je treba vso zunanost še ometati in prepleskati, notranjost pa je še popolnoma groba. In vendar mu je nekdo nevoščljiv. Pa čeprav je garač, dober in pošten delavec, ki se trudi od jutra do večera. Tako nevoščljiv, da je nadenj poslal inšpektorja. Da, kajti ljudje smo taki: medtem ko žival sovražnika enostavno napade, smo mi zahrbiti in napadamo prikrito, anonimno, tako da onemogočimo vsako obrambo. Žal mi je za soseda, ki me je spraševal, ali vem, kdo ga je prijavil. Žal, ker je meni to tuje, nerazumljivo, nesprejemljivo. Ker se veselim trenutka, ko bo njegova hiša končana. Kajti prepričana sem, da sreča vsakega posameznika prispeva k lepšemu življenju vseh nas. Ko bi bili vsi srečni, verjetno ne bi bilo preprirov, niti vojn. Poslušam soseda, rada bi mu pomagala, tudi sama se bojim zahrbitosti, ki vlada v naši soseski. Na srečo z inšpektorjem ni

imel problemov, kajti hiša ima vsa potrebna dovoljenja in za nikogar ni moteča. Ravno ker ni nikomur v napoto, pa obadva ve, da je prijavi botrovala nevoščljivost. Tudi meni je težko, ni lepo živeti v takem okolju. Bojim se, da bom jutri sama na njego-

vem mestu. In prav zato me jezi. In ne razumem hudobije, nevoščljivosti, te zoprne želje, da sočloveka prizadeneš.

Ko sem pred desetimi leti prišla v to vas, sem se veselila preprostega podeželskega življenja v deželi,

kjer ljudje govorijo moj jezik in morda sanjajo moje sanje. Naivno sem verjela, da bom tu na vasi našla preprostost, prijateljstvo, solidarnost. Da, predvsem solidarnost. In tisto preprostost, ki jo meščani pripisujemo kmečkemu življenju. In sem se kot otrok veselila vsake novosti in vsakega trenutka v novem okolju. Sedaj vem, da ni tako, da veljajo tu, na Krasu, ista pravila kot v parlamentu. In da je človek vedno človeku vedno. Ali morda tisočkrat slabši sovražnik kot volk.

Ravno popoldan, ko sem se peljala proti domu, sem opazovala reklamne napise in sam nakupovanje, samo spodbujanje želja, samo bogastvo, pa čeprav na lizing in na obroke. Kako naj ne bo nevoščljivosti v svetu, katerega motor je potrošništvo??? Katerega cilj je materialno bogastvo???

Spet se spomnim na živalsko zgodbo, ki sem jo ravno prebrala v Nedelu. Med tragičnim požarom osnovne šole v Stari cerkvi na Kočevskem je par štorkeelj, ki gnezdi na šolskem dimniku, kljuboval ognju in neznosni vročini in z lastnim telesom branil pred ognjem zarod v gnezdu. Obe ptici sta se ob tem izmenjavali, medtem ko je prva odletela za nekaj minut neznanu kam, da se je ohladila, je druga z razpetimi peruti varovala negodne mladiče. Temperatura je bila take visoka, da se je v razdalji dvajsetih metrov od požara talila plastika. A ptici mladičev nista zapustili, na srečo, tudi zahvaljujoč se gasilcem, ki so ju pokrivali z mokrim platnom, pa je vsa družina tragedijo preživela. Novinar je na koncu članka pohvalil živalsko trmo. Pa ne vem, ali gre za trmo. Meni je prišla na misel lepa, preprosta starševska ljubezen. Da ljubezen ... tisto prelepo čustvo, ki ga ljudje vse manj omenjamo, ker nam je vsak dan bolj tuje... In nima več prostora na plakatih in vabljivih nakupovalnih ponudbah. In se je ne da kupiti niti na lizing, niti na obroke.

Suzi Pertot

JURIJ PALJK

KAJ SPLOH POČNEM TUKAJ?

159

V tem poznem poletju, poznem zato, ker je do pred nekaj dni letos stalno deževalo, sem zavil v knjigarno, da bi tudi letos kupil eno ali dve kriminalki ali pa kak dober triler, se pravi: tako knjigo, ki velja za "lažje" branje, a to ni. Niti enega samega dobrega bralca ne poznam, ki bi v svoji zalogi prebranih knjig ne imel številnih dobrih detektivskih zgodb, srhljivk, policijskih romanov ali pa kriminalnih zgodb, opisov vrhunskih vohunjskih operacij in podobnega čtiva. Med temi knjigami se najdejo biseri, ki bi jih morali vsi dobri bralci prebrati, saj gre za več kot le "žanrsko literaturo", kot se po navadi označujejo te knjige. Prijazni gospe Barbari v znani in vedno dobro založeni goriški knjigarni, ki me pozna že nekaj let in mi včasih molče položi na prodajni pult kako knjigo, ki jo potem brez besed kupim, ker me že toliko pozna, da ve, kaj berem, tokrat ni uspelo me pregovoriti z dvema kriminalkama, že lansko leto sem namreč popolnoma zgrešil nakupe in letos ne bom ponovil napake, sem si rekel.

Tako sem raje zavil med dobro založene police s klasičnim leposlovjem in naključno, če so naključja pri knjižnih moljih seveda sploh še možna, odkril zares odličnega pisatelja, ki je brat še bolj slavnega, bolj poznanega književnika. Zanj sploh nisem vedel, da obstaja, zares nisem poznal brata Isaaca Bashevisa SINGERJA, ki je napisal knjigo Družina Karnowski in mu je bilo ime Israel Joshua, pa čeprav sem že pred leti prebral eno njegovo knjigo o družini Aškenazi, a sem mislil, da berem pač "vedno odličnega SINGERJA". Najbrž je bil problem v tem, da je Isaac Bashevis Singer prejel Nobelovo nagrado za književnost leta 1978 in je tako, hočeš nočeš, za vedno zasenčil svojega starejšega brata, čigar knjigo o družini Karnowski je pred kratkim izdala v Italiji, kdo pa, če ne prav ona?, založba Adelphi (La famiglia Karnowski, v italijanščino jo je lepo prevedla Anna Linda Callow), založba, ki jo imam najraje, saj bralcu zagotavlja tisto kakovost, ki jo danes vsi še kako potrebujemo, po načelu: če že bereš, beri dobro, če imaš dobrega branja veliko, pa (iz) beri samo najboljšo!

Življenje je kratko, eno in edino in zato: brati je treba le najboljšo od najboljšega, vmes vam bo itak samo po sebi včasih zdrnilo in se boste sami znova zavedeli, da se zares splača prebrati samo najboljšo, da se ne boste po nepotrebnem že spet vprašali: "Kaj sploh počnem tukaj?!" Družina Karnowski je velik roman, Israel Joshua Singer pa imeniten romanopisec, saj na osebe v svojem romanu gleda s trona suverena gospodarja pisanja, kot se spodobi za odličnega pisatelja, nobenega zdrsa nikjer ni v njegovem pisanju, vse stoji na mestu, pred očmi bralca zraste zgodba družine in judovskega naroda, kot jih je malo bilo napisanih in jih je še manj v današnjem času. Življenje se sklene v krog, vse se izide, kot se za velik roman spodobi. Odlično branje, neverjetno dobro pisanje in človeku, ki knjigo prebere, se tiho vsili neprijetna misel, da je življenje bilo do brata Nobelovega nagrajenca krivično, saj je Israel Joshua Singer umrl v enainpetdesetem letu življenja leta 1944 v Združenih državah Amerike, kamor se je umaknil pred nacizmom in ga je slava bolj poznanega brata za vedno zasenčila.

Niti ne vem, zakaj sem zgoraj zapisal, da se včasih sprašujem, ali so naključja sploh možna, a dejstvo je, da sem vse bolj prepričan o tem, da naključij skorajda ni v življenju, dejansko se vsako

življenje sklene v neki krog, ki je morda meni ter sleherniku nedoumljivo, a je krog življenja, vedno znova tudi drugačen, a obenem vedno isti, razpet med življenjem in smrtjo.

In me zato ni presenetilo, ko mi je sodelavka Nataša pripovedovala o knjigi, ki jo je kupila z namenom, da jo prebere, a se naslova ni mogla spomniti, povedala pa mi je, da jo je napisal brat nobelovca, "saj veš, Paljk, tistega judovskega pisatelja, ki je zelo znan"! Nasmehnil sem se, najprej zato, ker sem vesel, da še kdo drug poleg mene pozablja imena pisateljev in naslove odličnih knjig, takoj nato pa sem jo brez besed pripeljal v svojo sobo in ji odprl računalnik ter pokazal začetek pričujočega zapisa, nato je Nataša vzkliknila: "Ja, to je ta knjiga, ja, ta je ta odlični pisatelj, brat bolj poznanega, a rekli so mi, da je še boljši, ampak zares ne morem verjeti, da si to pisal, preden sem ti povedala o svojem zadnjem knjižnem nakupu! Kakšno naključje, a?" "Naključij ni", sem dejal nejeverni Nataši, ki je o tem, kako sva kupila isto knjigo, pripovedovala sodelavki Majdi.

Ne sodim med tiste ljudi, ki se zatekajo k fatalističnim teorijam o tem, kako je o našem življenju vse "v zvezdah že zapisano", pa čeprav se včasih sprašujem o usodi lastnega in drugih življenja. Včasih se mi te usode zdijo neverjetno lepe, drugič tragične, a vedno neke na koncu vidim tisto sklenitev kroga življenja, ki mi le govori o tem, da ima življenje neki smisel, in to kljub neštetim nesmislim.

Te dni sem si nekega večera spet privoščil razkošje, da so me zvezde ponovno očarale, kot me vedno znova očarajo. Zvečer sem se z avtomobilom ustavil na polju v Furlanski nižini, kjer živim, in daleč stran od svetlobnega čada spet podživel, da so mi zvezde s svojo skrivnostno odmaknjenostjo padle v naročje in sem bil le del njih, saj sem se s pogledom izgubil v Rimski cesti, ki postaja, če jo neprekinjeno gledaš v jasni in lepi noči, vse gostejša, gostejša in gostejša, vse globlja in globlja. In nastopi trenutek, ko si sam del tega krasnega zvezdnega brezmernega vse-mirja, ki je odprt in neizmeren, kot je neizmerna skrivnost življenja. Ujet, kot sem, v vsakodnevno spraševanje, zakaj je trpljenje nenehno prisotno v mojem, našem življenju, sem za trenutek postal del tega vsemočnega neba, ki me je začaralo že v otroških letih, ko me je oče neke jasne, mrzle noči peljal v naš vinograd, visoko nad reko Vipavo, in mi s prstom prvič pokazal, kje je Severnica, kje je Veliki voz, kje je Orion, kje je Venera, kje je Rimska cesta, Lira, kje so Plejade, in mi razlagal stvari, ki jih nisem razumel takrat in jih tudi danes ne.

"Pa so preproste, zvezde so preprosto lepe", je najbrž bolj sebi kot meni povedal oče, ko mi je razlagal, kako se na južni polobli naše lepe Zemlje mornarji ravnavajo po Južnem križu in ne Severnici, kot se pri nas.

"Sam Bog ve, ali ga bom kdaj videl!" sem takrat rekel očetu, ko me je nesel domov, saj mi je pozno ponoči že šlo na spanje.

"Boš, boš, morda ga boš!" je rekel tata in dodal: "Bolj skrivnostno, kot so vse zvezde, je trpljenje, to je zares skrivnost".

Nisem razumel, tega se spominjam.

In tudi danes ne razujem.

Morda pa ni kaj razumeti, treba je samo sprejeti. A tudi tega ne morem.

Žal.

Kako bo z našo košarko v prihodnji sezoni?

Smola Brega: tretjič v finalu brez napredovanja

V času, ko - kot smo že poročali - razna naša športna društva (javno vsaj Jadran, Sloga Tabor in Bor) opozarjajo na vprašljivo prihodnost članskih ekip zaradi finančnih težav, je sezona 2012/2013 najdlje trajala za košarkarje Brega, ki so naposled ostali brez napredovanja iz deželne C lige v državno divizijo C. Ko bi se jim bil posrečil veliki met, bi bil to res zgodovinski dosežek, saj Bregova košarka še ni bila tako visoko in pisali bi celo o dvojnem društvenem uspehu: pred mesecem dni so namreč prestop iz druge v prvo amatersko ligo (ravno tako prvič) proslavljali Bregovi nogometaši. Kot reče no, pa se prav na koncu ni izšlo, že tretje leto zapored so Brežani izgubili veliki finale play-offa, tretjič zapovrstjo so v njem tudi prišli do odločilne tretje tekme.

O polfinalni seriji, slovenskem obračunu proti Boru, smo že marsikaj povedali. Treba pa je dodati, da so v skleпно dejanje končnice za napredovanje dolinski košarkarji stopili močno oslabljeni. Dejanjsko so vse tri finalne spopade igrali brez štirih od devetih nosilcev. Robba je zmanjkalo že pred meseci, Marco Grimaldi si je hudo poškodoval koleno v polfinalu, Cigliani si je prav tako proti Boru zaradi izpada na račun sodnika nakopal mesec dni prepovedi igranja, Schillani pa si je nategnil stegensko mišico med uvodno tekmo za prestop v San Daniele. Smola. Tisti, ki poznajo ta ime-

na in koncept, kako je bilo postavljeno moštvo, dobro vedo, da so odsotnosti pomenile velik hendikep, ki je nekako prikrajšal postavbo za polovico vsega potenciala. Kljub temu so varovanci koprškega trenerja Klemna Kladnika z vrhano mero požrtvovalnosti preostale peterice (Fergoglio, Alberto Grimaldi, Gori, Kos in Semec) in prispevkom v sočnih kaveliki met, bi bil to res zgodovinski dosežek, saj Bregova košarka še ni bila tako visoko in pisali bi celo o dvojnem društvenem uspehu: pred mesecem dni so namreč prestop iz druge v prvo amatersko ligo (ravno tako prvič) proslavljali Bregovi nogometaši. Kot reče no, pa se prav na koncu ni izšlo, že tretje leto zapored so Brežani izgubili veliki finale play-offa, tretjič zapovrstjo so v njem tudi prišli do odločilne tretje tekme.

C2, play-off, finale: San Daniele - Breg

pljicah rosno mladih sedemnajstletnikov zmogli zmagati prvi finalni dvoboj v gosteh, tako da so v Dolini računali že na končno žogico. Tu pa se je zalomilo, ker je pač zmanjkalo goriva, moči pa so kmalu pošle tudi v tekmi za biti ali ne biti spet v domovini surovega pršuta. Tu je treba nujno pripisati, da je Bregu stal nasprotni sijajen nasprotnik, ki je v vseh treh srečanjih dosegel več kot 90 točk, kar pomeni, da je bil strelsko izjemno razpoložen in da je predvsem vsilil peklenski tempo,

ki mu zdesetkani predstavniki našega košarkarskega gibanja preprosto niso mogli biti kos. Kapo dol torej pred močnim, izkušenim in hkrati zelo športnim tekmečem, ki si je povsem zaslužil vrnitev na državno raven. Preboj med "višjekategorijami" bi si zaslužili tudi Brežani in res škoda, da niso mogli odigrati ključnih partij s svojimi najboljšimi figurami.

Drugo vprašanje je, ali bi nato lahko klub prenesel zalogaj nastopanja v višji ligo. Gre za zahtevno meddeželno tekmovalje, v katerem v današnjih kriznih gospodarskih razmerah na primer Jadran ekonomsko težko shaja. Breg zagotovo ne bi mogel igrati v dolinski občinski dvorani v športnem središču Silvana Klabjana, pač pa bi se moral seliti v sosednjo telovadnico v Žavljje. Tudi igralski kader bi bilo treba primerno okrepiti, težava pa bi bila zlasti v iskanju sredstev za kritje slanih pristojbin državne lige in vseh s tem povezanih stroškov. Ne vemo torej, ali je bila društvena uprava na koncu dolgega in uspešnega prvenstva razočarana ali ji je mogoče malce odleglo. Dejstvo pa je, da so Bregovi košarkarji (kot smo že poudarili za Jadran in nato za Bor, samo še v večji meri) na igrišču navduševali občinstvo in izpeljali odlično sezono. Zdjaj so na potezi športni delavci vseh naših košarkarskih sredin, ki iščejo prepotrebne finance, pa tudi najbolj smotrne, daljnovidne ter hkrati izvedljive rešitve za v vsakem primeru vse bolj ugledno slovensko košarko v Italiji.

HC

S 3. strani

Jadranje je mešanica ...

Kakšno vlogo ima zato agonizem v dejavnosti TPK Sirena? Jadralni agonizem je za klub ključnega pomena že od svojega nastanka oz. preporoda sredi sedemdesetih let: da se otrok razvije v pravega jadrca, ga je potrebno postopno uvajati v ago-

nizem?

Prehod iz ljubiteljske v športno dejavnost je za otroka oz. najstnika še kako zahteven. Otrok se med 10. in 11. letom starosti odloči, kakšno smer bo izbral. Klub mu ob preskoku v agonistično arenno ponuja določeno

dan. Število treningov je pri najmlajših (razred Optimist) letno okrog 160, pri mladincih pa se temu številu dodaja še do najmanj štirideset enot.

Ali je to šport, ki veliko stane? Če ga primerjamo kakemu skupinskemu športu, so stroški pri jadraniu višji. Ko sem bil sam najstnik, je klub kril stroške za vso opremo: danes to ni več mogoče, kar dobro vedo starši, ki se odločijo, da bodo otroka

Ekipa optimistov

nistično dejavnost. V zadnjih letih smo ponovno obnovili tekmovalne ekipe, jih zaupali izkušenim trenerjem in po obdobju, ki je bil z golega agonističnega vidika dokaj skop, smo naše jadrce ponovno postavili v ospredje; zlasti na deželni nivoju, pa tudi na državnih in mednarodni ravni dosegajo naši mladi v različnih kategorijah zavidljive rezultate. Prav zato je večji del našega klubskega delovanja namenjen ravno tekmovalni dejavnosti, čeprav poskušamo zadovoljiti tudi potrebe ljubiteljskih jadrcev; poleg tega v poletnih mesecih prirejamo tečaje za začetnike, se pravi za osnovnošolce in najstnike.

Sam sodite med tiste, ki so svojčas prestopili prag mladinskih agonističnih regat. Kakšne lastnosti mora imeti

opremo (dejansko barke) in kakovosten trenerski kader, naj-

podpirali v tem športu. Klub vsekakor krije stroške za regati-

Jadralna šola

stnik in njegova družina pa morata nameniti veliko vikendov bodisi za treninge bodisi za regate; v poletnih mesecih se

ranje in potovanja. S kakšno mislijo bi nagovorili mlade in otroke, da bi se preizkusili v tem športu?

Antagonisti

mladi jadralec, da iz amaterske dejavnosti preide v ago-

režim treningov še poveča, tako da so mladi na morju tudi vsak

čakali na pogovor s predsednikom.

TKP Sirena je med najstarejšimi tržaškimi športnimi društvi

Tržaški Pomorski Klub Sirena je bil ustanovljen v Trstu že leta 1924, zato sodi med najstarejša slovenska tržaška športna društva. Nekaj let kasneje ga je takratna fašistična oblast prisilno ukinila, spet pa je bil obnovljen leta 1976. Od takrat deluje klub neprekinjeno na navičnem

Klub šteje sedaj približno petsto članov. Agonistično se z jadraniem udeležuje lepo število jadrcev, od katerih je večina mladincev. Posebno pozornost namenja klub prav razvoju mladinske dejavnosti, jadralni šoli ter organizaciji regat. "Pred kratkim smo priredili deželno selekcijo za nastop na državnem prvenstvu v kategoriji Optimist. Poleg regate v kategoriji kadetov bomo priredili še consko regato za kategorijo Juniores: te bi se moralo udeležiti 170 jadrcev. V poletnih mesecih pa imamo še regato za kajutne jadrnice (monotype), novembra pa bomo priredili mednarodno regato iz vseh mladinskih razredov, kar bo v naš zaliv privabilo nad 250 udeležencev", nam je povedal predsednik Sirene Peter Sterni. Društvo je v času svojega obstoja stalno raslo in se razvijalo, vzgajalo pa je tudi veliko število vrhunskih športnikov, ki so dosegli izredne uspehe bodisi na državni kot na svetovni ravni, tako da se klub lahko danes ponaša z bogato zlato knjigo v jadraniu in športnem ribolovu.

sedežu na Miramarskem drevoredu v Trstu. Ukvarja se s širjenjem pomorskih športnih dejavnosti, predvsem pa z razvijanjem jadranja in športnega ribolova.

S 3. strani

Trener Matija ...

Tudi sam sem začel tekmovali na optimistu, najprej v kategoriji juniores in na-

teh letih sem treniral že več kot sto otrok, med njimi sta bila tudi naša prvaka Jaš in Simon,

več! Starši ne vozijo otrok sem zaradi tekmovanja in večina tudi ne zato, da bi njihovi otroci postali prvaki, ampak zaradi navezanosti na morje, na veter, sonce, predvsem pa zaradi pridobivanja jadralskih veščin in dejstva, da se tu otroci izoblikujejo

Čupina jadrca Simon Sivitz Košuta in Jaš Farneti sta evropska prvaka

to kot kadet. Začel sem v časih, ko smo tekmovali samo na deželni ravni; tekmoval sem pet let. Z Alessiom Princijem, ki je sedaj odbornik Čupe, sva dve leti tekmovala na jadrnici razreda 420 in še dve leti v razredu laser", je povedal Matija, ko sedeva pod odprti šotor v klubu Čupa, pod šotor, kjer se največ "dogaja", saj služi ta prostor za družabnosti, a predvsem za sestanke trenerjev z jadranci.

Kako si pa zavi v trenerske vode?

Ko sem končal tekmovali, so me takratni trenerji prosili, ali bi lahko pomagal trenirati najmlajše, dejansko sem začel pomagati v jadralni šoli. Takrat so bili trenerji Niko Kojanec, Nada Čok, Adriano Ferfolja in Mitja Bužan. V klubu so želeli, da bi šel opraviti izpite za trenerja jadranja, in to sem tudi naredil. Tako sem počasi postal trener.

Koliko časa pa že treniraš? S klubom imam stalno pogodbo že od leta 1998.

V tem obdobju si videl veliko otrok... Kaj je skupno vsem in kaj je najbolj pomembno, ko začneš z njimi?

Najbolj pomembno je, da otrok vzljubi jadranje in šport. V prvih dveh letih moraš doseči, da se otrok ne boji več ne morja ne vetra. Na morju se nauči sprejemati to, kar ti narava nudi, učiš se potrpljenja, kar je veliko! V

onadva sta začela leta 2000. Začela sta pri šestih letih, takrat sem bil sam trener najmlajših, kadetov in ne kategorije juniores.

Matija, zakaj bi svetoval staršem, naj pripeljejo otroke že zgodaj v jadrnalno šolo k Čupi?

Jadranje ja drugačen šport od ostalih, saj se otrok pri jadraniu izoblikuje v samostojno osebnost: to že zaradi odnosa s megom do morja, vetra; veliko tudi potujemo, tako je otrok zdoma, brez staršev, kar je tudi pozitivno. Ko gremo na regate, mora živeti samostojno v skupnosti. Zgraditi si mora sam svoj trdni značaj. Rad bi tudi povedal, da ni res, da je jadralni šport drag v primerjavi z drugimi športi, saj vemo, da danes vse stane. Tudi tu velja, da se lahko s skromnimi sredstvi naredi veliko. Morje seveda ni tekma, morje je

v samostojne osebnosti, ki se ne bojijo življenja, kot se ne bojijo

Andreja Farneti

Andreja Farneti je trenerka pri jadralknem klubu Čupa, je mlada, a na morju je že od malih nog, otroci jo imajo radi zaradi vedrega značaja in njenega nasmeha; zna biti odločna, a otroke na nevsiljiv način uvaja v jadranje: "Kaj naj rečem? Od nekdaj sem na morju, zato se mi zdi naravno, da sem tu. Otroci se na morju naučijo lepih, za življenje pomembnih stvari. Predvsem pa se naučijo velike ljubezni do morja in vztrajnosti!"

ne vetra ne morja. Jadrajo namreč poleti in tudi pozimi, in to ob vsakem vremenu! Pozimi otroci jadrajo v mrzlem in deževnem vremenu, res je, da imajo posebna oblačila, a naučijo se premagovati tudi mraz, deževje, močan veter, spoznavajo morje v vsej svoji lepoti. Jadranje je šola za življenje. Prav zato vabim starše, naj pripeljejo tudi letos otroke v poletno šolo jadranja, najboljše bomo kasneje povabili, naj se pridružijo našim ekipam, in tako bodo ostali z nami vse leto.

Kako sodelujete z drugimi jadralskimi klubi? Vaši mali jadranci hodijo na regate, kam pa?

Zelo dobro sodelujemo s slovenskim klubom Sirena, s kluboma Pietas Julia, Barcola Grignano ter s klubom Adriaco. Ja, zelo veliko hodimo na regate, po vsej Italiji, na Gardsko jezero, v Ligurijo, Toskano, na Sardinijo, v Emilijo, bili smo na Siciliji, seveda tudi v Slovenijo in na Hrvaško, sedaj gremo jadrat na Blatno jezero na Madžarsko; letos bomo šli tudi na Elbo. Na mednarodnih regatah se naši jadranci udeležijo, izboljšajo svoje znanje, postanejo tekmovalni, nabirajo izkušnje. Lepo je. Saj pravim: jadranje je slog življenja!

Maja Tenze

Mama Nine, Čupine jadralka, Maja Tenze, je na jadralknem klubu Čupa zelo navezana, saj vsak teden najmanj dvakrat, čez poletje pa skorajda vsak dan, pripelje Nino, kot to počno drugi starši, jadrat v Sesljski zaliv. Navdušena je predvsem nad življenjsko šolo, ki jo nudi jadranje: "Tu

naši otroci postanejo samostojni, po eni strani si morajo sami na barčici na morju in v vsakem vremenu pomagati, po drugi strani pa se naučijo skupnega dela in medsebojne pomoči, kar je zelo pomembno za življenje. Drug drugemu si pomagajo, to je dejansko prednost jadranja, saj je individualen, a obenem tudi skupinski šport.

Otroci si zgradijo trden značaj že zaradi zahtevnosti jadranja, saj včasih odidejo na morje, a potem zaradi pomanjkanja vetra, ne jadrajo, ko čakajo na regate, ko se veselijo skupnih in posameznih uspehov, pomembna so tudi gostovanja na regatah po Italiji in drugod. Vesela sem, da hčerka jadra!"